Vlaams Parlement

17-A (2019-2020) – Nr. 1
ingediend op 4 mei 2020 (2019-2020)

Algemene toelichting

bij de aanpassing van de middelenbegroting
en de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

verzendcode: BEG

INHOUDSTAFEL

1 INLEIDING 11
1.1 Inleiding 11
2 NETTO-BELEIDSRUIMTE 15
2.1 Opzet tabel netto-beleidsruimte 15
3 DE MIDDELENBEGROTING 19
3.1 Totale middelen 19
3.2 Opcentiemen en dotaties Gewest 21
3.2.1 Bruto opcentiemen 21
3.2.2 Toegewezen gedeelte van de PB 24
3.3 Dotaties Gemeenschap 25
3.3.1 Toegewezen gedeelte van de BTW 25
3.3.2 Toegewezen gedeelte van de PB 25
3.3.3 Andere federale dotaties 25
3.4 Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW 26
3.5 Specifieke dotaties vanwege de federale overheid 29
3.6 Gewestelijke belastingen 32
3.7 Toegewezen ontvangsten 35
3.8 Andere ontvangsten 35
3.9 Lotto-middelen 36
3.10 Te consolideren instellingen 36
4 DE UITGAVENBEGROTING 40
4.1 Inleiding 40
4.2 De beleids- en vereffeningskredieten 40
4.2.1 Beleidskredieten 41
4.2.2 Vereffeningskredieten 43
4.2.3 De globale evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten 44
4.3 De beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein 45
4.4 Bespreking per beleidsdomein 46
4.4.1 Algemeen 46
4.4.2 Financiën en Begroting 46
4.4.3 Internationaal Vlaanderen 48
4.4.4 Economie, Wetenschap en Innovatie 48
4.4.5 Onderwijs en Vorming 50
4.4.6 Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 51
4.4.7 Cultuur, Jeugd, Sport en Media 53
4.4.8 Werk en Sociale Economie 54
4.4.9 Landbouw en Visserij 54

4.4.10 Mobiliteit en Openbare Werken 54
4.4.11 Kanselarij en Bestuur 56
4.4.12 Omgeving 57
4.4.13 Hogere Entiteiten 58
4.5 Sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie 58
5 ESR-CORRECTIES 60
6 HET VORDERINGENSALDO 62
6.1 Vorderingensaldo 62
6.2 ESR-ontvangsten 63
6.3 ESR-uitgaven 64
6.4 Onderbenutting 65
6.5 ESR-correcties en correcties voor de aftoetsing van de evenwichtsdoelstelling 67
6.6 Tabel Vorderingensaldo 67
7 EUROPEES KADER EN NORMERING 69
7.1 Situering 69
7.2 Advies Hoge Raad van Financiën 70
7.3 Stabiliteitsprogramma 71
8 HET FINANCIEEL BEHEER 72
8.1 De geconsolideerde schuld: inleiding 72
8.2 Evolutie van de geconsolideerde bruto-schuld in 2020 74
8.2.1 Het vorderingensaldo in ESR-termen 74
8.2.2 Kredietverleningen en participaties in 2020 75
8.2.3 ESR-9 van de niet-CFO-leden 76
8.2.4 Samenvatting 77
8.2.5 Aftoetsing Vlaamse schuldnormering 77
8.3 Herfinancieringsbehoeften en nieuwe financieringsbehoeften in 2020 van de Vlaamse ministeries 78
8.4 PPS-schulden en gewaarborgde schulden 81
8.5 Sensitiviteit van de rente 82
8.5.1 Sensitiviteitsanalyse van de rente 82
9 BIJLAGEN 83
9.1 Bijlage 1: Tabel netto-beleidsruimte 83
9.2 Bijlage 2: Overzicht Corona-maatregelen per beleidsdomein 87
9.3 Bijlage 3: Parameteroverzicht 90
9.4 Bijlage 4: De HRF methode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen 93
9.5 Bijlage 5: Geconsolideerde schuld 100
9.6 Bijlage 6: Prestatiebegroting 102
9.7 Bijlage 7: Overflow 110

9.7.1 VABN advies 2018/10 110
9.7.2 Overflow 110

LIJST MET TABELLEN

Tabel 1-1: Overzicht vorderingensaldo Vlaamse deelstaatoverheid (in miljoen euro) 11

Tabel 2-1: Samenvattende tabel netto-beleidsruimte (in duizend euro) 15

Tabel 2-2: Evolutie van de ontvangsten bij ongewijzigd beleid (in duizend euro) 16

Tabel 2-3: Evolutie van de uitgaven bij ongewijzigd beleid (in duizend euro) 17

Tabel 2-4: ESR-correcties (in duizend euro) 18

Tabel 2-5: Invulling netto beleidsruimte (in duizend euro)..... 18

Tabel 3-1: Verwachte inflatie en economische groei in 2020 19

Tabel 3-2: Sensitiviteit (in duizend euro) 19

Tabel 3-3: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro) 20

Tabel 3-4: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro) 22

Tabel 3-5: Raming van de voorschotten (in duizend euro)..... 23

Tabel 3-6: Bruto-opcentiemen volgens HRF-methode (in duizend euro) 24

Tabel 3-7: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro): BA 2020..... 27

Tabel 3-8: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro) 29

Tabel 3-9: Verwachte inflatie en economische groei in 2020 en 2021 31

Tabel 3-10: Simulatie prognose NBB en FPB (in duizend euro)..... 31

Tabel 3-11: Gewestelijke belastingen (in duizend euro) 34

Tabel 3-12: Te consolideren instellingen (in duizend euro) 36

Tabel 4-1: Geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro)40

Tabel 4-2: Ruiterwerking (in duizend euro) 42

Tabel 4-3: Saldi-berekening - Beleidskredieten ministeries (in duizend euro).... 42

Tabel 4-4: Saldi-berekening - Beleidskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro) 43

Tabel 4-5: Saldi-berekening – Totaal beleidskredieten (in duizend euro) 43

Tabel 4-6: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten ministeries (in duizend euro) 43

Tabel 4-7: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro) 43

Tabel 4-8: Saldi-berekening – Totaal vereffeningskredieten (in duizend euro)... 44

Tabel 4-9: Beleidskredieten per beleidsdomein (in duizend euro) 45

Tabel 4-10: Vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)..... 45

Tabel 4-11: Effect wijziging GZI met 10 basispunten (in duizend euro) 59

Tabel 5-1: Overzicht ESR-correcties BA2020 (in duizend euro) 60

Tabel 6-1: Samenvattende tabel vorderingensaldo (in duizend euro)..... 62

Tabel 6-2: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten (in duizend euro)..... 63

Tabel 6-3: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde ESR-uitgaven (in duizend euro) 64
Tabel 6-4: Vorderingensaldo (in duizend euro) 67
Tabel 8-1: Geconsolideerde bruto-schuld in 2018 en 2019 (in duizend euro) 72
Tabel 8-2: Bijdrage tot Maastricht schuld volgens INR-notificatie van april 2020 (in miljoen euro) 73
Tabel 8-3: ESR-resultaat (in duizend euro) 74
Tabel 8-4: Geraamde evolutie van de geconsolideerde schuld in 2020 (in duizend euro) 77
Tabel 8-5: Overzicht correcties (in duizend euro) 78
Tabel 8-6: Netto schuldtoename van VMSW, VWF en School Invest (in duizend euro) 79
Tabel 8-7: Financieringsbehoefte ministerie (in duizend euro) 80
Tabel 8-8: Evolutie van de gewaarborgde schuld (in miljoen euro) 81
Tabel 8-9: Wijziging rentecurve met 100 basispunten (in duizend euro) 82
Tabel 9-1: Detailtabel netto-beleidsruimte (in duizend euro) 83
Tabel 9-2: Financiën en Begroting 87
Tabel 9-3: Internationaal Vlaanderen 87
Tabel 9-4: Economie, Wetenschap en Innovatie 87
Tabel 9-5: Onderwijs en Vorming 87
Tabel 9-6: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 88
Tabel 9-7: Cultuur, Jeugd, Sport en Media 88
Tabel 9-8: Werk en Sociale Economie 88
Tabel 9-9: Omgeving 88
Tabel 9-10: Kanselarij en Bestuur 89
Tabel 9-11: Volledig parameteroverzicht 91
Tabel 9-12: Bruto-opcentiemen volgens HRF-methode (in duizend euro) 95
Tabel 9-13: Raming van de voorschotten (in duizend euro) 95
Tabel 9-14: Raming van de afrekeningen (in duizend euro) 96
Tabel 9-15: Detailtabel geconsolideerde schuld (in duizend euro) 100
Tabel 9-16: Sleutel begrotingsartikel na prestatiebegroting 102
Tabel 9-17: Geconsolideerde rapportering per inhoudelijk structuurelement (in duizend euro) 103
Tabel 9-18: Verdeling overflowkredieten (beleid) beleidsdomeinen (in duizend euro) 111
Tabel 9-19: Verdeling overflow (vereffening) beleidsdomeinen (in duizend euro) 111

LIJST MET FIGUREN

Figuur 1-1: Reële BBP-groei (op jaarbasis) 12

Figuur 1-2: BBP naar volume (Index 2018 T1 = 100) 13

Figuur 3-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten 21

Figuur 3-2: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen tussen REA 2014 en BA2020 21

Figuur 4-1: Beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro) 44

Figuur 4-2: Beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein BA 2020 (in duizend euro) 46

AFKORTINGENLIJST

AGIOn	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AJ	Aanslagjaar
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
BA	Begrotingsaanpassing
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BCP	Belgian Commercial Paper
BFM	Budget Financiële Middelen
BFW	Bijzondere Financieringswet
BIRB	Belgisch Interventie- en Restitutiebureau
BMWB	Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer
BO	Begrotingsopmaak
BS	Belgisch Staatsblad
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CCS	Carbon capture and storage / CO2-afvang en -opslag
CFO	Centraal Financieringsorgaan
CPI	Consumer Price Index / Consumptieprijsindex
CVK	Centrum voor kortverblijf
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DBFM	Design Build Finance Maintenance
EMTN	Euro Medium Term Note
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
ETS	Emission trading scheme
Euribor	Euro Interbank Offered Rate
EU	Europese Unie
EV	Eigen Vermogen
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FB	Financiën en Begroting
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
FIT	Flanders Investment & Trade / Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen
FoCI	Fonds Culturele Infrastructuur
FOD	Federale Overheidsdienst
FRGE	Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost
FTI	Flanders Technology International
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek
GO!	Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GZI	Gezondheidsindex
HRF	Hoge Raad van Financiën
IBO	Individuele Beroepsopleiding
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IMEC	Interuniversitair Micro-Electronica Centrum
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap (van de Vlaamse overheid)
KT	Korte termijn
LT	Lange termijn
MAC	Machtiging
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MTO	Medium-Term Budgetary Objective / begrotingsdoelstelling op middellange termijn
MVG	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
OECD	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OLO	Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie
O.V.	Onroerende Voorheffing
PB	Personenbelasting
pp	procentpunt
PPS	Publiek-Private Samenwerking
PWA	Plaatselijk werkgelegenheidsagentschap
REA	Realisaties
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
ROB	Rustoord voor Bejaarden
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVT	Rust- en verzorgingstehuis
SGP	Stabiliteits- en Groeipact
SSI	Subsidie Sloop en Infrastructuur
STEM	Science, Technology, Engineering, Mathematics
THAB	Tegemoetkoming voor Hulp aan Bejaarden
VABN	Vlaamse Adviescommissie Boekhoudkundige Normen
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAK	Vastleggingskrediet
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VAR	Vlaamse Audiovisuele Regie
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEB	Vlaams EnergieBedrijf
VEK	Vereffeningskrediet
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
VFLD	Vlaams Fonds voor de Lastendelging
VIA	Vlaamse Intersectoraal Akkoord voor de Socialprofitsector
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
Vlabel	Vlaamse Belastingdienst
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
VRK	Variabel krediet
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VSB	Vlaamse Sociale Bescherming
VTE	Voltijds equivalent
VUTG	Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid
VVM	Vlaamse Vervoersmaatschappij
VWF	Vlaams Woningfonds
WKK	Warmtekrachtkoppeling
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Deze begrotingsaanpassing is voorlopig omgeven door één grote mistbank. Zo is er nog geen sluitend zicht op de grootheid van de eenmalige uitgaven naar aanleiding van de coronacrisis of van de minder ontvangsten (hoe diep zal de economische crisis bijvoorbeeld snijden in de dotaties van dit jaar?).

Het vorderingensaldo in 2020 zal, in tegenstelling tot de vorige jaren zoals blijkt uit tabel 1-1, dieprood kleuren. Het staat immers buiten kijf dat de coronacrisis dit jaar voor een aanzienlijke toename van onze schuld zal zorgen, dat door een combinatie van minder ontvangsten en bijkomende uitgaven die al of niet wegen op ons vorderingensaldo.

Tabel 1-1: Overzicht vorderingensaldo Vlaamse deelstaatoverheid (in miljoen euro)

	2016	**2017**	**2018**	**2019**
INR benadering	-39	1391	-686	537
HRF benadering	91,7	780,5	-693,3	273,6

Bron: INR, EDP notificatie April 2020

Het blijft koffiedik kijken hoe groot de economische neergang dit jaar zal zijn en wanneer en in welke mate er van een economisch herstel sprake zal zijn. Het IMF spreekt van 'a crisis like no other'. Niet alleen is de schok omvangrijk, ook is er zoals bij een oorlog onzekerheid over de duur en intensiteit van de crisis.

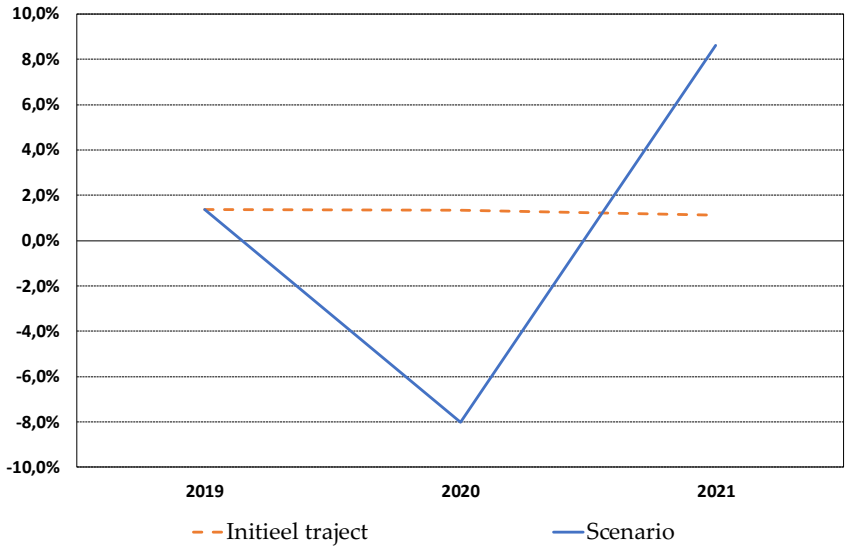
Ten vroegste bij BA2021 zal er zicht zijn op de sociaaleconomische impact van de coronacrisis en in welke mate en hoe het herstel verloopt. We weten alvast dat we bij de begrotingsaanpassing 2020 nog met een anomalie zitten omdat de economische begroting van februari 2020 nog altijd sturend blijft voor de federale doorstortingen van onze dotaties (die nog altijd het leeuwendeel van onze ontvangsten uitmaken). De economische begroting van februari 2020 voorziet voor het jaar 2020 een hogere groei (+30 basispunten), maar een lagere inflatie (minus 30 bp) t.o.v. de economische begroting (EB) van september 2019 waarop de BO 2020 was gebaseerd. De FOD Financiën baseert zijn doorstortingen van dotaties op de EB van februari 2020. Een nieuwe economische begroting komt er evenwel pas in juni en vervolgens in september 2020, en zal gericht zijn op de BO 2021. De doorstortingen 2020 van de federale overheid worden dus nog niet geïmpacteerd door de nieuwe ramingen. Dat zal in de tweede helft van dit jaar gebeuren of ten laatste in 2021 bij de afrekening van onze dotaties waar we finaal recht op hadden in 2020. Bovendien zullen we het effect op de gewestelijke opcentiemen van de economische terugval in 2020 pas vanaf 2021 voelen. De gewestelijke opcentiemen in begrotingsjaar t zijn immers vooral gebaseerd op het aanslagjaar t (op basis van de inkomsten van jaar t-1).

Intussen zijn de groei- en inflatieramingen voor dit jaar al drastisch naar beneden herzien. Ging het federaal planbureau (FPB) in haar economische vooruitzichten 2020-2025 gepubliceerd op 20 maart (de werkzaamheden hiervoor werden afgesloten op 11 maart) nog uit van een economische groei van 0,4% in 2020 en 1,4% in 2021 (en een inflatie van 0,5% en 1,2% in respectievelijk 2020 en 2021), dan herzag het FPB samen met de NBB op 8 april jl. de verwachte economische groei dit jaar tot minus 8% (waarbij de inflatieverwachtingen voor dit en volgend jaar van de economische vooruitzichten gehandhaafd bleven). In dat scenario werd rekening gehouden met de beperkende maatregelen gedurende een periode van

zeven weken en een verlies van een derde van de toegevoegde waarde van de private sector, gevolgd door een periode van herstel gespreid over 9 maanden. Voor 2021 gaan de NBB/FPB uit van een opleving (+8,6%) voor zover de acute fase van de crisis (geconcentreerd tijdens de eerste helft van 2020) het productiepotentieel van de economie geen blijvende schade toebrengt. De NBB en het FPB verwachten dat de maatregelen die werden genomen om het beschikbaar inkomen van de gezinnen te beschermen, de basis leggen voor een snel herstel van de consumptie vanaf het derde kwartaal van dit jaar. De kracht van het voor de tweede helft van dit jaar en voor 2021 verwachte herstel berust op de technische hypothese dat deze druk geen aanleiding geeft tot solvabiliteitsproblemen waardoor talrijke ondernemingen failliet zouden gaan en, bij uitbreiding, de werkloosheid duurzaam zou stijgen. De verwachte impact op de overheidsfinanciën is evenredig met de schok: het tekort van de gezamenlijke overheid zou kunnen uitkomen op ten minste 7,5 % van het BBP en de schuld op ongeveer 115% aan het einde van 2020 (tov 98,6% eind 2019[1]).

Figuur 1-1 geeft het scenario van voor en dat van na de coronacrisis inzake verwachte reële BBP groei.

Figuur 1-1: Reële BBP-groei (op jaarbasis)

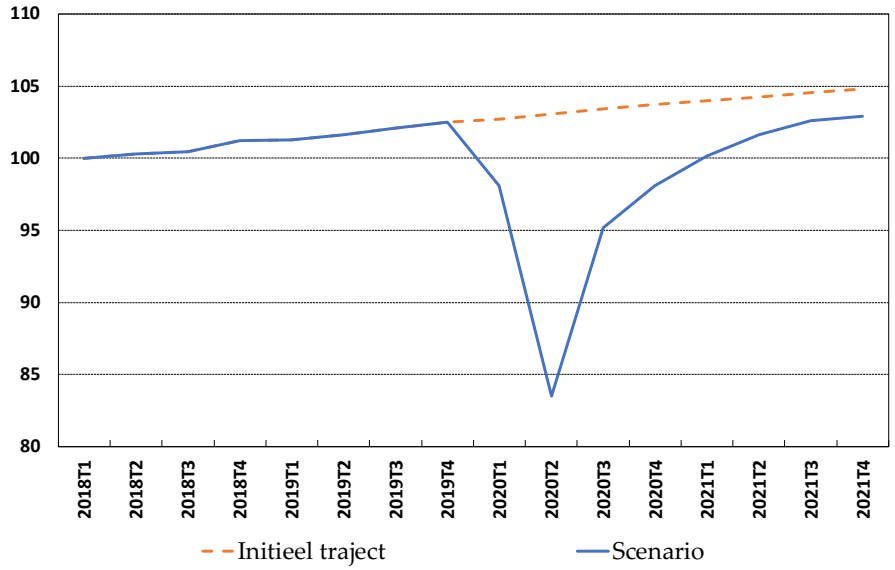
Bron: Scenario van NBB en FPB van 08.04.2020.

Over het volledige jaar 2020 zou het bruto binnenlands product (BBP) met 8% krimpen, met een kwartaaldaling van om en nabij 4% in het eerste kwartaal en 15% in het tweede kwartaal, gevolgd door een krachtig herstel in de tweede helft van het jaar, een herstel dat evenwel ontoereikend zou zijn om het initieel verlies goed te maken. Het aanhouden van dat herstel zou de groei in 2021 doen opveren (+8,6%).

Ten opzichte van een scenario zonder de COVID-19-crisis zou het gecumuleerd BBP-verlies eind juni 2020 op bijna € 30 miljard uitkomen, eind december op € 45 miljard en eind 2021 op bijna € 60 miljard.

[1] Het BBP in nominale termen bedroeg in 2019 473.639 miljoen euro.

Figuur 1-2: BBP naar volume (Index 2018 T1 = 100)

Bron: Scenario van NBB en FPB van 08.04.2020.

De negatieve impact van de coronacrisis op de dotaties Bijzondere Financieringswet bedraagt 1.761,5 miljoen euro in het scenario van minus 8% groei en 0,5% inflatie dit jaar. Indien de doorstortingen in 2020 niet meer worden aangepast in de loop van dit jaar, zal het genoemde negatieve bedrag in 2021 via de afrekening 2020 aan de dotaties 2021 toegevoegd worden. Merk op dat er los van de mogelijke (eenmalige) afrekening 2020, ook bij een V-herstel nog steeds een impact is op de dotaties 2021 in vergelijking met de dotaties 2021 zoals geraamd in de laatste meerjarenraming. Voor de dotaties Bijzondere Financieringswet is het Corona-effect in dat scenario dus weerspiegeld in 1) minus 1.761,5 miljoen euro (al of niet via de afrekening 2020 in 2021 en 2) de corresponderende lagere startbasis voor de dotaties 2021. Tezamen met de lager verwachte inflatie in 2021 (minus 40 basispunten) en de hogere economische groei (+720 basispunten) resulteert die lagere startbasis in minus 433,4 miljoen euro aan dotaties in 2021 in vergelijking met die van de laatste meerjarenraming waarbij de startbasis 2020 geactualiseerd werd[2].

Met betrekking tot de bruto-opcentiemen zal de corona-crisis zich pas in 2021 laten voelen. De economische neergang heeft immers een impact op de inkomens van 2020 en bijgevolg op de personenbelasting en de opcentiemen van het aanslagjaar 2021. Voor de fiscale uitgaven wordt er geen impact van de Corona-crisis verwacht.

Voor bijkomende informatie wordt verwezen naar het kaderstuk "gevolgen van de coronacrisis op de dotaties uit de bijzondere financieringswet en de bruto-opcentiemen" in het middelenhoofdstuk.

Het FPB en de NBB gaan dus uit van een V herstel. Andere instituties of economen geloven niet in dat zogenaamd V herstel maar spreken van een U of L 'herstel'. Nog anderen claimen dat het geen kwestie is van een snel V-vormig herstel of een trager U-vormig herstel maar dat er verschillende V's kort na elkaar zullen volgen.

[2] De startbasis 2020 werd geactualiseerd door de toepassing van de parameters van de mededeling van de FOD Financiën van 17 maart 2020 (o.a. Economische Begroting van 6 februari 2020). CPI 2019: 1,44% i.p.v. 1,5%. BBP 2019: 1,4% i.p.v. 1,1%. CPI 2020: 1,1% i.p.v. 1,4%. BBP 2020: 1,4% i.p.v. 1,1%.

De meest recente schatting voor België komt ten slotte van het IMF met een negatieve groei in 2020 van -6,9% en een heropleving in 2021 met een verwachte groei van 4,6% voor België. Maar ook hier de kanttekening dat het herstel zich in dat scenario voordoet vanaf de 2de helft van 2020. Vermits dat onzeker is, schetst het IMF ook de gevolgen op de wereldgroei van een drietal alternatieve scenario's: een trager herstel in 2020, een nieuwe zij het in mildere vorm uitbraak van een Corona virus in 2021 en als derde scenario een combinatie van de eerste twee scenario's.

Er zijn dus nog heel wat onzekerheden en het zal pas de komende maanden duidelijk worden welk scenario kan worden uitgesloten. Vandaar ook dat er op Europees niveau beslist is om de budgettaire flexibiliteitsclausules voorzien in het Stabiliteits- en Groeipact, te activeren, waaronder voor het eerst de zogenaamde "general escape clause" van het Stabiliteits- en Groeipact, vrij vertaald als de "algemene ontsnappingsclausule". Het Europees Semester blijft wel overeind met indiening uiterlijk eind april 2020 van de Stabiliteits- en Convergentieprogramma's van de Lidstaten. Maar de Commissie heeft nieuwe richtsnoeren uitgewerkt om de Lidstaten de mogelijkheid te bieden de opstelling van die Programma's sterk te vereenvoudigen. De kwantitatieve toetsing zal dit jaar niet gebeuren, ook om de Lidstaten toe te laten de flexibiliteitsclausules volledig te benutten, met wel de waarschuwing/herinnering van de Commissie dat de houdbaarheid van de overheidsfinanciën moet gevrijwaard blijven en dat een structurele ontsporing te allen tijde moet worden vermeden (mindfull to the preservation of fiscal sustainability).

Ondertussen worden er maatregelen genomen door de verschillende overheden in ons land. In het kader van de maatregelen die de Veiligheidsraad van België neemt voor het indijken van het coronavirus worden er aanvullende maatregelen genomen door de Vlaamse regering. Die maatregelen moeten de verdere verspreiding van het virus afremmen en de impact op de gezondheidszorg afvlakken. De Vlaamse regering heeft in eerste instantie maatregelen genomen om de gezondheidscrisis mee onder controle te helpen krijgen. Daarnaast worden er ondersteuningsinitiatieven genomen om de getroffen burgers, bedrijven en organisaties financieel te ondersteunen.

Bij deze begrotingsaanpassing wordt een specifieke coronaprovisie van 2,5 miljard euro ingeschreven ter financiering van de beslissingen van de Vlaamse regering. Voor een overzicht van de verschillende beslissingen wordt verwezen naar de tweede bijlage.

2 NETTO-BELEIDSRUIMTE

2.1 Opzet tabel netto-beleidsruimte

Een grondige analyse van de begrotingsdocumenten laat de lezer in principe toe om na te gaan met welke (budgettaire) uitdagingen de Vlaamse overheid geconfronteerd wordt naar aanleiding van een begrotingsronde en hoe hierop wordt ingespeeld. Eenvoudig is dat evenwel niet door de omvang en de complexiteit van deze informatie. Daarom heeft de Vlaamse Regering de voorbije jaren de traditie opgebouwd om in de algemene toelichting de essentie hiervan samen te vatten in de tabel netto-beleidsruimte.

Opzet van die tabel is voornamelijk om het onderscheid te maken tussen enerzijds de evoluties bij ongewijzigd beleid en anderzijds de maatregelen en/of extra aanwending die de Vlaamse Regering voorziet naar aanleiding van een begrotingsronde.

Tabel 2-1: Samenvattende tabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)

Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (1)	**-431.530**
Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling (2)	191.897
Vorderingensaldo BO2020 (3=1-2)	-623.427
Evolutie ongewijzigd beleid (4=a-b+c+d)	-213.369
Ontvangsten (a)	*-172.399*
Uitgaven (b)	*1.816*
ESR-correcties (c)	*26.260*
Onderbenutting (d)	*-65.414*
Vorderingensaldo BA2020 bij ongewijzigd beleid (5=3+4)	-836.796
Eénmalige impact corona (6=a-b-c+d)	-3.166.528
Ontvangsten (a)	*-748.051*
Uitgaven (b)	*2.504.518*
Rente-uitgaven (c)	*13.959*
Onderbenutting (d)	*100.000*
Vorderingensaldo BA2020, incl. impact corona (7=5+6)	-4.003.324
Correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (8)	101.680
Netto-beleidsruimte (9=7+8)	-3.901.644
Extra aanwending (10)	250.472
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BA2020 (11=9-10)	**-4.152.116**
Vorderingensaldo BA2020 (12=11-8)	-4.253.796

Tabel 2-1 geeft aan hoe het saldo ten opzichte van de evenwichtsdoelstelling geëvolueerd is van begrotingsopmaak 2020 (-431,5 miljoen euro) naar begrotingsaanpassing 2020 (-4,2 miljard euro).

Om van het saldo dat afgezet wordt t.o.v. de evenwichtsdoelstelling naar het vorderingensaldo over te stappen, moeten de uitgaven welke buiten de begrotingsdoelstelling worden gehouden (met name de bouwkosten voor de Oosterweelverbinding) in mindering worden gebracht. Bij de begrotingsopmaak 2020 werden die geraamd op 191,9 miljoen euro. Het geraamd vorderingentekort bedroeg aldus -623 miljoen euro.

Om na te gaan over welke beleidsruimte de Vlaamse Regering beschikt, moet men vertrekken van dat resultaat en in eerste instantie de impact van het ongewijzigd

beleid berekenen. De eenmalige impact van 3,2 miljard euro ten gevolge van de coronacrisis werd in tabel 2-1 afgezonderd van de overige evolutie bij ongewijzigd beleid. Langs ontvangstenzijde zijn er de lagere ontvangsten uit de gewestbelastingen (-716,5 miljoen euro) en het wegvallen van het Ethias dividend (-31,6 miljoen euro). Langs uitgavenzijde werd een provisioneel krediet ingeschreven bij het departement FB (2,5 miljard euro), is er een negatieve impact op de rente uitgaven (14 miljoen euro) en de verwachte nettoverliesfinanciering op de coronacrisiswaarborg die is ingeschreven bij het agentschap Innoveren en Ondernemen (4,5 miljoen euro). Tot slot wordt de onderbenutting 100 miljoen euro hoger ingeschat door een lager uitgavenritme ten gevolge van de coronacrisis.

De Vlaamse Regering raamt dat het vorderingensaldo bij ongewijzigd beleid in 2020 verslechtert met 213,4 miljoen euro. De impact van de coronacrisis wordt bij begrotingsaanpassing geraamd op 3,2 miljard euro. Indien er geen bijkomende aanwending was, zou dat een vorderingensaldo van -4 miljard euro in 2020 met zich meebrengen terwijl er bij de begrotingsopmaak een tekort van 431,5 miljoen euro was. De Vlaamse Regering initieert bijkomend beleid, goed voor 378,4 miljoen euro met een geraamde VEK-impact van 250,5 miljoen euro in 2020. Hierdoor komt het vorderingensaldo uit op -4,3 miljard euro.

Net zoals in het verleden wordt op het vorderingensaldo een correctie voor de Oosterweel uitgaven buiten norm toegepast (nu geraamd op 101,7 miljoen euro ten opzichte van 191,9 miljoen euro bij BO2020), het enige verschil tussen vorderingensaldo en het saldo t.o.v. de evenwichtsdoelstelling.

In de volgende delen van dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de verschillende factoren van ongewijzigd beleid. De vermelde bedragen zijn telkens inclusief de eenmalige impact ten gevolge van de coronacrisis. Vervolgens worden ook de extra beleidsimpulsen die resulteren in de extra aanwending inzichtelijk gemaakt.

Bij de lectuur van dit hoofdstuk mogen we niet uit het oog verliezen dat de informatie die hier opgenomen is enkel tot doel heeft om de belangrijkste evoluties te tonen. De tabel netto-beleidsruimte is in die zin een samenvatting van de begroting, die altijd samen gelezen moet worden met de andere hoofdstukken van de algemene toelichting én met de toelichtingen per programma. In de detailtabel opgenomen in bijlage wordt een verwijzing naar het programma of naar de betrokken rechtspersonen opgenomen om de link met andere informatie te vereenvoudigen.

De tabel netto-beleidsruimte geeft in eerste instantie weer hoe de kredieten evolueren bij ongewijzigd beleid, incl. impact corona (-2,5 miljard euro, zie (4) en (6) in Tabel 2-1).

Zowel aan ontvangsten- als uitgavenzijde evolueren de kredieten bij elke begrotingsronde door de gewijzigde situatie of door aangepaste ramingen van de achterliggende kostendrijvers.

De actualisatie van de ESR-correcties (zie hoofdstuk 5) en de raming van de onderbenutting (zie hoofdstuk 6) worden ook meegenomen onder ongewijzigd beleid.

Tabel 2-2: Evolutie van de ontvangsten bij ongewijzigd beleid (in duizend euro)

	Ontvangsten
Evolutie ontvangsten ongewijzigd beleid, incl. impact corona	**-920.450**
Ontvangsten MVG	**-1.020.466**
BFW opcentiemen	-48.292

Gewestmiddelen BFW	1.859
Gemeenschapsmiddelen BFW	44.920
Gewestelijke belastingen	-1.026.871
Overige ontvangsten MVG	7.918
Ontvangsten instellingen	**100.016**
VIF	19.188
VDAB	-11.790
Opgroeien Regie	15.823
Universiteiten en Hogescholen	36.774
Overige	40.021

De ontvangsten nemen af met 920,5 miljoen euro. Die daling is het gevolg van enerzijds een sterke daling van de ontvangsten van de gewestbelastingen met 1 miljard euro en anderzijds een stijging van de ontvangsten van de te consolideren rechtspersonen met 100 miljoen euro.

Tabel 2-3: Evolutie van de uitgaven bij ongewijzigd beleid (in duizend euro)

	Beleids-kredieten	**Vereffenings-kredieten**
Evolutie uitgaven ongewijzigd beleid, incl. impact corona	**2.453.935**	**2.520.293**
Index	**-59.810**	**-58.220**
Indexprovisie[3]	-40.136	-40.136
Overige index (lonen en niet-lonen buiten provisie)	-19.674	-18.084
Actualisatie beleids- en vereffeningskredieten	**2.513.745**	**2.578.513**
Overflow	**0**	**0**
Extra kredieten o.w.v. overflow	163.915	159.295
Correctie voor overflow 2020	-163.915	-159.295

De uitgaven nemen toe met 2,5 miljard euro. Die evolutie splitsen we in de tabel netto-beleidsruimte verder op in 3 categorieën: index, actualisatie beleids- en vereffeningskredieten en overflow.

Een eerste belangrijke categorie is de aanpassing van de uitgaven aan de meest recente inflatieverwachtingen, zowel voor de loonkredieten als voor de werkingskredieten. Toepassing van de aangepaste inflatieparameters leidt tot een daling van de uitgaven met 58,2 miljoen euro.

De tweede categorie valt onder de noemer "actualisatie beleids- en vereffeningskredieten" en bevat de wijzigingen die het gevolg zijn van een gewijzigde raming van de kredieten, voor zover ze niet het gevolg zijn van de gewijzigde inflatieparameters of van ESR-neutrale herverdelingen (compensaties). Aangezien deze laatste neutraal zijn voor de netto-beleidsruimte worden ze niet opgenomen in de tabel. Een gedetailleerd overzicht van de actualisatie van beleids- en vereffeningskredieten is terug te vinden in bijlage. De actualisatie beleids- en vereffeningskredieten is inclusief de impact van de coronacrisis. Ten gevolge van deze actualisatie stijgen de uitgaven met 2,6 miljard euro.

Daarnaast worden de overflowkredieten verder geactualiseerd. Dit resulteert in een toename van de beleids- en de vereffeningskredieten met respectievelijk 163,9

[3] Verwachte overschrijding spilindex in januari 2020, betekent 1 maand later dan raming bij BO 2020

miljoen euro en 159,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak. Het netto-effect van de overflow wordt ESR-matig geneutraliseerd. Bijkomende informatie is terug te vinden in de bijlage aangaande het VABN-advies 2018/10 en Overflow.

Tabel 2-4: ESR-correcties (in duizend euro)

	Vereffenings-kredieten
ESR-correcties	26.260
DBFM Scholen van morgen	-502
Sluis Terneuzen	26.762

Naast een aanpassing van de ontvangsten- en uitgavenraming bij ongewijzigd beleid, worden ook de ESR-correcties elke begrotingsronde geactualiseerd. Dit heeft in 2020 een voor het vorderingensaldo positieve impact van 26,3 miljoen euro. De ESR-correcties worden verder besproken in hoofdstuk 5.

Voorts moet bij elke begrotingsronde ook de onderbenuttingshypothese opnieuw geraamd worden. Zoals in hoofdstuk 6 toegelicht neemt de geraamde onderbenutting ten opzichte van de begrotingsopmaak toe met 34,6 miljoen euro. Dit heeft een positieve impact op het vorderingensaldo.

Tabel 2-5 geeft weer dat de Vlaamse regering een extra aanwending van 378,4 miljoen euro beleids- en 250,5 miljoen euro vereffeningskredieten bij begrotingsaanpassing voorziet. Dit omvat onder andere bijstellingen op het loonmodel en groeipakket o.b.v. de extrapolatie van de in 2019 vastgestelde de gerealiseerde uitgavendynamiek.

Tabel 2-5: Invulling netto beleidsruimte (in duizend euro)

	Beleids-kredieten	**Vereffenings-kredieten**
Extra aanwending (10)	**378.357**	**250.472**
Internationale klimaatfinanciering	12.176	12.176
Bijstelling respo-bijdragen en verhoging algemene bijdrage pensioenen contractuelen	1.945	1.945
Bijstelling loonmodel	82.034	82.034
Bijstelling groeipakket	63.205	63.205
Provisie voorbereidingskosten, minnelijke verwervingen en onteigeningen in het kader van Nieuwe Sluis Zeebrugge	42.000	21.000
Provisie uitgaven ten gevolge van doelstellingen inzake hernieuwbare energie	50.000	25.000
Werkgeversbijdragen pensioenen DVW	2.610	2.610
Aanwending ruiters MOW	81.828	8.183
Ruiter Brusselfonds	1.915	1.400
Landbouwramp 2019	20.700	20.700
Projecten/beurzen voor kunstenorganisaties	4.019	4.019
Asbestverwijdering	10.425	2.700
Zandsuppleties storm Ciara	5.500	5.500

3 DE MIDDELENBEGROTING

3.1 Totale middelen

Tabel 3-1 toont een overzicht van de verwachtingen inzake inflatie en economische groei die bij de begrotingsaanpassing 2020 gebruikt worden om de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de personenbelasting (PB) te ramen. Het betreft de parameters van de Economische Begroting van 6 februari 2020. Voor een volledig overzicht van de gehanteerde parameters verwijzen we naar Bijlage 3: Parameteroverzicht. Behalve de klassieke parameters van inflatie en economische groei, spelen ook de fiscale capaciteit van de gewesten en gemeenschappen en het aantal leerlingen en min 18-jarigen van de gemeenschap, het aantal 0- tot en met 18-jarigen en het aantal 80-plussers een belangrijke rol bij de berekening van de middelen toegewezen vanuit de Bijzondere Financieringswet. Bovendien wordt de fiscale capaciteit vanaf het aanslagjaar 2015 ook geïnterpreteerd als de regionale opdeling van de opbrengst van de federaal gebleven personenbelasting. Voor het begrotingsjaar 2020 wordt dus de fiscale capaciteit met betrekking tot het aanslagjaar 2019 toegepast.

In vergelijking met BO 2020 zijn zowel de verwachte inflatie als de economische groei aangepast.

Tabel 3-1: Verwachte inflatie en economische groei in 2020

	BO 2020		**BA 2020**	
	2019 vermoedelijk	**2020 initieel**	**2019 definitief**	**2020 aangepast**
Inflatie (CPI)	1,50%	1,40%	1,44%	1,10%
Economische groei (BBP)	1,10%	1,10%	1,40%	1,40%

Bron: Federaal Planbureau

Zoals uit Tabel 3-1 blijkt zijn de ramingen van de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de personenbelasting (PB) gebaseerd op macro-economische parameters waarin de gevolgen van de Corona-crisis nog niet zijn doorgesijpeld. Verder in dit hoofdstuk wordt ingegaan op de mogelijke gevolgen van de Corona-crisis.

Gelet op de volatiliteit van de economische groei en de inflatie geeft Tabel 3-2 weer in welke mate de opcentiemen, het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en de specifieke dotaties (zie verder) reageren op een wijziging van de economische groei en de inflatie in het begrotingsjaar 2019 en 2020. Hierbij wordt er van uitgegaan dat een wijziging van het BBP een impact heeft op de loonevolutie en bijgevolg ook op de opcentiemen. Elke onderzochte wijziging heeft een grootte van 0,1 procentpunt (10 basispunten). De in het vet weergegeven bedragen in Tabel 3-2 (27.224 en 33.749 duizend euro) tonen de meerontvangsten op kruissnelheid van een stijging met 10 basispunten van respectievelijk het BBP en de CPI.

Tabel 3-2: Sensitiviteit (in duizend euro)

	Middelen 2020		
Parameter	**Afrekening 2019**	**Basis 2020**	**Totaal**
BBP 2019	16.744	**27.224**	43.968
BBP 2020	-	17.156	17.156
CPI 2019	25.540	**33.749**	59.289

	Middelen 2020		
Parameter	**Afrekening 2019**	**Basis 2020**	**Totaal**
CPI 2020	-	26.231	26.231

Voor het begrotingsjaar 2020 worden de ESR gecorrigeerde ontvangsten op 44,8 miljard euro herraamd. Dat is 910 miljoen euro of 2,0% minder dan bij de begrotingsopmaak 2020. De daling van de ontvangsten wordt in belangrijke mate veroorzaakt door het naar beneden herzien van de gewestbelastingen. De herziening van de gewestbelastingen op zich wordt vooral verklaard door de gevolgen van de Corona-crisis.

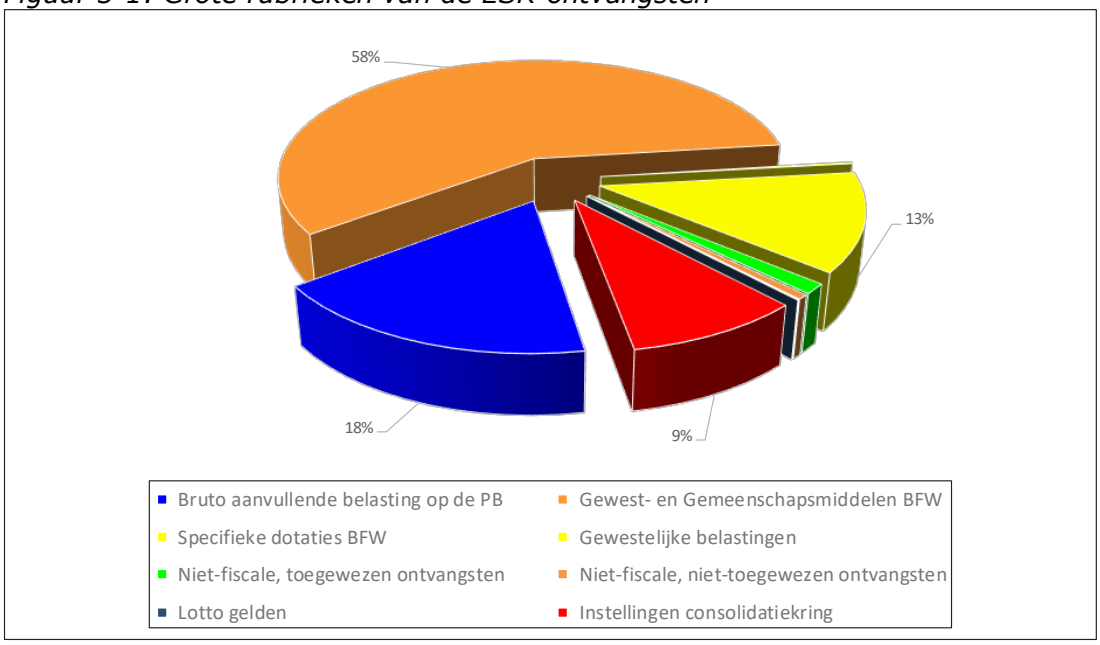
Tabel 3-3: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**	**BA - BO**	**BA - BO (%)**
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.866.137	7.817.845	-48.292	-0,6%
Gewestmiddelen BFW	2.514.125	2.516.194	2.068	0,1%
Gemeenschapsmiddelen BFW	23.548.811	23.593.791	44.981	0,2%
Specifieke dotaties BFW	99.739	99.399	-340	-0,3%
Gewestelijke belastingen	6.754.310	5.727.439	-1.026.871	-15,2%
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	548.209	583.405	35.196	6,4%
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	282.188	264.910	-17.278	-6,1%
Lotto gelden	30.155	30.225	70	0,2%
Instellingen consolidatiekring	4.031.118	4.131.134	100.016	2,5%
TOTAAL	**45.674.792**	**44.764.342**	**-910.450**	**-2,0%**
w.o. bijdrage pendeldotatie	*0*	*0*	*0*	
w.o. bijdrage sanering globale overheidsfinanciën	*-1.713.166*	*-1.712.573*	*593*	*0,0%*
w.o. bijdrage vergrijzingskost	*-125.926*	*-129.657*	*-3.731*	*3,0%*
w.o. responsabiliseringsbijdrage	*-131.054*	*-131.054*	*0*	*0,0%*
Totaal bijdragen	***-1.970.146***	***-1.973.284***	***-3.138***	***0,2%***

Bron: departement FB, Vlabel

Figuur 3-1 toont het relatieve aandeel van de inkomsten ten opzichte van de totale middelen. Uit deze figuur blijkt dat de Vlaamse opcentiemen 18% vertegenwoordigen van de Vlaamse (ESR-gecorrigeerde) ontvangsten. Het belang van de gewestbelastingen bedraagt 13%.

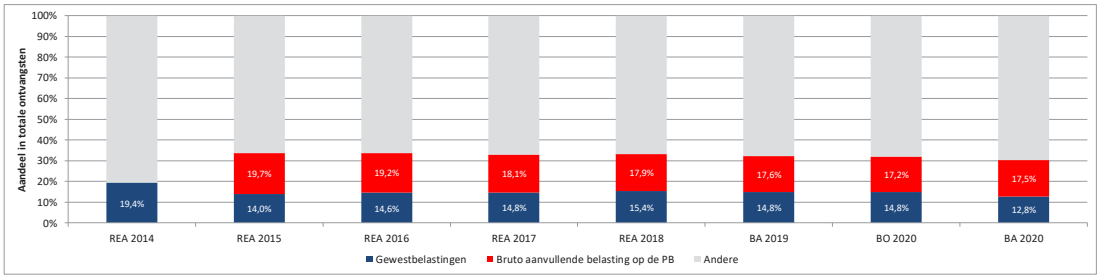
Figuur 3-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten

Bron: departement FB

Door de zesde staatshervorming is er een stijging van de Vlaamse fiscale autonomie, die gevormd wordt door de opbrengsten uit de gewestelijke belastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds. Figuur 3-2 toont dat die autonomie in 2014 19,4% bedroeg en in 2020 30,3% zal bedragen.

Figuur 3-2: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen tussen REA 2014 en BA2020

Bron: departement FB

3.2 Opcentiemen en dotaties Gewest

De gewestmiddelen worden in 2020 op 10.334.038 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening van -5.962 duizend euro. De raming 2020 houdt ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 een daling in van 46.224 duizend euro.

3.2.1 *Bruto opcentiemen*

De raming van de gewestelijke bruto-opcentiemen voor het begrotingsjaar 2020 is gebaseerd op de HRF-methode. De HRF-methode die in Bijlage 4 gedetailleerd wordt beschreven, houdt rekening met de in het begrotingsjaar T ontvangen voorschotten met betrekking het aanslagjaar T en de kasmatige afrekeningen die betrekking hebben op aan T voorafgaande aanslagjaren. Ook hier speelt het effect van de Corona crisis nog niet. Dit effect zullen we pas vanaf 2021 voelen voor wat de gewestelijke opcentiemen betreft.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen vertrekt van cijfers voor het aanslagjaar 2020 die door de FOD Financiën op 17 maart 2020 ter beschikking werden gesteld.

De parameter "belasting Staat" is van belang met het oog op de raming van de opcentiemen voor het aanslagjaar 2020. Voor de raming van de belasting Staat van het aanslagjaar 2020 baseert de FOD Financiën zich op de realisatiecijfers per 30 juni 2019 van de kohieren met betrekking tot het aanslagjaar 2018. De gewone aanslagtermijn met betrekking tot het aanslagjaar 2018 is immers per 30 juni 2019 verstreken waardoor de realisatiecijfers van het laatstbedoelde aanslagjaar beschikbaar zijn. De bedoelde realisatiecijfers werden reeds bij de BO 2020 als basis gebruikt voor de raming van de belasting Staat.

De raming van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen houdt ook rekening met de effecten van de Tax Shift en de andere federale maatregelen over de betrokken aanslagjaren. Tabel 3-4 toont de gecumuleerde impact van de federale Tax Shift en de andere federale maatregelen op de Vlaamse opcentiemen, berekend per aanslagjaar aan 100% (dus zonder rekening te houden met het voorschotten- of inningspercentage). Het dient benadrukt dat de Vlaamse begroting de verwachte minderontvangsten als gevolg van de federale maatregelen in de personenbelasting absorbeert. De negatieve impact van de federale maatregelen op de Vlaamse begroting wordt ook in 2020 niet tegengedraaid maar komt volledig ten goede aan de belastingbetalers. In de begroting 2020 loopt de belastingverlaging reeds op tot 811,2 miljoen euro.

Tabel 3-4: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)

		AJ 2016	**AJ 2017**	**AJ 2018**	**AJ 2019**	**AJ 2020**
Impact TS I	(1)	-70,3	-146,4	-153,0	-159,0	-164,3
Impact TS II	(2)	0,0	-178,9	-186,9	-402,5	-626,6
Totaal TS I & II: delta opcentiemen	**(3)= (1)+(2)**	**-70,3**	**-325,3**	**-339,9**	**-561,5**	**-790,9**
Federale maatregelen excl. TS	(4)	13,7	14,7	15,4	15,2	-20,3
Totale delta opcentiemen	**(5)= (3)+(4)**	**-56,6**	**-310,7**	**-324,5**	**-546,4**	**-811,2**

Bron: basisgegevens FOD Financiën, simulatie departement FB

De voorschotten van de bruto opcentiemen voor 2020[4] worden, rekening houdend met het van toepassing zijnde voorschottenpercentages (99,45%), geraamd op 7.719.120 duizend euro. Rekening houdend met de voorschotten fiscale uitgaven, dus eveneens tegen het voorschottenpercentage (99,45%), krijgen we de voorschotten in netto-opcentiemen. Bemerk dat de fiscale uitgaven die naar aanleiding van de zesde staatshervorming zijn geregionaliseerd, in de Vlaamse begroting niet als een minderontvangst maar als een uitgave worden begroot. Om de verwerking van de ramingen van de fiscale uitgaven te laten aansluiten op de raming van de bruto-opcentiemen, worden voor de fiscale uitgaven enkel de

[4] De raming van de Vlaamse bruto-opcentiemen gebeurt op basis van de herziene autonomiefactor (van 25,990% tot en met aanslagjaar 2017 naar 24,957% vanaf aanslagjaar 2018) en de hiermee gepaard gaande verlaging van het opcentiementarief (van 35,117% naar 33,257%). De Vlaamse Regering heeft met andere woorden de verlaging van de autonomiefactor, wat het regionaal aandeel in de personenbelasting is, niet tegengedraaid (alhoewel zij hiervoor de bevoegdheid heeft).

voorschotten geraamd. Iedere afrekening op de fiscale uitgaven wordt immers verwerkt bij de bruto-opcentiemen[5].

Tabel 3-5: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

		AJ 2020
Federaal voorschottenpercentage VS%	(1)	99,45%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC; aan 100%)	(2)	7.761.810
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC; aan VS%)	**(3)=(2)*(1)**	**7.719.120**
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC; aan 100%)	(4)	1.731.464
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC; aan VS%)	**(5)=(4)*(1)**	**1.721.941**
Voorschotten netto opcentiemen (aan VS%)	**(6)=(3)-(5)**	**5.997.179**

Bron: FOD Financiën, departement FB; AJ 2019: ramingen bij BC 2019; AJ 2020: ramingen bij BO 2020

Vervolgens worden de kasmatige afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatige afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale begrotingscontrole 2020 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2018, ramingen vanaf aanslagjaar 2019). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met juni van het jaar aanslagjaar T+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

De kasmatige afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering[6] tot en met december van het jaar T en de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van begrotingsjaar T+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds aangerekende afrekeningen). Het verschuiven met 2 maanden heeft te maken met de betaaltermijn van 2 maanden na het ontvangen van het kohier.

Finaal worden de volgens de HRF-methode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren. De aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2020 bedragen 7.817.845 duizend euro en zijn dus samengesteld uit voorschotten (7.719.120 duizend euro) en afrekeningen (1.810 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2016; 4.799 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2017; 26.602 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2018 en 65.513 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2019).

[5] De verwerking van de afrekeningen m.b.t. het aanslagjaar T gebeurt in de begrotingsjaren volgend op het jaar T.

[6] Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

Tabel 3-6: Bruto-opcentiemen volgens HRF-methode[7] (in duizend euro)

	2020
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ	7.719.120
Afrekeningen AJ 2015	0
Afrekeningen AJ 2016	1.810
Afrekeningen AJ 2017	4.799
Afrekeningen AJ 2018	26.602
Afrekeningen AJ 2019	65.513
Totaal volgens HRF definitie	**7.817.845**

Bron: FOD Financiën, departement FB

3.2.2 *Toegewezen gedeelte van de PB*

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat uit drie componenten: middelen diverse bevoegdheden, middelen arbeidsmarktbevoegdheden en middelen fiscale uitgaven.

De dotatie middelen diverse bevoegdheden wordt verdeeld op basis van een vaste verdeelsleutel (50,33% voor het Vlaams Gewest). Bij de begrotingsaanpassing 2020 bedraagt de dotatie voor het Vlaams Gewest 510.294 duizend euro (inclusief -517 duizend euro afrekening 2019).

De gewesten ontvangen twee toelagen voor het financieren van bepaalde aspecten van het tewerkstellingsbeleid en voor het financieren van specifieke fiscale uitgaven [8]. Niet 100%, maar 60% van de overgedragen bevoegdheid inzake fiscale uitgaven wordt gefinancierd via een toelage vanwege de federale overheid. De resterende 40% financieren de gewesten via de opcentiemen. De nieuwe toelagen voor werk en voor fiscale uitgaven worden bij begrotingsaanpassing 2020 respectievelijk op 1.275.323 duizend euro (inclusief -2.825 duizend euro afrekening 2019) en 1.183.186 duizend euro (inclusief -2.621 duizend euro afrekening 2019) geraamd.

Het bedrag van het gewestelijk deel van het overgangsmechanisme is negatief en wordt in 2020 op -321.557 duizend euro geraamd (geen afrekening 2019). Het overgangsbedrag dat bedoeld was om de inwerkingtreding van de herziene Bijzondere Financieringswet budgettair neutraal te laten verlopen in het aanvangsjaar, wordt tot en met 2024 nominaal constant gehouden. Nadien wordt het over een periode van tien jaar lineair afgebouwd.

Ter compensatie van de pendelbewegingen wordt er een transfer ten gunste van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest voorzien. In 2020 zal de totale pendeldotatie 44 miljoen euro bedragen. De pendeldotatie wordt gedragen door het Vlaams Gewest en het Waals Gewest a rato van hun aandeel in de netto stroom van pendelaars naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het aandeel van het Vlaams Gewest in de netto stroom pendelaars naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt in 2020 op 61,10% geraamd. Dit komt neer op -26.883 duizend euro. Bij de

[7] De HRF-methode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,67% voor aanslagjaar 2015; 99,80% voor aanslagjaar 2016 en 99,69% voor de volgende aanslagjaren).

[8] De raming van de toelage voor fiscale uitgaven is sinds de begrotingsopmaak 2017 (en definitief vanaf de begrotingsaanpassing 2017) gebaseerd op een geactualiseerd basisbedrag voor de fiscale uitgaven van het aanslagjaar 2015.

begrotingsaanpassing 2020 worden ook de pendelstromen over de periode 2014-2019 herzien. Voor het Vlaams Gewest is de herziening positief. Ze bedraagt 1.997 duizend euro (minder inhouding). Vanaf de begrotingsopmaak 2018 wordt de pendeldotatie niet meer als een minderontvangst begroot, maar als een uitgave (zie begrotingsartikel CB0-1CCG2CC-WT).

Tot slot wordt het toegewezen gedeelte van de PB nog verminderd met de responsabiliseringsbijdragen (voor het gewest en de gemeenschap samen) die nominaal vermeld staan in artikel 65quinquies van de Bijzondere Financieringswet.

3.3 Dotaties Gemeenschap

De gemeenschapsmiddelen worden in 2020 op 23.593.791 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening van -5.313 duizend euro. De raming 2020 houdt ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 een toename in van 44.981 duizend euro.

3.3.1 *Toegewezen gedeelte van de BTW*

De totale dotatie toegewezen gedeelte van de BTW wordt bepaald uit de basis van het toegewezen gedeelte van de BTW van het vorige jaar aangepast aan de inflatie, het BBP en de denataliteit. De totale dotatie van het lopende jaar wordt verdeeld over de gemeenschappen aan de hand van een verdeelsleutel gebaseerd op het aantal leerlingen.

Als dusdanig wordt voor de Vlaamse Gemeenschap het toegewezen gedeelte van de BTW in 2020 op 10.045.299 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening over het begrotingsjaar 2019 van 12.117 duizend euro.

3.3.2 *Toegewezen gedeelte van de PB*

De totale dotatie toegewezen gedeelte van de PB wordt bepaald uit de basis van het toegewezen gedeelte van de PB van het vorige jaar aangepast aan de inflatie en het BBP. De totale dotatie van het lopende jaar wordt verdeeld aan de hand van het aandeel van de gemeenschap in de totale personenbelasting.

Het toegewezen gedeelte van de PB wordt voor de Vlaamse Gemeenschap in 2020 op 5.609.408 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening over het begrotingsjaar 2019 van -12.774 duizend euro.

3.3.3 *Andere federale dotaties*

De gemeenschappen ontvangen eveneens bijkomende toelagen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuizen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)). Voor de Vlaamse Gemeenschap worden de bijkomende middelen in 2020 op 7.786.289 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening over het begrotingsjaar 2019 van -4.656 duizend euro.

De inhoudingen die de FOD Financiën doorvoert inzake maximumfactuur (inhouding op toelage ouderenzorg) en inzake ziekenhuisinfrastructuur (inhouding op toelage ziekenhuisinfrastructuur) worden in de Vlaamse begroting als een uitgave begroot, en niet als een minderontvangst.

Ook voor de gemeenschappen voorziet de herziene Bijzondere Financieringswet een overgangsmechanisme. Het bedrag van het overgangsmechanisme is positief en wordt in 2020 op 152.795 duizend euro geraamd (geen afrekening 2019). Het doel van het overgangsmechanisme was de inwerkingtreding van de herziene

Bijzondere Financieringswet budgettair neutraal te laten verlopen in het aanvangsjaar. De budgettaire verschillen in het aanvangsjaar werden bijgevolg uitgevlakt via een egalisatiebedrag per gemeenschap. Het egalisatiebedrag wordt tot en met 2024 nominaal constant gehouden. Nadien wordt het over een periode van tien jaar lineair afgebouwd.

3.4 Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW

Tabel 3-7 toont de middelen die op basis van de BFW in 2020 mogen worden verwacht. De cijfers in deze tabel zijn niet-afgeronde bedragen. Ten opzichte van de bedragen in tabel 3-3 kunnen er daardoor afrondingsverschillen voorkomen.

Globaal gesteld nemen de middelen inzake de bruto aanvullende belasting op de PB en het toegewezen gedeelte van de PB en de BTW bij de begrotingsaanpassing 2020 af met 1.243 duizend euro. De daling is de resultante van de herziening van de onderliggende macro-economische parameters. Zoals supra gesteld zijn de ramingen van de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de personenbelasting (PB) gebaseerd op macro-economische parameters van de Economische Begroting van februari 2020 waarin de gevolgen van de Corona-crisis nog niet zijn doorgesijpeld.

Zoals blijkt uit Tabel 9-3, het parameteroverzicht in Bijlage 3, worden bij de begrotingsopmaak en begrotingsaanpassing ook telkens de middelen van de Bijzondere Financieringswet van het voorgaande begrotingsjaar herraamd. In concreto worden bij de begrotingsaanpassing 2020 het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en de toelagen voor de nieuwe bevoegdheden, met betrekking tot het begrotingsjaar 2019 herraamd. Deze herraming wordt vergeleken met de raming die ter gelegenheid van de begrotingsaanpassing 2019 werd opgesteld. De vergelijking in kwestie resulteert in een afrekening die in de ramingen voor het begrotingsjaar 2020 wordt geïntegreerd. Tabel 3-7 situeert voor iedere component van de middelenberekening het afrekeningssaldo 2019 in de raming van de middelen 2020 (kolom (d)).

Tabel 3-7: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro)[9]: BA 2020

	BO 2020 incl afrek 2019 geaggregeerd	2019 bij BA 2019 excl afrek 2018	2019 bij BA 2020 excl afrek 2018	2019 Afrekening bij BA 2020	BA 2020 incl afrek 2019 geaggregeerd	BA 2020 incl afrek 2018 geïntegreerd	BA 2020 - BO 2020
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.866.137	7.920.717	7.920.717	0	7.817.845	7.817.845	-48.292
Voorafnames op federale PB	2.975.752	2.922.981	2.917.019	-5.962	2.974.766	2.968.804	-986
middelen diverse bevoegdheden	*510.953*	*501.259*	*500.742*	*-517*	*510.811*	*510.294*	*-141*
middelen arbeidsmarktbeleid	*1.278.586*	*1.256.240*	*1.253.415*	*-2.825*	*1.278.148*	*1.275.323*	*-438*
middelen fiscale uitgaven	*1.186.214*	*1.165.482*	*1.162.861*	*-2.621*	*1.185.807*	*1.183.186*	*-407*
Mechanisme nationale solidariteit	0	0	0	0	0	0	0
Overgangsmechanisme	-321.557	-321.557	-321.557	0	-321.557	-321.557	0
Correcte financiering Brusselse instellingen							
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen (Gew & Gem)	-131.054	-121.735	-121.735	0	-131.054	-131.054	0
Subtotaal middelen Vlaams Gewest	**10.389.279**	**10.400.406**	**10.394.443**	**-5.962**	**10.340.001**	**10.334.038**	**-49.278**
Afrekening over het jaar t-1	-9.017				-5.962		3.054
Totale middelen Vlaams Gewest	**10.380.262**	**10.400.406**	**10.394.443**	**-5.962**	**10.334.038**	**10.334.038**	**-46.224**
Voorafnames op BTW	10.011.089	9.773.893	9.786.010	12.117	10.033.182	10.045.299	22.093
Voorafnames op federale PB	5.624.176	5.524.971	5.512.198	-12.774	5.622.182	5.609.408	-1.994
Dotaties overgehevelde bevoegdheden inzake	7.800.307	7.599.443	7.594.787	-4.656	7.790.945	7.786.289	-9.362
kinderbijslagen	*4.055.775*	*3.979.229*	*3.974.199*	*-5.030*	*4.045.773*	*4.040.743*	*-10.002*
kost administratief beheer gezinsbijslag (-)	-	-	-	-	-	-	-

[9] Een uitgebreide toelichting aangaande de middelenvoorziening van Gewesten en Gemeenschappen na de zesde staatshervorming kan geraadpleegd worden via volgende weblink: https://fin.login.kanooh.be/de-financi%C3%ABle-middelenvoorziening-voor-gemeenschappen-en-gewesten-na-de-zesde-staatshervorming

	BO 2020 incl afrek 2019 geaggregeerd	2019 bij BA 2019 excl afrek 2018	2019 bij BA 2020 excl afrek 2018	2019 Afrekening bij BA 2020	BA 2020 incl afrek 2019 geaggregeerd	BA 2020 incl afrek 2018 geïntegreerd	BA 2020 - BO 2020
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
ouderenzorg	*2.747.600*	*2.642.600*	*2.643.736*	*1.135*	*2.747.758*	*2.748.894*	*159*
wijziging geïsoleerde geriatriediensten (in basis vanaf bj 2015) (-)							
vergoeding voor inbreng in maximumfactuur fed. overheid (-)	-	-	-	-	-	-	-
diverse gezondheidszorgen en hulp aan personen	*529.211*	*519.063*	*518.648*	*-415*	*529.381*	*528.966*	*170*
wijziging voor revalidatie en behandeling (in basis vanaf bj 2015) (-)							
ziekenhuizen (vanaf bj 2016)	*388.730*	*381.270*	*380.969*	*-301*	*388.854*	*388.553*	*124*
inhouding voor investeringen ziekenhuisinfrastructuur (vanaf bj 2016)	-	-	-	-	-	-	
justitiehuizen	*60.366*	*59.060*	*59.025*	*-35*	*60.510*	*60.475*	*143*
interuniversitaire attractiepolen (vanaf bj 2018)	*18.625*	*18.222*	*18.211*	*-11*	*18.669*	*18.658*	*44*
Overgangsmechanisme	152.795	152.795	152.795	0	152.795	152.795	0
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen (zie Gewest)							
Subtotaal middelen Vlaamse Gemeenschap	**23.588.367**	**23.051.103**	**23.045.790**	**-5.313**	**23.599.104**	**23.593.791**	**10.737**
Afrekening over het jaar t-1	-39.557				-5.313		34.244
Totale middelen Vlaamse Gemeenschap	**23.548.811**	**23.051.103**	**23.045.790**	**-5.313**	**23.593.791**	**23.593.791**	**44.981**

Vlaams Gewest + Vlaamse Gemeenschap	**33.929.073**	**33.451.508**	**33.440.233**	**-11.275**	**33.927.830**	**33.927.830**	**-1.243**

Bron: departement FB

3.5 Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

Tabel 3-8 toont de geraamde middelen met betrekking tot de (overige) specifieke dotaties vanwege de federale overheid voor de begrotingsaanpassing 2020.

De bijkomende toelagen die de gemeenschappen vanaf 2015 ontvangen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuizen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)), worden onder paragraaf 2.3 vermeld.

Tabel 3-8: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro)

	BO 2020 incl afrek 2019 geaggregeerd	**2019 bij BA 2019 excl afrek 2018**	**2019 bij BA 2020 excl afrek 2018**	**2019 Afrekening bij BA 2020**	**BA 2020 incl afrek 2019 geaggregeerd**	**BA 2020 incl afrek 2018 geïntegreerd**	**BA 2020 - BO 2020**
	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d) = (c) - (b)**	**(e)**	**(f)**	**(g) = (e) - (a)**
Buitenlandse studenten	40.365	39.847	39.784	-63	40.222	40.159	-143
Overname verkeersbelastingen	16.203	15.995	15.970	-25	16.146	16.121	-57
Dotatie Nationale Plantentuin	7.739	7.571	7.567	-4	7.757	7.753	18
Overname registratie- en erfbelastingen	26.338	26.000	25.959	-41	26.244	26.203	-93
Compensatie dode hand	1.024	1.024	1.024	0	1.024	1.024	0
Overname spelen en weddenschappen, aut ontspanningstoestellen en openingsbelasting	8.181	8.076	8.063	-13	8.152	8.139	-29
Subtotaal dotaties vanwege federale overheid	**99.850**	**98.514**	**98.368**	**-146**	**99.545**	**99.399**	**-305**
Afrekening over het jaar t-1	-111				-146		-35
Totaal dotaties vanwege federale overheid	**99.739**	**98.514**	**98.368**	**-146**	**99.399**	**99.399**	**-340**

Bron: departement FB

Op basis van artikel 62 van de Bijzondere Financieringswet wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend ter financiering van het universitair onderwijs aan buitenlandse studenten. De basisbedragen die in de Bijzondere Financieringswet zijn voorzien, worden jaarlijks aan de inflatie aangepast.

Naar aanleiding van de overname vanaf 2011 van de dienst van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen (verkeersbelasting, belasting op de inverkeerstelling en eurovignet) ontvangt het Vlaamse Gewest van de federale overheid jaarlijks een extra dotatie om de kosten van het overgenomen federaal personeel te compenseren (artikel 68ter van de Bijzondere Financieringswet). De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kostprijs van de dienst van de betrokken gewestbelastingen voor de jaren 1999, 2000 en 2001, uitgedrukt in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt dit bedrag (per gewestbelasting) aangepast aan de evolutie van de consumptieprijsindex. Een gelijkaardige dotatie wordt vanaf 2015 aan het Vlaamse Gewest toegekend voor de overname van de dienst van de registratie- en erfbelastingen, en vanaf 2019 voor de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen en op automatische ontspanningstoestellen.

Naar aanleiding van de overdracht van de Nationale Plantentuin van België wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend. Het in artikel 62ter van de Bijzondere Financieringswet vermelde basisbedrag wordt jaarlijks aan de inflatie en aan de economische groei aangepast. De verdeling van het aangepaste bedrag over beide gemeenschappen gebeurt volgens een sleutel die in overeenstemming is met de taalrol van het effectief personeelsbestand van de Nationale Plantentuin op de dag van de overdracht. Deze overdracht vond plaats op 1 januari 2014. De in de middelenbegroting 2020 gehanteerde verdeelsleutel weerspiegelt dus de taalrol op 1 januari 2014.

Tot slot worden de gewesten op basis van artikel 63 van de Bijzondere Financieringswet vanaf 1 januari 2014 ook vergoed voor de derving van de gewestbelasting als gevolg van de niet-inning van de onroerende voorheffing op staatseigendommen die vrijgesteld zijn van onroerende voorheffing.

Gevolgen van de Corona-crisis in het scenario van de NBB/FPB op de dotaties uit de Bijzondere Financieringswet en de bruto-opcentiemen

Zoals uit vorige paragrafen blijkt, zijn de ramingen van de bruto-opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB gebaseerd op macro-economische parameters (Economische Begroting van 6 februari 2020) waarin de gevolgen van de Corona-crisis nog niet doorgesijpeld zijn.

Het is koffiedik kijken hoe groot de economische neergang dit jaar zal zijn en wanneer en in welke mate er van economisch herstel sprake zal zijn. We weten alvast dat we bij de begrotingsaanpassing 2020 nog met een anomalie zitten omdat de Economische Begroting van 6 februari 2020 nog altijd sturend blijft voor de federale doorstortingen in 2020.

De voorbije weken hebben tal van instituten prognoses gemaakt aangaande de economische neergang in 2020 en het daaropvolgend economisch herstel. Zo werkte KBC drie scenario's uit, gaande van een V-herstel tot een eerder U-herstel.

Op 8 april publiceerden de Nationale Bank van België (NBB) en het Federaal Planbureau (FPB) hun prognose. De NBB en het FPB verwachten een terugval van 8% voor het reële BBP dit jaar en een herstel van +8,6% in 2021. De inflatieverwachtingen zijn nog altijd die van de Economische Vooruitzichten van 20 maart 2020. De werkzaamheden voor de Economische Vooruitzichten werden afgesloten op 11 maart 2020.

In deze paragraaf wordt het scenario van de NBB en het FPB weerhouden om de mogelijke gevolgen van de Corona-crisis op de bruto-opcentiemen en de dotaties Bijzondere Financieringswet te simuleren.

Tabel 3-9: Verwachte inflatie en economische groei in 2020 en 2021

	BA 2020		**NBB & FPB**		**Verschil**	
	2020	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**
BBP	1,40%	1,40%	-8,00%	8,60%	-9,40%	7,20%
CPI	1,10%	1,60%	0,50%	1,20%	-0,60%	-0,40%

Bron: Federaal Planbureau en Nationale Bank van België

In tabel 3-10 worden de resultaten van de simulatie getoond onder toepassing van de prognose van de NBB en het FPB. Die simulatie gaat er van uit dat de dotaties Bijzondere Financieringswet nog in 2020 worden bijgesteld. Dat laatste is uiteraard geen certitude, aangezien hiervoor een nieuwe economische begroting vereist is. Een nieuwe economische begroting komt er evenwel pas in juni en vervolgens in september 2020, en zal eerder gericht zijn op de begrotingsopmaak 2021. Vervolgens wordt het verschil berekend tussen de gesimuleerde begrotingsbijstelling 2020 en de huidige begrotingsaanpassing 2020.

Tabel 3-10: Simulatie prognose NBB en FPB (in duizend euro)

	BA 2020		**NBB & FPB**		**Verschil**	
	2020	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**
dotaties gewest (excl pendel)	2.516.194	2.517.276	2.346.825	2.526.130	-169.369	8.855
waaronder afrekeningen	-5.962	0	-5.962	0	0	0
dotaties gemeenschap	23.593.791	24.304.342	22.003.944	23.864.370	-1.589.848	-439.972
waaronder afrekeningen	-5.313	0	-5.313	0	0	0
specifieke dotaties	99.399	101.232	97.076	98.997	-2.324	-2.235
waaronder afrekeningen	-146	0	-146	0	0	0
opcentiemen	7.817.845	8.015.117	7.817.845	6.998.655	0	-1.016.463
waaronder voorschotten jaar T	7.719.120	7.949.254	7.719.120	6.932.791	0	-1.016.463
waaronder afrekeningen	98.725	65.864	98.725	65.864	0	0
Lotto	30.225	30.225	30.225	30.225	0	0
Totaal	**34.057.454**	**34.968.192**	**32.295.914**	**33.518.378**	**-1.761.540**	**-1.449.814**

Uit tabel 3-10 blijkt dat de negatieve impact van de Corona-crisis op de dotaties Bijzondere Financieringswet op minus 1.761,5 miljoen euro kan worden geraamd indien de prognoses van de NBB/FPB kloppen. Indien de doorstortingen in 2020 niet meer worden aangepast, zal het genoemde bedrag in 2021 via de afrekening 2020 aan de dotaties 2021 toegevoegd worden. Merk op dat er los van de mogelijke (eenmalige) afrekening 2020, ook bij een V-herstel nog steeds een impact is op de dotaties 2021. Die impact wordt ingeschat op minus 433,4 miljoen euro (= 8.855 – 439.972 – 2.235) o.b.v. de gehanteerde prognose van de NBB en het FPB.

Voor de dotaties is het Corona-effect in dat scenario dus weerspiegeld in (1) minus 1.761,5 miljoen euro (al of niet via de afrekening 2020 in 2021) en (2) de corresponderende lagere startbasis voor de dotaties 2021. Tezamen met de lager verwachte inflatie in 2021 (minus 40 basispunten) en de hogere economische groei (+720 basispunten) resulteert die lagere startbasis in minus 433,4 miljoen euro aan dotaties in 2021 in vergelijking met die van de laatste meerjarenraming waarbij de startbasis 2020 geactualiseerd werd[10].

[10] De startbasis 2020 werd geactualiseerd door de toepassing van de parameters van de mededeling van de FOD Financiën van 17 maart 2020 (o.a. Economische Begroting van 6 februari 2020).

Met betrekking tot de bruto-opcentiemen zal de Corona-crisis zich pas in 2021 laten voelen. De economische neergang heeft immers een impact op de inkomens van 2020 en bijgevolg op de personenbelasting en de opcentiemen van het aanslagjaar 2021. Voor de Corona-crisis werd de aangroei van de bruto-opcentiemen in 2021 ten opzichte van 2020 op +197,3 miljoen euro geraamd. Inclusief de door de NBB en het FPB geraamde effecten van de Corona-crisis wordt deze delta op minus 819,2 miljoen euro geraamd. De impact van de Corona-crisis op de opcentiemen in 2021 is bijgevolg negatief en bedraagt minus 1.016,7 miljoen euro. In geval van een krachtig herstel van het BBP in 2021 (met verwachte impact op de inkomens van 2021 en bijgevolg op de personenbelasting en de opcentiemen van het aanslagjaar 2022) wordt er van de bedoelde minus 1.016,7 miljoen euro 632,5 miljoen goedgemaakt. Per saldo blijven de opcentiemen van het aanslagjaar 2022 toch nog 383,9 miljoen euro onder het niveau van voor de Corona-crisis.

3.6 Gewestelijke belastingen

De raming van de gewestelijke belastingen voor het begrotingsjaar 2020 vertrekt van de realisaties over het begrotingsjaar 2019 (tenzij anders vermeld).

In de voorliggende raming van de gewestbelastingen wordt reeds rekening gehouden met de impact van de Corona-crisis. Dat gebeurt onder meer door de inflatievooruitzichten te hanteren van de Economische vooruitzichten 2020-2025 van 20 maart 2020 van het Federaal Planbureau. Voor 2020 bedraagt de inflatieverwachting daar nu 0,5%.

Naar aanleiding van de begrotingsaanpassing 2020 worden de gewestbelastingen 1.026,9 miljoen euro lager ingeschat dan bij de begrotingsopmaak 2020. Tabel 3-11 toont een overzicht van de ontvangsten per gewestbelasting.

De raming van de belasting op spelen en weddenschappen bedraagt bij de begrotingsaanpassing 2020 38,9 miljoen euro. De raming vertrekt van de te betalen belasting voor aanslagjaar 2019. Die bedraagt 49,8 miljoen euro. Op dat bedrag wordt een groeipercentage van 4,6% toegepast, de helft van de gemiddelde groei over de periode 2015 – 2018. Dat resulteert in een raming van 52,1 miljoen euro. Omwille van de coronacrisis wordt die raming met 13,2 miljoen euro neerwaarts bijgesteld. Er wordt een daling verondersteld van de inkomsten uit online weddenschappen met 50% tot en met eind augustus. Voor de andere inkomsten (weddenschappen op sportevenementen, casino, …) gaan we uit van een verlies van 3 maand aan inkomsten.

De raming van de belasting op automatische ontspanningstoestellen bedraagt bij de begrotingsaanpassing 2020 17,0 miljoen euro. De raming vertrekt van de te betalen belasting voor aanslagjaar 2019. Die bedraagt 22,6 miljoen euro. Die ontvangsten worden geïndexeerd (+0,4%, CPI november 2019 / CPI november 2018). Dat resulteert in een bedrag van 22,7 miljoen euro. Omwille van de coronacrisis wordt die raming met 5,7 miljoen euro neerwaarts bijgesteld. Er wordt voor kwartalen 2 en 3 rekening gehouden met een daling van 50% van het aantal kentekens.

De raming voor het verkooprecht bedraagt 1.663,1 miljoen euro en ligt 744,0 miljoen euro lager dan de raming van de begrotingsopmaak. De daling is enerzijds het gevolg van het lager aantal transacties in het eerste kwartaal omwille van het afschaffen van de woonbonus. Anderzijds wordt het aantal akten op jaarbasis met 25% neerwaarts bijgesteld omwille van de COVID19-crisis. In de raming van de begrotingsaanpassing 2020 neemt het gemiddelde recht per akte toe in functie van de inflatie (+0,5%) ten opzichte van 2019.

De raming van het verdeelrecht bedraagt 71,7 miljoen euro bij de begrotingsaanpassing. Het gemiddelde recht per akte evolueert in functie van de inflatie (+0,5%). Op basis van het aantal ontvangen akten tot medio maart wordt verwacht dat er in het eerste kwartaal een terugval zal zijn van 15% ten opzichte van het eerste kwartaal 2019. Ook bij het verdeelrecht kon een woonbonuseffect vastgesteld worden. Dat zorgt ervoor dat de raming 3,6 miljoen euro lager uitkomt dan de raming van de begrotingsopmaak 2020.

De raming van het recht op hypotheekvestiging bedraagt 126,7 miljoen euro bij de begrotingsaanpassing 2020 en ligt 37,9 miljoen euro lager dan de raming van de begrotingsopmaak. De daling is, analoog aan het verkooprecht, enerzijds het gevolg van het lager aantal transacties in het eerste kwartaal omwille van het afschaffen van de woonbonus en anderzijds een globale neerwaartse bijstelling van het aantal akten met 25% omwille van de COVID19-crisis. Het gemiddelde recht per akte evolueert in functie van de inflatie (+0,5%).

De raming van de ontvangsten uit schenkbelasting bedraagt 336,5 miljoen euro. Het gemiddelde recht per akte evolueert in functie van de inflatie (+0,5%). Het aantal akten wordt constant gehouden op het niveau 2019, zowel voor roerende als voor onroerende schenkingen.

De raming van de ontvangsten uit erfbelasting (exclusief fiscale regularisatie) bedraagt 1.357,7 miljoen euro, 67,4 miljoen euro minder dan begroot bij de begrotingsopmaak 2020. In 2019 werd een structurele daling van de ontvangsten vastgesteld. Door de hervorming van het federale erfrecht is het deel van de nalatenschap waarover men vrij kan beschikken vergroot. We stellen vast dat als gevolg hiervan er relatief meer vermogen wordt nagelaten aan de partner en dit ten koste van de kinderen. Gegeven de vrijstellingen die gelden voor de partner resulteert dit netto in minder te betalen erfbelasting. Daarnaast wordt er minder nagelaten in de zijlijn, in vergelijking met de uitgangspunten die werden gehanteerd bij het invoeren van de verlaagde tarieven voor de zijlijn. Die verlaagde tarieven zijn van toepassing voor overlijdens vanaf september 2018.

De raming van de opbrengst uit fiscale regularisaties bij de begrotingsaanpassing 2020 blijft gelijk aan de raming bij de begrotingsopmaak en bedraagt 25 miljoen euro.

De ontvangsten uit de onroerende voorheffing worden bij de begrotingsaanpassing geraamd op 272,3 miljoen euro, 10,0 miljoen euro minder dan voorzien bij de begrotingsopmaak 2020. De begrotingsopmaak 2020 hield rekening met een toename van de ontvangsten als gevolg van de (gedeeltelijke) afschaffing van het belastingkrediet voor rechtspersonen. De impact hiervan werd in het regeerakkoord geraamd op 60,5 miljoen euro. Uit een nieuwe raming blijkt dat de impact beperkt is tot 56 miljoen euro op jaarbasis. Bovendien zal in 2020 niet de volledige ontvangst gerealiseerd worden omdat de kohieren van aanslagjaar 2020 gespreid over 2020 en 2021 worden uitgestuurd. Er wordt in de begrotingsaanpassing 2020 rekening gehouden met 90% van 56 miljoen, ofwel 50,4 miljoen, aan extra inkomsten.

Omwille van de COVID19-crisis zal de Vlaamse Belastingdienst de aanslagbiljetten onroerende voorheffing voor bedrijven pas vanaf september versturen in plaats vanaf mei. De assumptie bij de begrotingsaanpassing is dat op het einde van het kalenderjaar het normaal niveau wat aantal verstuurde aanslagbiljetten zal bereikt worden. Rekening houdend met het feit dat voor de onroerende voorheffing de ontvangsten tot en met februari 2021 aangerekend kunnen worden op begrotingsjaar 2020 wordt er geen impact op de begroting verwacht van het later uitsturen van de aanslagbiljetten.

De raming van de ontvangsten uit de jaarlijkse verkeersbelasting bedraagt 1.112,7 miljoen euro, 13,2 miljoen euro minder dan begroot bij de begrotingsopmaak 2020. Voor de raming wordt vertrokken van de gerealiseerde ontvangsten 2019. Er wordt rekening gehouden met de indexatie van de ontvangsten (+1,1%; de indexatie gebeurt bij het begin van het tweede semester op basis van de index van de maand mei), een toename van het wagenpark (+1%) en de vergroening van het wagenpark die een negatief effect heeft op de ontvangsten (-1,5%). De lagere raming ten opzichte van de begrotingsopmaak is het gevolg van een lagere vertrekbasis, een lager indexeffect (1,6% bij BO) en een negatiever effect van de vergroening (-1% bij BO).

Eén van de steunmaatregelen in het kader van de COVID19-crisis houdt in dat bedrijven vier maanden bijkomend uitstel van betaling krijgen voor de verkeersbelastingen. Deze maatregel geldt tot herroeping voor bedrijven die rechtspersonen zijn. Voor de jaarlijkse verkeersbelasting kunnen de kasontvangsten tot en met februari 2021 aangerekend worden op begrotingsjaar 2020. Dat betekent dat indien de maatregel wordt herroepen voor september er geen impact zal zijn op de begroting 2020. In de raming van de begrotingsaanpassing wordt uitgegaan van de assumptie dat de maatregel voor september wordt herroepen.

De raming van de ontvangsten uit de belasting op inverkeerstelling bedraagt 241,0 miljoen euro, 67,6 miljoen euro minder dan begroot bij de begrotingsopmaak 2020. Er wordt rekening gehouden met een indexeffect van 1,1% (de indexatie gebeurt bij het begin van het tweede semester op basis van de index van de maand mei), toe te passen op 40% van de ontvangsten. De indexering geldt immers enkel voor de luchtcomponent van de BIV-formule. Het effect van de vergroening van het wagenpark wordt geraamd op 6%[11]. Omwille van de COVID19-crisis wordt rekening gehouden met een daling van het aantal inschrijvingen met 25% ten opzichte van 2019. Bij de begrotingsopmaak werd uitgegaan van een constant aantal inschrijvingen.

Ook voor de belasting op inverkeerstelling wordt de assumptie gehanteerd dat de verlenging van de betaaltermijn tijdelijk is en geen impact zal hebben op begrotingsjaar 2020.

De raming voor de kilometerheffing bedraagt 464,7 miljoen euro, 36,7 miljoen euro minder dan begroot bij de begrotingsopmaak. De daling ten opzichte van de begrotingsopmaak is hoofdzakelijk het gevolg van de COVID19-crisis. Omwille van de crisis wordt voor de periode 23 maart tot 20 april rekening gehouden met een daling van 25% van het aantal afgelegde kilometers. Na de paasvakantie wordt uitgegaan van een daling van 10% tot het einde van de zomer.

Tabel 3-11: Gewestelijke belastingen (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**	**BA-BO**	
Spelen en weddenschappen	50.530	38.892	-11.638	-23,0%
Automatische ontspanningstoestellen	23.209	17.030	-6.179	-26,6%
Openingsbelasting			0	0,0%
Verkooprecht	2.407.156	1.663.139	-744.017	-30,9%
Verdeelrecht	75.352	71.717	-3.635	-4,8%
Recht op hypotheekvestiging	164.652	126.669	-37.983	-23,1%

[11] Omdat de CO2-correctiefactor jaarlijks wordt verhoogd met 4,5 g CO2/km en de uitstoot van de ingeschreven wagens minder snel daalt, neemt het gemiddeld tarief toe.

	BO 2020	BA 2020	BA-BO	
Schenkbelasting	364.939	336.487	-28.452	-7,8%
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.425.097	1.357.742	-67.355	-4,7%
Erfbelasting fiscale regularisaties	25.000	25.000	0	0,0%
Onroerende voorheffing	282.322	272.281	-10.041	-3,6%
Verkeersbelasting	1.125.941	1.112.746	-13.195	-1,2%
Belasting op inverkeerstelling	308.644	241.005	-67.639	-21,9%
Kilometerheffing	501.468	464.731	-36.737	-7,3%
Totaal	**6.754.310**	**5.727.439**	**-1.026.871**	**-15,2%**

Bron: Vlabel

3.7 Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde, duidelijk omschreven uitgaven. De raming van de toegewezen ontvangsten bij de begrotingsaanpassing 2020 bedraagt 583,4 miljoen euro. Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 houdt deze raming een toename in van 35,2 miljoen euro.

De toename van de toegewezen ontvangsten bij de begrotingsaanpassing 2020 wordt in belangrijke mate verklaard door de evolutie van de fondsen binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming (toename met 24,8 miljoen euro; o.a. het Salarisfonds en het Fonds Volwassenenonderwijs). Het Fonds Volwassenenonderwijs werd per 1 september 2019 opgericht en genereert vanaf 2020 ontvangsten. Het fonds kwam in de plaats van de DAB Volwassenenonderwijs die vanaf 2020 werd opgeheven.

Ook het Fonds Onroerende Goederen (beleidsdomein Kanselarij en Bestuur) laat een toename van 7,8 miljoen euro ontvangsten optekenen.

De toename van de ontvangsten van het Energiefonds bedraagt 2,1 miljoen euro. Bedoelde toename wordt verklaard door de indexatie van de tarieven van de energieheffing en door de herraming van de inkomsten uit de supercapregeling.

De ontvangsten van het Klimaatfonds, dat wordt gespijsd met middelen uit de Belgische veiling van emissierechten, dalen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 4,8 miljoen euro. Bij de begrotingsopmaak werd er uitgegaan van een gemiddelde CO2-prijs op de ETS-markt van 25,25 euro per ton. Bij de begrotingsaanpassing wordt de gemiddelde prijs naar 24,90 euro herzien (deels gerealiseerde prijs, deels geraamde prijs).

De raming van het fonds verkeersboetes wordt bij de begrotingsaanpassing 2020 slechts minimaal bijgesteld.

3.8 Andere ontvangsten

De andere ontvangsten zijn niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen worden bestempeld als enerzijds opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of anderzijds dotaties van instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren.

De raming van de andere ontvangsten (exclusief Lotto-middelen) bedraagt bij de begrotingsaanpassing 2020 264,9 miljoen euro. Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 houdt deze raming een daling in van 17,3 miljoen euro.

In deze middelencategorie wordt het Ethias-dividend in 2020 geschrapt (daling met 31,6 miljoen euro). Hiermee geeft de Vlaamse Regering gevolg aan de oproep van de European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) en de Nationale Bank van België (NBB) om, in het kader van de bestrijding van de Corona-crisis en het vrijwaren van de solvabiliteit van de ondernemingen, geen dividend uit te keren.

De ontvangsten uit dienstencheques worden met 11,8 miljoen euro naar boven bijgesteld. De toename houdt verband met het correct aanrekenen van de waarde van vervallen dienstencheques (ontvangst in plaats van minkost).

3.9 Lotto-middelen

Volgens artikel 62bis van de Bijzondere Financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. De raming van de Lotto-middelen voor 2020 bedraagt 30,2 miljoen euro, een quasi status quo ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Deze raming is gebaseerd op het voorlopige verdelingsplan van het dienstjaar 2019.

3.10 Te consolideren instellingen

Tabel 3-12 geeft een overzicht van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. De ESR-ontvangsten 2020 van de te consolideren instellingen nemen in vergelijking tot de begrotingsopmaak 2020 met 100,0 miljoen euro toe. Instellingen met aanzienlijke bedragen aan eigen ontvangsten worden hier apart vermeld.

Tabel 3-12: Te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**	**BA - BO**
MINA	127.671	130.951	3.280
VIF	54.819	74.007	19.188
Loodswezen	92.606	94.546	1.940
Andere instellingen met DAB-vorm	24.630	25.779	1.149
VDAB	127.861	116.071	-11.790
VRT	202.844	200.690	-2.154
Opgroeien Regie (excl overflow 2020)	203.659	220.121	16.462
VSB	278.315	276.542	-1.773
VVM - De Lijn	229.864	231.434	1.570
VEB	230.430	230.430	0
VITO	77.641	80.742	3.101
Tunnel Liefkenshoek	74.964	74.869	-95
Vlaamse Waterweg	120.126	113.419	-6.707
VWF	66.089	70.755	4.666
VMSW	247.002	247.465	463
Scholen van Morgen	107.220	106.686	-534
Hogescholen en universiteiten	1.112.375	1.149.149	36.774
Andere instellingen met andere dan DAB-vorm	653.002	687.478	34.476
Totaal ESR gecorrigeerde ontvangsten	**4.031.118**	**4.131.134**	**100.016**

Bron: departement FB

De ESR-ontvangsten van het Minafonds bestaan in hoofdzaak uit heffingen die geïnd worden door de Vlaamse openbare milieu-instellingen. De totale ESR-

ontvangsten worden bij de begrotingsaanpassing 2020 geraamd op net geen 131 miljoen euro wat een toename is met 3,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Deze stijging is in grote mate het gevolg van een stijging van de geraamde inkomsten uit heffingen op de waterverontreiniging.

De totale ESR-gecorrigeerde ontvangsten van het VIF worden bij de begrotingsaanpassing 2020 geraamd op 74,0 miljoen euro, een stijging met 19,2 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Dit is het gevolg van de verkoop van gronden voor het RON-project (11,1 miljoen euro), de terugstorting van teveel betaalde voorschotten door Port of Antwerp (5 miljoen euro), het inschrijven van structurele meerontvangsten van de Wegeninspectie (2 miljoen euro) en diverse andere ontvangsten (1 miljoen euro).

De ESR-ontvangsten bij de DAB Loodswezen stijgen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 2 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 tot 94,5 miljoen euro. Dit is het gevolg van de hoger vastgestelde dan bij de begrotingsopmaak 2020 geraamde trafiekstijging en meerontvangsten uit de "Bunker Adjustment Factor" of BAF (= variabele heffing om de risico's van prijsschommelingen in de brandstofprijzen te compenseren) in de periode januari – maart 2020. Voor de periode april – december 2020 worden voorzichtigheidshalve de ramingen van de begrotingsopmaak 2020 behouden.

De geraamde eigen ontvangsten van de VDAB dalen met 11,8 miljoen euro. Enerzijds zijn er in het kader van activering de lager ingeschatte opbrengsten uit wijk-werken, 6 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak. Anderzijds worden de opbrengsten vanuit samenwerkingen (RIZIV en webdiensten) 3,8 miljoen hoger ingeschat. De eigen ontvangsten binnen het domein van (arbeidsmarktgerichte) competenties - bijvoorbeeld via individuele beroepsopleidingen wordt ingezet op een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt - dalen met 7,2 miljoen euro. De inkomsten uit verkoop van eigen gebouwen dalen met 2,3 miljoen euro.

De ESR-ontvangsten van de VRT worden bij de begrotingsaanpassing 2020 op 200,7 miljoen euro geraamd. Dit bedrag houdt een daling in van 2,2 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. De ontvangsten uit de verkoop van vaste activa nemen met 3,1 miljoen toe, waarvan 0,8 in het kader van het nieuwbouwproject. De ontvangsten uit de verkoop van niet-duurzame goederen en diensten dalen met 5,6 miljoen euro, terwijl de inkomensoverdrachten vanuit EU-instellingen met 0,3 miljoen euro toenemen. De rente-ontvangsten en dividenden wijzigen niet.

De ESR-ontvangsten van Opgroeien Regie nemen bij de begrotingsaanpassing 2020 toe met 16,7 miljoen euro tot 229,0 miljoen euro (inclusief 8,9 miljoen overflow). Vanaf de begrotingsaanpassing 2020 worden de terugvorderingen van het Groeipakket bruto ingeschreven (t.e.m. de begrotingsopmaak 2020 werden de geraamde terugvorderingen in mindering gebracht op de begrote uitgaven). Dit geeft aanleiding tot +10,7 miljoen euro bijkomende ESR-ontvangsten. Verder nemen de geraamde inkomsten voor groeps- en gezinsopvang toe met 4,4 miljoen euro. Deze ontvangstenraming houdt nog geen rekening met de negatieve impact van de coronacrisis op de prestaties in de groeps- en gezinsopvang. De kinderbijslagontvangsten voor het voormalig Fonds Jongerenwelzijn nemen toe met 1,5 miljoen euro, wat voor 0,6 miljoen euro te wijten is aan de impact van de nieuwe regelgeving groeipakket, meer bepaald de sociale toelagen. Voor 0,9 miljoen euro is de stijging te wijten aan de extra kinderbijslaginkomsten die binnenkomen omwille van de overgedragen sectoren VAPH (GES+ en OBC).

De ESR-ontvangsten van de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB) worden bij de begrotingsaanpassing 2020 geraamd op 276,5 miljoen. Dit betekent een daling

met 1,8 miljoen euro t.o.v. de begrotingsopmaak 2020. Enerzijds zijn er factoren die tot een stijging leiden: voornamelijk de stijging van de inkomsten uit administratieve geldboetes en achterstallige zorgpremies (+5,9 miljoen euro), maar ook de stijging van de inkomsten uit beleggingen andere dan in de overheidssector (+1,2 miljoen euro). Anderzijds zijn er meerdere elementen die een daling van de inkomsten veroorzaken. De belangrijkste daling situeert zich bij het Vladubel dividend (-3,7 miljoen euro) en de ontvangsten uit internationale overeenkomsten (-3,4 miljoen euro). Daarnaast is er ook een daling van de inkomsten uit beleggingen in de overheidssector (-1,1 miljoen euro) en een daling van de waardevermindering op historische vorderingen administratieve geldboetes (-0,7 miljoen euro).

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van VVM De Lijn stijgen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 1,6 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 (231,4 miljoen euro). Dit is het gevolg van de stijging van de tarieven vanaf 1 februari 2020. Deze ontvangstenraming houdt nog geen rekening met de negatieve impact van de coronacrisis op de passagiersaantallen.

De ESR-ontvangsten van het Vlaams Energiebedrijf (VEB) zijn het gevolg van de verkopen van energie door het VEB. Bij de begrotingsaanpassing 2020 worden deze, net zoals bij de begrotingsopmaak 2020, geraamd op 230,4 miljoen euro. De ESR-ontvangsten betreffen één-op-één doorgerekende kosten van de leveringsactiviteit van het VEB.

De ESR-ontvangsten van het VITO nemen toe met 3,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Deze stijging wordt grotendeels verklaard door ontvangsten uit een korting op de bedrijfsvoorheffing (+0,6 miljoen) en een stijging van de lopende ontvangsten (+2,5 miljoen euro). De lopende ontvangsten bestaan uit onderzoeksopdrachten die uitgevoerd worden in opdracht van industrie, nationale en internationale overheden en onderzoeksprojecten die gecofinancierd worden door Europa. Het onderzoek in het kader van Europese calls kent een enorme stijging (+5,1 miljoen euro). Anderzijds is er meer voorzichtigheid met betrekking tot projecten vanuit de industrie, omdat een eenmalig project bij de unit SMAT eindigde in 2019 (-3 miljoen euro). Daarnaast is er nog een toename in de ontvangsten uit onderzoek dat uitgevoerd wordt voor Federale en Vlaamse agentschappen (+0,4 miljoen euro). De impact van de Corona crisis is momenteel nog niet gekend en meegenomen in deze begroting.

Bij de begrotingsaanpassing 2020 blijven de ESR-gecorrigeerde ontvangsten van Tunnel Liefkenshoek quasi constant ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 (74,9 miljoen euro). Deze ontvangstenraming houdt nog geen rekening met de impact van de COVID-19 epidemie en het verminderd verkeer op de Vlaamse wegen (en dus tolontvangsten).

De totale ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse Waterweg worden bij de begrotingsaanpassing 2020 geraamd op 113,4 miljoen euro, een daling met 6,7 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Dit is voornamelijk het gevolg van een daling bij de ontvangsten van Europese subsidies met 7,4 miljoen euro (toepassing matchingprincipe). Verder dalen de renteontvangsten met 0,5 miljoen euro en is er een toename van de lopende ontvangsten uit o.a. concessieovereenkomsten (bv. woonboten) met 1,2 miljoen euro.

De ESR-ontvangsten van het Vlaams Woningfonds (VWF) stijgen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 4,7 miljoen euro tot 70,8 miljoen euro. Dit is het gevolg van toenames bij de renteontvangsten (+1,6 miljoen euro), FS3-tussenkomsten van de VMSW (+0,1 miljoen euro) en een eenmalige inkomst uit de verkoop van de kantoorgebouwen in Antwerpen en Kortrijk (+3 miljoen euro). Deze ontvangstenraming houdt nog geen rekening met de impact van de

coronamaatregel om een tijdelijk uitstel van afbetaling van bijzondere sociale leningen te verlenen aan ontleners met een belangrijke daling van hun inkomen ten gevolge van tijdelijke werkloosheid.

Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 nemen de ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) bij de begrotingsaanpassing 2020 beperkt toe met 0,5 miljoen euro tot 247,5 miljoen euro. Dit is het gevolg van een boekhoudkundige correctie op de verwerking van de ontvangsten van gedetacheerde personeelsleden (+0,3 miljoen euro) en de eenmalige verkoop van gronden ter compensatie van een besparing bij Vlabinvest (+0,3 miljoen euro). Ten slotte is er een lichte daling van de renteontvangsten met 0,1 miljoen euro. Deze ontvangstenraming houdt nog geen rekening met de impact van de coronamaatregel om een tijdelijk uitstel van afbetaling van bijzondere sociale leningen te verlenen aan ontleners met een belangrijke daling van hun inkomen ten gevolge van tijdelijke werkloosheid.

Bij de DBFM Scholen van Morgen blijven de ESR-ontvangsten bij begrotingsaanpassing 2020 relatief stabiel in vergelijking met begrotingsopmaak 2020. Er is namelijk een kleine daling van ongeveer 0,5 miljoen euro, van 107,2 miljoen euro naar 106,7 miljoen euro. Deze ESR-ontvangsten komen integraal uit de beschikbaarheidsvergoedingen die scholen betalen aan Scholen van Morgen, die via de DBFM-formule nieuwbouw- en renovatieprojecten van schoolgebouwen uitvoert en ze daarna tegen een vergoeding ter beschikking stelt van de aanvragende scholen.

De te consolideren Universiteiten en Hogescholen worden als één geheel behandeld. Bij begrotingsaanpassing 2020 worden de ESR ontvangsten 36,8 miljoen euro hoger geraamd dan bij begrotingsopmaak 2020, tot een totaal aan ESR ontvangsten van 1.149,1 miljoen euro. Deze ontvangsten zijn voor 260,2 miljoen euro afkomstig van bedrijven, wat een toename is van 29,9 miljoen euro in vergelijking met begrotingsopmaak 2020. De ontvangsten vanwege gezinnen nemen toe met 12,9 miljoen euro. In totaal vertegenwoordigen ze 379,6 miljoen euro, waarbij het voornamelijk gaat om inschrijvingsgelden. Daarnaast zijn er voor 151,7 miljoen euro ontvangsten afkomstig vanuit andere (dan de Vlaamse) Belgische overheden (lokaal / gemeenschap / gewest / federaal / Sociale Zekerheid) en 130,4 miljoen euro vanuit EU-instellingen. Het betreft hier een daling van respectievelijk 0,2 en 5,9 miljoen euro. Andere buitenlandse partners (zowel overheden van andere landen, internationale instellingen exclusief EU-instellingen als privépartners) vertegenwoordigen 128,7 miljoen euro ontvangsten, een toename met 9,8 miljoen euro in vergelijking met begrotingsopmaak 2020. De resterende middelen, ten belope van 98,5 miljoen euro, zijn verspreid over meerdere kleinere posten zoals onder andere renteopbrengsten. Deze nemen af met 9,8 miljoen euro.

4 DE UITGAVENBEGROTING

4.1 Inleiding

Bij de begrotingsaanpassing 2020 stijgen de geconsolideerde beleidskredieten met 2,83 miljard euro en de geconsolideerde vereffeningskredieten met 2,77 miljard euro ten opzichte van begrotingsopmaak. De beleidskredieten stijgen dus 61,53 euro meer dan de vereffeningskredieten.

Tabel 4-1: Geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro)

	BO 2020 (a)	**BA 2020 (b)**	**(c)= (b)-(a)**
Beleidskredieten	47.646.431	50.478.723	2.832.292
Vereffeningskredieten	47.508.750	50.279.515	2.770.765
Delta	**137.681**	**199.208**	**61.527**

In dit hoofdstuk over de uitgavenbegroting wordt in eerste instantie toegelicht hoe de overstap gemaakt wordt van de uitgavenkredieten zoals opgenomen in de administratieve tabel en de begrotingen van de instellingen, naar de geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten zoals opgenomen in bovenstaande tabel.

In een volgend deel wordt het overzicht gegeven van de geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein evenals de evolutie per beleidsdomein.

4.2 De beleids- en vereffeningskredieten

In de uitgavenbegroting is er, net zoals in begrotingen van de DAB's en de rechtspersonen, sprake van vastleggingskredieten (VAK) en vereffeningskredieten (VEK). De vastleggingskredieten zijn de kredieten die aangeven voor welk bedrag de Vlaamse overheid nieuwe verbintenissen kan aangaan. De vereffeningskredieten zijn het geheel van kredieten waarmee eerder aangegane verbintenissen kunnen worden vereffend.

Tot en met de begroting 2018 werd er in de administratieve tabel ook een aparte kolom opgenomen voor de vastleggingsmachtigingen. Sinds begrotingsopmaak 2019 is dat niet meer het geval, aangezien de vastleggingsmachtigingen (MAC) in wezen dezelfde kenmerken vertonen als een vastleggingskrediet en daarom ook ondergebracht kunnen worden onder de kolom "Vastleggingskredieten". In de huidige begroting zijn er dus nog altijd vastleggingsmachtigingen, maar de informatie hierover is terug te vinden bij de relevante artikels[12] onder de kolom "VAK".

Sinds de begrotingsopmaak 2020 wordt er enkel nog gewerkt met vastleggings- en vereffeningskredieten. Dit heeft tot gevolg dat ook de variabele kredieten (VRK) als aparte kredietsoort uit de administratieve tabel verdwijnen. Die kredieten werden in het verleden gebruikt voor begrotingsfondsen[13] en zijn vanaf heden ook terug te vinden zijn onder de kolommen "VAK" en "VEK".

[12] Deze artikels zijn in de administratieve tabel te herkennen doordat het laatste cijfer in de codering van het artikel een 5 is.

[13] Deze artikels zijn in de administratieve tabel te herkennen doordat het laatste cijfer in de codering van het artikel een 4 is.

Die aanpassingen hebben tot gevolg dat de leesbaarheid van de begroting wordt verhoogd en de voorstellingswijze van de administratieve tabel sterk vereenvoudigd wordt. De voorstellingswijze van de uitgavenbegroting is nu ook gelijkgesteld met die van de DAB's en rechtspersonen.

Om een overzicht van de kredieten te bieden, worden in dit hoofdstuk de vastleggings- en vereffeningskredieten toegelicht. De eerste term geeft zoals hierboven vermeld aan voor welk bedrag er verbintenissen kunnen aangegaan worden, de tweede term geeft weer voor welk bedrag de begroting hiervoor vereffeningskredieten voorziet. De beleidskredieten zijn het meest relevant om na te gaan welke beleidsaccenten de Vlaamse Regering legt naar aanleiding van een begrotingsronde, het zijn evenwel de vereffeningskredieten die een onmiddellijke impact hebben op het vorderingensaldo. Beide benaderingen zijn dus relevant om een goed zicht te krijgen op de budgettaire situatie en toekomst van de Vlaamse overheid.

In dit hoofdstuk gebeurt de analyse op basis van de geconsolideerde ESR-beleidskredieten en de geconsolideerde ESR-vereffeningskredieten. Daarvoor moeten een aantal kredieten uitgezuiverd worden van de totaliteit van de kredieten.

Volgende kredieten bij de ministeries en de Vlaamse te consolideren instellingen worden niet weerhouden:

- Kredietverleningen-en deelnemingen (ESR-8) en aflossingen van overheidsschuld (ESR-9) worden niet meegenomen. Het zijn kredieten die het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap niet beïnvloeden.
- Toelagen aan Vlaamse te consolideren instellingen worden niet meegenomen om een dubbeltelling te vermijden. Met deze toelagen financieren de instellingen immers hun uitgaven die meegenomen worden als ESR-uitgaven.
- De kredieten van de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring worden uitgefilterd.
- Tot slot wordt ook de overflow niet meegenomen. Deze kredieten hebben betrekking op prestaties van voorgaande jaren en beïnvloeden het vorderingensaldo van het lopende jaar niet.

In het volgende onderdeel wordt verduidelijkt hoe de overstap wordt gemaakt van gepubliceerde begrotingsinformatie (met VAK en VEK) naar de geconsolideerde ESR-beleids- en vereffeningskredieten. Het volgende onderdeel behandelt die overstap eerst voor de beleidskredieten en dan vervolgens voor de vereffeningskredieten.

4.2.1 *Beleidskredieten*

De beleidskredieten zijn alle kredieten waarmee de Vlaamse overheid nieuwe verbintenissen kan aangaan.

De beleidskredieten van de Vlaamse Gemeenschap (excl. DAB's) worden als volgt samengesteld:

- de vastleggingskredieten (inclusief de vastleggingsmachtigingen die in de administratieve tabel ook opgenomen zijn onder de kolom "VAK");
- de voorziene aanwending van de overgedragen vastleggingskredieten uit het verleden (niet opgenomen in de administratieve tabel).

Deze laatste categorie werd vanaf de begrotingsopmaak 2019 voor het eerst meegenomen. Hoewel de Vlaamse overheid ook in voorgaande jaren gebruik kon maken van de overgedragen kredieten (ruiterwerking), werden deze niet meegenomen in de berekening van de geconsolideerde beleidskredieten. Vanaf de

begrotingsopmaak 2019 wenste de Vlaamse Regering echter meer transparantie te bieden over de aanwending van de overgedragen kredieten in het begrotingsjaar (ruiterwerking). Het gaat over niet aangewende vastleggingskredieten van een voorgaand begrotingsjaar die via een specifieke bepaling in het uitgavendecreet overgedragen worden naar een volgend begrotingsjaar. De ruiterwerking is een uitzondering op het eenjarigheidsbeginsel van de begroting. Deze kredieten zijn niet opgenomen in de administratieve tabel, maar kunnen dus wel aanleiding geven tot vastleggingen in 2020.

Voor zover een minister de intentie heeft om deze overgedragen kredieten effectief vast te leggen, worden deze meegenomen voor de berekening van de beleidskredieten zoals in onderstaande tabel weergegeven.

Concreet gaat het om een bedrag van 125,8 miljoen euro in 2020, waarvan het merendeel betrekking heeft op investeringen in het kader van mobiliteit en openbare werken.

Tabel 4-2: Ruiterwerking (in duizend euro)

Beleidsdomein	**BA 2020**
Hogere Entiteiten	0
Financiën en Begroting	13.884
Internationaal Vlaanderen	0
Economie, Wetenschappen en Innovatie	0
Onderwijs en Vorming	0
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	0
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.318
Werk en Sociale Economie	3.045
Landbouw en Visserij	0
Mobiliteit en Openbare Werken	90.698
Kanselarij en Bestuur	900
Omgeving	15.997
Totaal	**125.842**

De beleidskredieten van de ministeries (exclusief DAB's) moeten nog gecorrigeerd worden om tot de ESR-beleidskredieten te komen.

Tabel 4-3: Saldi-berekening - Beleidskredieten ministeries (in duizend euro)

		BA 2020
Vastleggingskredieten	+	51.509.549
Voorziene aanwending van overgedragen VAK voorgaande jaren	+	125.842
Correcties voor:		
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8)	-	2.324.215
Aflossingen overheidsschuld (ESR-code 9)	-	381.207
Overflow	-	736.627
Toelagen aan instellingen (VAK-kolom) & correcties (inclusief correctie provisie in het kader van de begrotingsmonitoring)	-	21.152.770
Overige correcties	-	
Totaal	**=**	**27.040.572**

Net zoals bij de beleidskredieten van de ministeries worden ook bij de beleidskredieten van de DAB's en de te consolideren instellingen een aantal correcties doorgevoerd om tot de ESR-beleidskredieten te komen.

Tabel 4-4: Saldi-berekening - Beleidskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)

		BA 2020
Vastleggingskredieten	+	30.284.120
Correcties voor:		
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8)	-	3.227.501
Aflossingen overheidsschuld (ESR-code 9)	-	2.034.892
Overflow	-	124.916
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	1.423.616
Interne verrichtingen	-	35.044
Totaal	**=**	**23.438.151**

In tabel 4-5 wordt een overzicht gegeven van de totale beleidskredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen zoals ingeschreven bij begrotingsopmaak 2020 en begrotingsaanpassing 2020.

Bij begrotingsaanpassing 2020 stijgen de totale beleidskredieten met 2,83 miljard euro, ofwel met 5,94% ten opzichte van begrotingsopmaak 2020.

Tabel 4-5: Saldi-berekening – Totaal beleidskredieten (in duizend euro)

	BO 2020 (a)	**BA 2020 (b)**	**(c)= (b)-(a)**	**%**
Ministeries	24.429.544	27.040.572	2.611.028	10,69
Instellingen	23.216.887	23.438.151	221.264	0,95
Totaal	**47.646.431**	**50.478.723**	**2.832.292**	**5,94**

4.2.2 *Vereffeningskredieten*

De vereffeningskredieten zijn het geheel van kredieten waarmee eerder aangegane verbintenissen kunnen worden vereffend. Zowel voor de Vlaamse Gemeenschap als voor de instellingen, kunnen de vereffeningskredieten rechtstreeks afgeleid worden uit de begrotingsinformatie die in de parlementaire stukken is opgenomen.

Tabel 4-6: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten ministeries (in duizend euro)

		BA 2020
Vereffeningskredieten	+	49.705.799
Correcties voor:		
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8)	-	2.404.125
Aflossingen overheidsschuld (ESR-code 9)	-	381.207
Overflow	-	1.068.280
Toelagen aan instellingen & correcties (inclusief correctie provisie in het kader van de begrotingsmonitoring)	-	18.955.853
Totaal	=	**26.896.334**

Tabel 4-7: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)

		BA 2020
Vereffeningskredieten	+	33.437.427
Correcties voor:		
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8)	-	3.121.307

Aflossingen overheidsschuld (ESR-code 9)	-	2.067.039
Overflow	-	151.610
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	1.451.756
Interne verrichtingen	-	3.262.534
Totaal	=	**23.383.181**

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de totale vereffeningskredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen zoals ingeschreven bij begrotingsopmaak 2020.

De totale vereffeningskredieten stijgen bij begrotingsaanpassing 2020 met 2,77 miljard euro, ofwel 5,83 % ten opzichte van begrotingsopmaak 2020.

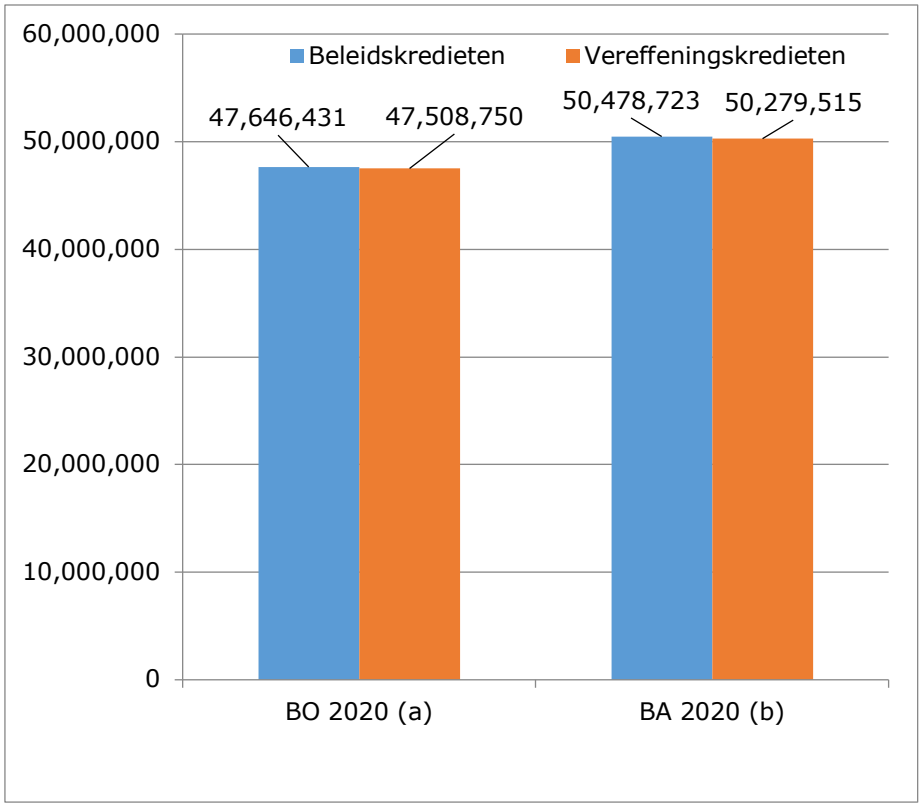
Tabel 4-8: Saldi-berekening – Totaal vereffeningskredieten (in duizend euro)

	BO 2020 (a)	**BA 2020 (b)**	**(c)= (b)-(a)**	**%**
Ministeries	24.297.523	26.896.334	2.598.811	10,70
Instellingen	23.211.227	23.383.181	171.954	0,74
Totaal	**47.508.750**	**50.279.515**	**2.770.765**	5,83

4.2.3 *De globale evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten*

Figuur 4-1 toont aan dat bij de begrotingsopmaak 2020 en de begrotingsaanpassing 2020 de beleidskredieten respectievelijk 137,7 miljoen euro en 203,4 miljoen euro hoger liggen dan de vereffeningskredieten. Het verschil is bij begrotingsaanpassing 2020 met 65,7 miljoen euro toegenomen ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

Figuur 4-1: Beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro)

4.3 De beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein

In onderstaande tabellen worden de cijfermatige evoluties van de beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein weergegeven (exclusief overflow).

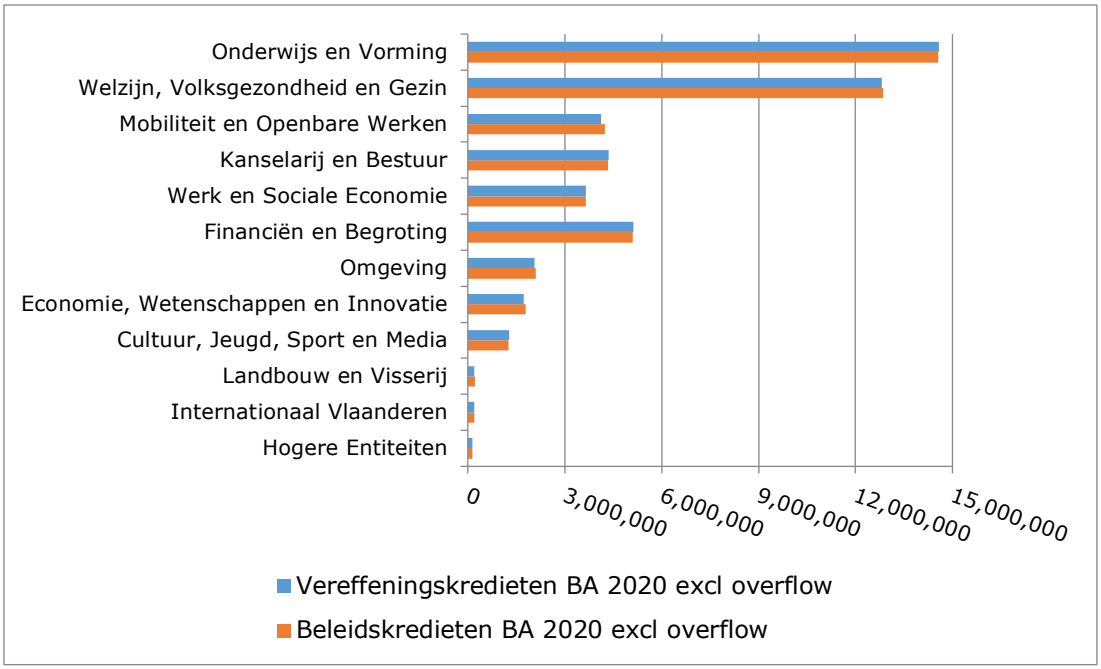
Tabel 4-9: Beleidskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

Beleidsdomein	**BO 2020 (a)**	**BA 2020 (b)**	**(c)= (b)-(a)**	**%**
Hogere Entiteiten	134.231	134.593	362	0,3%
Financiën en Begroting	2.784.026	5.105.726	2.321.700	83,4%
Internationaal Vlaanderen	195.185	203.565	8.380	4,3%
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.762.010	1.794.280	32.270	1,8%
Onderwijs en Vorming	14.402.519	14.563.883	161.364	1,1%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	12.754.476	12.856.488	102.012	0,8%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.275.240	1.259.422	-15.818	-1,2%
Werk en Sociale Economie	3.645.941	3.663.259	17.318	0,5%
Landbouw en Visserij	194.415	224.455	30.040	15,5%
Mobiliteit en Openbare Werken	4.045.808	4.236.750	190.942	4,7%
Kanselarij en Bestuur	4.371.552	4.346.330	-25.222	-0,6%
Omgeving	2.081.028	2.089.972	8.944	0,4%
Totaal	**47.646.431**	**50.478.723**	**2.832.292**	**5,9%**

Tabel 4-10: Vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

Beleidsdomein	**BO 2020 (a)**	**BA 2020 (b)**	**(c)=(b)-(a)**	**%**
Hogere Entiteiten	134.231	134.593	362	0,3%
Financiën en Begroting	2.688.547	5.122.170	2.433.623	90,5%
Internationaal Vlaanderen	202.010	209.970	7.960	3,9%
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.685.219	1.733.628	48.409	2,9%
Onderwijs en Vorming	14.456.624	14.575.124	118.500	0,8%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	12.699.226	12.814.825	115.599	0,9%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.280.412	1.273.944	-6.468	-0,5%
Werk en Sociale Economie	3.639.715	3.654.616	14.901	0,4%
Landbouw en Visserij	180.975	210.745	29.770	16,4%
Mobiliteit en Openbare Werken	4.150.365	4.130.124	-20.241	-0,5%
Kanselarij en Bestuur	4.343.325	4.356.728	13.403	0,3%
Omgeving	2.048.101	2.063.048	14.947	0,7%
Totaal	**47.508.750**	**50.279.515**	**2.770.765**	**5,8%**

Figuur 4-2: Beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein BA 2020 (in duizend euro)

4.4 Bespreking per beleidsdomein

4.4.1 *Algemeen*

In de bespreking van de uitgavenevolutie per beleidsdomein wordt de nadruk gelegd op relevante wijzigingen van de kredieten. Deze wijzigingen geven onder meer aan welke beleidsintenties er genomen zijn.

Tenzij anders aangegeven, wordt met de term "kredieten" verwezen naar zowel vastleggings- als vereffeningskredieten. In de mate dat er een grote afwijking is tussen de evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten, wordt dit ook weergegeven. Dit verschil kan bijvoorbeeld te maken hebben met een aanpassing van de betaalkalender of een vastlegging die niet jaarlijks gebeurt. De impact van de gewijzigde inflatieprognoses is niet stelselmatig opgenomen in de bespreking van de beleidsdomeinen.

De bespreking heeft enkel betrekking op evoluties van begrotingsartikels in de administratieve uitgaventabel en op evoluties bij de geconsolideerde rechtspersonen. ESR-correcties worden apart besproken in hoofdstuk 5.

4.4.2 *Financiën en Begroting*

In februari 2020 werd de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen laatst bereikt. Als gevolg daarvan worden de sociale uitkeringen in maart 2020 en de wedden van het overheidspersoneel in april 2020 met 2% aangepast aan de gestegen levensduurte. Voor de begroting 2020 betekent de overschrijding van de spilindex in februari 2020 een benodigd krediet op de indexprovisie van 371,3 miljoen euro wat 40,1 miljoen euro minder is dan bij de begrotingsopmaak 2020.

Net als in de voorgaande jaren wordt de provisie van 6,3 miljoen euro voor het ondervangen van de kost van de endogene groei volledig verdeeld naar de ministeries en de agentschappen met rechtspersoonlijkheid.

Voor 2020 verwacht de Federale Pensioendienst (FPD) dat de bijdragevoet aan de pool der parastatalen met 2%-punt aangroeit ten opzichte van het niveau 2019

(43%) naar 45%. Op basis van de laatst gekende statutaire loonmassa bij de parastatalen wordt de kredietbehoefte hiervoor geraamd op 5,4 miljoen euro. Deze provisie wordt integraal herverdeeld naar de betrokken rechtspersonen.

Er wordt een ESR-matig te neutraliseren provisie overflow van 50 miljoen euro aangelegd voor het geval de overflow nog niet volledig of niet definitief vastgesteld kan worden op het moment van de afronding van de begrotingsaanpassing 2020.

Er wordt een specifieke coronaprovisie van 2,5 miljard euro ingeschreven ter financiering van de beslissingen van de Vlaamse regering enerzijds om de gezondheidscrisis onder controle te krijgen en anderzijds om de impact van de ermee gepaard gaande economische crisis voor de burgers en bedrijven te verzachten.

De begrotingsruiter op de provisie voor het actieplan Energie-efficiëntie wordt volledig aangewend voor een bedrag van 7,1 miljoen euro. De vereffeningskredieten stijgen met eenzelfde bedrag.

De FFEU provisie van 105 miljoen euro wordt gecompenseerd naar enerzijds het beleidsdomein MOW (100 miljoen euro) en anderzijds het Agentschap Plantentuin Meise (5 miljoen euro).

Er wordt een provisie aangelegd van 42 miljoen euro voor het financieren van de voorbereidingskosten, minnelijke verwervingen en onteigeningen in het kader van Nieuwe Sluis Zeebrugge.

Voorts wordt een provisie aangelegd van 50 miljoen euro voor de aankoop van hernieuwbare energiestatistieken in het buitenland ter invulling van de Europese hernieuwbare energiedoelstelling 2020.

In het kader van de 6de staatshervorming werd Vlaanderen bevoegd voor de fiscale uitgaven voor wat betreft de woonbonus en het bouwsparen, de energiebesparende investeringen, investeringen in beveiliging, restauratiewerkzaamheden aan monumenten, sociale verhuur en dienstencheques. Sindsdien heeft de Vlaamse Regering belangrijke wijzigingen aangebracht aan de betrokken regelgeving. De recentste wijziging heeft betrekking op de afschaffing van de Vlaamse geïntegreerde woonbonus voor leningen afgesloten vanaf 1 januari 2020.

Bij de begrotingsaanpassing 2020 worden de woongerelateerde fiscale uitgaven op 1,514 miljard euro geraamd (aan voorschottenpercentage). Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 houdt deze raming een daling in van 87,7 miljoen euro. De raming bij begrotingsaanpassing 2020 is gebaseerd op de bedragen opgenomen in de administratieve nota van de FOD Financiën van 10 maart 2020.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de dienstencheques en PWA worden in 2020 op 201,8 miljoen euro geraamd, een lichte bijstelling van -0,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Ook deze raming vertrekt van de bedragen opgenomen in de administratieve nota van de FOD Financiën van 10 maart 2020.

Bij de begrotingsaanpassing 2020 stijgen de rentekredieten met 0,4 miljoen euro tot 114,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Voor nieuwe financieringen op LT in 2020 wordt 22,4 miljoen ingeschreven ofwel een stijging met 0,4 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Hiervan is 13,4 miljoen euro bestemd voor de financiering van het tekort dat als gevolg van de coronacrisis geraamd wordt op 4,1 miljard euro; 4,6 miljoen euro voor VMSW; 1,8 miljoen euro voor VWF; 1,4 miljoen euro voor de financiering van de kaseffecten

van niet-esr aanrekenbare uitgaven en 0,9 miljoen euro voor de financiering van esr-8 uitgaven. Voor de bestaande LT-leningen over de periode 2010-2019 wordt 91,9 miljoen euro ingeschreven. Hiervan is 86,1 miljoen euro bestemd voor de bestaande EMTN-leningen; 3,0 miljoen euro voor de overgenomen leningen van de Gemeentelijke Holding; 2,7 miljoen euro voor de overgenomen gemeenteleningen en 0,1 miljoen euro voor de leningen van de Vismijn Oostende. Daar de KT-rentevoeten nog steeds negatief zijn en de verwachting is dat dit nog een tijdje zal duren wordt er op KT geen rente ingeschreven voor de zichtrekening en de opnames via het BCP-programma. De kosten op het rente-artikel blijven constant op 4,6 miljoen euro.

Bij het Vlaams Fonds voor de Lastendelging (VFLD) worden de kredieten voor het Rampenfonds bij de begrotingsaanpassing 2020 verlaagd met 3,3 miljoen euro naar 12,9 miljoen euro.

Het landbouwrampenfonds heeft eind 2019 niet alle geplande dossiers voor de ramp van 2018 kunnen verwerken en uitbetalen. Voor het Landbouwrampenfonds wordt in 2020 nog 65,1 miljoen euro voorzien wat 25,1 miljoen euro meer is dan bij de begrotingsopmaak 2020.

Er worden 250 miljoen euro extra ESR-8 kredieten ingeschreven voor een kapitaalsverhoging van de Participatiemaatschappij Vlaanderen met het oog op het verschaffen van achtergestelde leningen aan bedrijven in het kader van de aanpak van de corona-crisis.

4.4.3 *Internationaal Vlaanderen*

De Vlaamse Regering heeft beslist om het *departement Buitenlandse Zaken* en het departement Kanselarij en Bestuur te fusioneren. Om een goede transitie te voorzien, worden er extra werkingsmiddelen gevraagd voor externe ondersteuning. Hiervoor vindt er een jaarlijkse bijstelling plaats van 0,3 miljoen euro vastleggings- en vereffeningskrediet vanaf 2020, gedurende een periode van twee jaar. Hiermee worden de kernprocessen gestroomlijnd, de organisatiestructuur hertekend en het verandermanagement uitgevoerd.

Verder wordt binnen ontwikkelingssamenwerking 5,1 miljoen euro extra voorzien voor de uitvoering van de Vlaamse engagementen in het kader van de internationale klimaatfinanciering.

Exclusief generieke compensaties en overflow verbetert het ESR-vorderingensaldo van *Toerisme Vlaanderen* bij de begrotingsaanpassing met 0,4 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. De belangrijkste evoluties zijn een stijging van het vereffeningskrediet met 1 miljoen euro door de vervroegde financiering van het WK Wielrennen 2021, minder uitgaven op de eigen kasmiddelen (-1 miljoen euro), toename van de uitgaande interne stromen (subsidie Plantentuin Meise: + 0,2 miljoen euro) en een stijging van de ESR-ontvangsten met 0,2 miljoen euro.

4.4.4 *Economie, Wetenschap en Innovatie*

De ESR-beleidskredieten van het *Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid* (Hermesfonds) dalen met 12,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. De daling van de beleidskredieten situeert zich vooral bij kredieten voor de aanleg van bedrijventerreinen en de heringebruikname van industriële sites (-8,7 miljoen euro) en bij de kredieten voor de proeftuinen (-4,0 miljoen euro). Deze kredieten werden verminderd ter compensatie van de uitgaven aan De Vlaamse Waterweg, dewelke geen ESR-effect hebben. De stijging van de uitgaven voor De Vlaamse Waterweg bedragen 12,4 miljoen euro en gebeuren in het kader van de sanering van Ford Genk. De uitgaven voor Indirect Carbon

Leakage en voor CCS hefboomfinanciering blijven ongewijzigd op respectievelijk 92,8 en 5,0 miljoen euro

De ESR-beleidsuitgaven van het *Agentschap Plantentuin Meise* stijgen bij deze begrotingsaanpassing met 8,8 miljoen euro t.o.v. de begrotingsopmaak 2020. De belangrijkste toenames zijn de aanwending van de begrotingsruiter (+ 3,5 miljoen euro) en de compensatie vanuit de FFEU-provisie (+ 5 miljoen euro) voor de renovatie van de Plantentuin Meise. In functie van de vereffeningkalender voor de renovatiewerken van de Plantentuin Meise stijgen de ESR-vereffeningsuitgaven met 7 miljoen euro.

Het ESR-vorderingensaldo van *Flanders Technology International* verbetert met 1,9 miljoen euro omwille van een vertraging op de vereffeningkalender van de vernieuwingswerken aan Technopolis.

De ESR-beleidsuitgaven van het *Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek* dalen met 3 miljoen euro, dit is voornamelijk het gevolg van een terugval van de mandaten (zowel pre- als postdoctoraal). Deze terugval ontstaat door mandaten die sinds de vorige begrotingsronde hun mandaat stopgezet hebben (verzakingen, allerhande verloven,…). In de begrotingsopmaak van 2021 en in de lange termijn begroting wordt dit bedrag opnieuw toegevoegd (fluctuerende vastleggingskrediet FWO). Het ESR-vorderingensaldo verbetert met 2,2 miljoen. Deze daling is ook voornamelijk te wijten aan dezelfde neerwaartse aanpassing voor de mandaten. Maar deze daling wordt deels teniet gedaan door een extra intering van 1,4 miljoen euro omwille van het feit dat de begroting van het Tier1 dossier gewijzigd werd in de loop van 2019, met als gevolg dat er in 2018 reeds teveel werd opgevraagd (en niet uitgegeven door FWO). Het is de bedoeling om dit in 2020 te regulariseren.

Het ESR-vorderingensaldo van het *Vlaams Instituut voor Biotechnologie* verslechtert met 8,1 miljoen. Deze verslechtering is grotendeels te wijten aan een toename van de ESR-intering (+ 7,8 miljoen). De belangrijkste toenames van de ESR-uitgaven zijn het aantrekken van een aantal nieuwe onderzoeksgroepen (+ 1,7 miljoen euro), het verder uitbouwen van het Grand Challenges initiatief (+ 2,2 miljoen euro), diverse investeringen in gebouwen en apparatuur (+ 2,9 miljoen euro) en operationele uitgaven bestaande groepen (+ 0,9 miljoen euro).

Overheidsinstrumentarium
In het ESR 2010 wordt voor standaardgaranties een kapitaaloverdracht geregistreerd tussen de overheid en de financiële instelling die de middelen heeft geleverd, zodra een dergelijke waarborg wordt verstrekt (en dus niet bij uitwinning). Het te registreren bedrag moet worden berekend aan de hand van de gegevens over de wanbetalingen uit het verleden.

Uitgaande van de het gemiddelde uitwinningspercentage over de laatste 5 jaar wordt de aan te leggen provisie naar aanleiding van de begrotingsaanpassing 2020 verhoogd met 3,2 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Om tegemoet te komen aan de financiële noden van Vlaamse ondernemingen besliste de Vlaamse Regering op 13 en 20 maart 2020, om de 'generieke' uit te breiden met een 'coronavirus-waarborg' van 100 miljoen euro met een verwachte bijkomende impact op de verliesfinanciering 2020 van 4,5 miljoen euro.

Per saldo stijgt het krediet voor verliesfinanciering bij de begrotingsaanpassing 2020 met 7,7 miljoen euro naar 18 miljoen euro.

Bij Gigarant is er een extra impact op het vorderingensaldo van 4,7 miljoen euro ingevolge een quasi zekere afroep van een waarborg.

4.4.5 *Onderwijs en Vorming*

Bij begrotingsaanpassing 2020 bevinden de grootste wijzigingen voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming zich op de loonkredieten voor het onderwijzend personeel en onderwijsdiensten, gevat in het zogenaamde loonmodel. De geraamde loonuitgaven voor begrotingsjaar 2020 nemen toe met 174,6 miljoen euro ten opzichte van begrotingsopmaak 2020. Bij deze stijging dienen enkele kanttekeningen te worden gemaakt. Ten eerste is er een effect van 73,6 miljoen euro ten gevolge van de herverdeling van middelen voor de uitvoering van CAO XI die bij begrotingsopmaak 2020 tijdelijk op de provisie van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) waren geplaatst. Deze worden bij BA 2020 naar de correcte begrotingsartikels verdeeld. Daarnaast vinden er nog voor 3,9 miljoen euro aan andere compensaties plaats richting de loonkredieten. Op basis van de realisatie van 2019 worden bovendien de verwachte ontvangsten en de daaraan gerelateerde uitgaven op de verschillende loonfondsen aangepast. Dit heeft een geraamd effect van 15,9 miljoen euro als onderdeel van de resterende stijging van 97 miljoen euro. De "netto-toename" van de geschatte uitgaven bedraagt dus 81,1 miljoen euro.

De belangrijkste toenames zijn te vinden in de loonkredieten voor het basisonderwijs en secundair onderwijs, waarbij bijsturing aan de reële uitgaven van 2019 een eerste belangrijke oorzaak is. Los van compensaties en de impact van het begrotingsfonds voor de terugvordering van lonen is er in het leerplichtonderwijs een stijging van de geraamde loonuitgaven met 83,5 miljoen euro. De verwachte loonuitgaven bij de overige onderwijsniveaus dalen met 2,4 miljoen euro. Naast aanpassing aan de reële uitgaven van 2019 zijn er nog vier belangrijke oorzaken: anciënniteitseffecten, de evolutie van de leerlingenaantallen, het voorzien van extra uitgaven in het kader van zorgtijdgarantie en een bijstelling op de bij regeringsformatie afgesproken minderuitgaven.

Naast de loonkredieten is er ook een significante wijziging bij de werkingsbudgetten van het volwassenenonderwijs. De geraamde ontvangsten op het begrotingsfonds waarop de inschrijvingsgelden worden ontvangen worden met 5,9 miljoen euro naar boven bijgesteld. Ten gevolge van een herrekening dalen de geraamde uitgaven op de reguliere werkingskredieten voor het volwassenenonderwijs bovendien met 7,5 miljoen euro vastleggingskrediet en 3,3 miljoen euro vereffeningskrediet.

De middelen voor investeringen in onderwijsinfrastructuur die beheerd worden door het departement Onderwijs en Vorming worden voor 2020 verhoogd met 17,2 miljoen euro aan vastleggingskrediet. Dit is het gevolg van de beslissing van de Vlaamse regering om in 2020 67,2 miljoen euro aan capaciteitsmiddelen in vastleggingskrediet te voorzien. Deze piek in 2020 heeft als gevolg dat er in 2021 minder vastleggingskrediet beschikbaar zal zijn, namelijk slechts 34,2 miljoen euro. Deze intertemporele budgetbeweging zal geëvalueerd worden bij de 2de begrotingsaanpassing 2020.

Bij het *Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen* (AHOVOKS) worden de reguliere kredieten om studietoelagen te financieren met 2,2 miljoen euro naar beneden bijgesteld. Dit is voornamelijk het gevolg van een opwaartse bijstelling van de uitgaven op het begrotingsfonds voor studiefinanciering voor een bedrag van 1,9 miljoen euro, ten gevolge van de toename aan verwachte ontvangsten op dit fonds.

Ook bij de instellingen binnen het beleidsdomein onderwijs en vorming vinden significante evoluties plaats. De ESR-aanrekenbare betaaluitgaven van de te consolideren universiteiten en hogescholen nemen bij begrotingsaanpassing 2020 globaal gezien toe met 36,6 miljoen euro. Deze toename wordt voornamelijk

verklaard door stijgende loonuitgaven (8 miljoen euro), stijgende werkingskosten (38,9 miljoen euro) en een daling van de interestlasten (15,3 miljoen euro).

Bij het Gemeenschapsonderwijs nemen de ESR ontvangsten met 11,3 miljoen euro toe. Deze leiden niet evenredig tot extra ESR betaaluitgaven, waardoor er bij begrotingsaanpassing 2020 een positieve impact is op het vorderingensaldo van 8,1 miljoen euro. De geraamde beleidsuitgaven nemen toe met 30,9 miljoen euro, wat voornamelijk het gevolg is van extra vastleggingen op eigen ontvangsten.

Ook bij het *Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs* (AGIOn) is er een evolutie met een positief effect van 10,1 miljoen euro op het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de daling van de ESR uitgaven omwille van een herziening van de vereffeningskalender. De beleidsuitgaven nemen daarentegen wel toe met 14,2 miljoen euro door extra vastleggingen op eigen ontvangsten.

Ten gevolge van evoluties op de verwachte ESR ontvangsten en uitgaven is er daarnaast ook nog een positieve impact op het vorderingensaldo van 4,3 miljoen euro en 2,9 miljoen euro bij respectievelijk *School Invest en de DBFM Scholen van Morgen*.

4.4.6 *Welzijn, Volksgezondheid en Gezin*

Bij *Opgroeien Regie* neemt het budget voor de uitvoering van het Groeipakket bij de begrotingsaanpassing 2020 toe met 73,9 miljoen euro. De verhoging van het krediet is vereist op basis van de vastgestelde uitvoeringscijfers 2019. De belangrijkste effecten zijn de herraming van de in- en uitstroom van rechthebbenden binnen het Groeipakket en de verhoogde kosten voor de selectieve participatietoeslag omwille van de automatische rechtentoekenning.

Ook bij het *VUTG* wordt, voor de uitgaven Groeipakket, een begrotingstechnische correctie toegepast van +3,3 miljoen euro door het bruto weergeven van terugvorderingen vs. uitgaven (t.e.m. BO 2020 werden de geraamde terugvorderingen in mindering gebracht op de begrote uitgaven).

De uitgaven in het kader van de kostendrijvers pleegzorg, internaten-psychiatrie en specifieke acties worden bij BA 2020 4,8 miljoen euro hoger geraamd t.o.v. BO 2020.

Vanuit het *VAPH* wordt een budget van 1,6 miljoen euro overgeheveld naar Opgroeien Regie in het kader van de overdracht van de sectoren GES+ en OBC. Daarnaast wordt een budget van 3,0 miljoen euro overgedragen vanuit Opgroeien Regie naar het Agentschap Jongerenwelzijn. 2 miljoen euro van deze middelen komt van de investeringsimpuls voor integrale jeugdhulp die volledig werd toegekend aan het voormalige Fonds Jongerenwelzijn bij BO 2020. Deze middelen worden structureel overgedragen, terwijl 1 miljoen euro van de 3 miljoen euro afkomstig is vanuit de eenmalige marge op uitbreidingsbudget.

In het kader van de ziekenhuisfinanciering dalen de voorziene uitgaven van het *Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden* (hierna: VIPA) bij de begrotingsaanpassing 2020 met 11,6 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Dit is het netto-effect van verschillende bewegingen:

- Het budget voor het instandhoudingsforfait daalt met 4,9 miljoen. Dit is het gevolg van een lager dan geraamde uitstroom uit het Budget Financiële Middelen (BFM) in 2019. Dit impliceert immers een lagere instroom in het instandhoudingsforfait.

- Ten gevolge van reguliere wijzigingen binnen het bestaande BFM vindt er een daling van de kasbehoefte plaats met 1,3 miljoen euro. De ESR-aanrekenbare uitgaven binnen het BFM stijgen echter wel met 1,5 miljoen euro wat grotendeels het gevolg is van hogere intrestlasten.

Een actualisatie van de vereffeningskalender van de klassieke financiering geeft aanleiding tot 10,3 miljoen euro extra vereffeningskredieten bij het VIPA.

Ten slotte doet, ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020, de verdere uitvoering van het Vlaams Klimaatplan in 2020 de beleidskredieten van het VIPA toenemen met 6,7 miljoen euro (tot 9,7 miljoen euro).

Binnen de *Vlaamse Sociale Bescherming* (VSB) daalt het budget voor de mobiliteitshulpmiddelen (MOHM) bij BA 2020 met 4,6 miljoen euro t.o.v. BO 2020. Dit is voornamelijk het gevolg van de verschillende maatregelen die zijn genomen om de uitgaven voor mobiliteitshulpmiddelen te beperken, waaronder o.a. de lagere tarieven voor aankoop van sommige MOHM, de lagere tarieven verhuur woonzorgcentra (WZC) en het invoeren van een huursysteem voor 85+ in een thuissituatie.

Het budget voor de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf (CVK) stijgt met 4,3 miljoen euro t.o.v. BO 2020. Dit is o.a. het gevolg van de stijging van de bezettingsgraad met 0,1% t.o.v. BO 2020 (+2,1 miljoen euro). Daarnaast leidt de toename van de basistegemoetkoming voor zorg met 0,18 euro per gefactureerde ligdag t.o.v. BO 2020 tot een totale stijging van 5,5 miljoen euro bij BA 2020. De herziene raming van het aantal woongelegenheden WZC en CVK en de bijstelling ingevolge de omzettingskalender zorgen voor een daling van het budget met 3,4 miljoen euro t.o.v. BO 2020.

T.o.v. BO 2020 daalt het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden met 8,6 miljoen euro. Deze daling is te wijten aan de herziening van het stijgingspercentage van de mantelzorg (MTZ). Terwijl dit bij BO 2020 nog 4,6% was, wordt dit bij BA 2020 geraamd op 4,0% (gemiddelde van afgelopen 3 jaar). Ook de stijging van de wooneenheden in de woonzorgcentra wordt lager geraamd bij BA 2020 (+1.387) t.o.v. BO 2020 (+1.746).

Het basisondersteuningsbudget (BOB) kent bij BA 2020 een toename van 5,1 miljoen euro. De bijstelling is deels te wijten aan een bijkomende groep van 700 personen uit correctiefase 2 (VAPH) die vanaf 2020 met een scherpe daling van hun persoonsvolgend budget geconfronteerd werden. Zij hebben massaal voor 31/12/2019 en op basis van de bestaande regelgeving een aanvraag BOB ingediend (vrijwillige overstap van niet rechtstreeks toegankelijke hulp naar rechtstreeks toegankelijke hulp). Daarnaast is ook gebleken dat achterstallen met betrekking tot een voorgaand jaar een belangrijke factor zijn. De tijd tussen aanvraag verhoogde kinderbijslag en toekenning kan meer dan een jaar duren, waardoor er retroactief een BOB dient uitbetaald te worden tot het moment van de aanvraag.

Voor het luik algemeen beleid binnen de VSB stijgt het budget bij BA 2020 met 2,3 miljoen euro t.o.v. BO 2020. Dit heeft voor 1,2 miljoen euro te maken met de uitgaven in het kader van de inning van administratieve geldboetes en voor 1 miljoen euro met ICT-kosten (investeringen die bedoeld zijn voor de gemeenschappelijke applicaties van de zorgkassen, investeringen voor de ICT van de Vlaamse Zorgkas (die ingebed is in het agentschap VSB), investeringen voor het toezicht op de uitvoering van VSB en de rapportering).

Binnen het *Agentschap Zorg & Gezondheid* nemen de kredieten voor thuis- en ouderenzorgbeleid bij BA 2020 enerzijds toe met 9,3 miljoen euro ten gevolge van een technische correctie van een materiële vergissing bij BO 2020.

De kredieten voor de eindeloopbaan dalen daarentegen met 2,4 miljoen euro t.o.v. BO 2020.

Binnen het Agentschap Zorg en Gezondheid stijgt het budget voor de revalidatieziekenhuizen met 5,8 miljoen euro t.o.v. BO 2020. De bijstelling wordt hoofdzakelijk verklaard vanuit:

- De foutieve berekening BA 2019: er werd in de fiche verkeerdelijk -0,2 miljoen euro bijgesteld i.p.v. +2,9 miljoen euro;
- De herzieningen 2013 en 2014: +4,2 miljoen euro;
- De correctie van het IBF budget (1 miljoen euro) dat op boekjaar 2019 wordt geboekt;
- De herziening voor het vast-variabel gedeelte van BRZ 2019.

De nieuwe beleidsimpulsen t.b.v. 5 miljoen euro die bij BO 2020 werden toegevoegd aan de werkingsmiddelen van het *Departement WVG* i.k.v. enkelbanden, de begeleiding en behandeling hieromtrent en het justitiehuis in Halle-Vilvoorde worden voor 3,9 miljoen euro afgesplitst naar de werkingsmiddelen van de cluster Justitie en voor 1,1 miljoen euro naar Justitiehuizen en elektronisch toezicht omdat deze materie behoort tot de verantwoordelijkheid van minister Demir i.p.v. minister Beke.

4.4.7 *Cultuur, Jeugd, Sport en Media*

Ten gevolge van de nieuwe aanrekeningsregels naar aanleiding van het VABN-advies en VCO vinden er bij beleidsdomein Cultuur voor begrotingsaanpassing 2020 bijstellingen plaats op het vereffeningskrediet ten opzichte van begrotingsopmaak 2020. Deze bestaan uit: projectmatige ondersteuning van de kunstensector in kader van het kunstendecreet (+3,1 miljoen euro), projectsubsidies voor organisaties uit de cultuurerfgoedsector (+1,8 miljoen euro), projectsubsidies sociaal-cultureel volwassenenwerk, circuskunsten en de erkenning Vlaamse Gebarentaal (+ 0,9 miljoen euro), projectmatige ondersteuning bovenlokale culturele projecten (-1,4 miljoen euro) en ter versterking van de bilaterale en interregionale samenwerking (+1 miljoen euro).

Voorts wordt bij begrotingsaanpassing 2020 eenmalig 4 miljoen euro aan bijkomende middelen voorzien ter financiering van de tweede aanvraagronde van projecten en beurzen voor kunstenorganisaties en kunstenaars.

De Vlaamse Regering investeert in 2020 in het uitbouwen van culturele topinfrastructuur ten bedrage van 15 miljoen euro aan vastleggingskredieten. Om aan de lopende engagementen te voldoen worden de vereffeningskredieten van *FoCI* (Fonds Culturele Infrastructuur) verhoogd met 1,6 miljoen euro ten opzichte van begrotingsopmaak 2020.

Exclusief de herindexatie voor de lonen buiten provisie, de compensatie voor de verhoging van het bijdragepercentage aan de pool der parastatalen en de toekenning van de endogene groei nemen de ESR-beleidsuitgaven van *Sport Vlaanderen* toe met 1, 1 miljoen euro. Hiervan wordt 1 miljoen euro aangewend voor bijkomende sportinfrastructuur. Daarnaast is er een bijkomend budget voor de financiering van het olympisch kwalificatietornooi damesbasket.

Bij de begrotingsaanpassing 2020 dalen de beleidsuitgaven van de *VRT* met 12,5 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. De belangrijkste verklaring voor deze daling is te vinden in de vertraging bij de nieuwbouw (9,7

miljoen euro). Verder dalen de algemene werkingsuitgaven met 2,7 miljoen euro. Laatstgenoemde wordt hoofdzakelijk verklaard door een daling van de verwachte eigen ontvangsten ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

4.4.8 *Werk en Sociale Economie*

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) stimuleert Vlaamse organisaties om de arbeidsmarkt te versterken en de werkgelegenheid te vergroten. Tegenover de Europese middelen staat een aandeel Vlaamse cofinanciering. De Vlaamse middelen van het vorige operationeel programma (OP) 2007-2013 die niet besteed werden, t.b.v. 29 miljoen euro, worden teruggevorderd door het departement WSE van de vzw ESF Agentschap. De middelen worden opnieuw ingezet in het kader van ESF OP 2014-2020: +6,4 miljoen euro extra beleidskredieten en +0,4 miljoen vereffeningskredieten.

De impact ten gevolge van Corona op het doelgroepenbeleid is nog niet correct af te lijnen. Daarom blijven voorlopig de ramingen van bij de begrotingsopmaak behouden.

Bij de begrotingsopmaak 2020 werden de uitgaven voor dienstencheques geraamd op 1,261 miljard euro. De geraamde uitgaven worden bijgesteld met 15,4 miljoen euro. Deze bijstelling bestaat uit twee componenten: een kleine bijstelling o.b.v. de groeiprognose (3,4 miljoen euro) en een bijstelling (12 miljoen euro) omwille van de gewijzigde aanrekeningsmethode voor de creditnota's vervallen dienstencheques. De nieuwe aanrekening is in lijn met de VCO en heeft netto geen impact, want resulteert langs ontvangsten ook in extra ontvangsten.

De ESR-beleidskredieten van de *VDAB* bedragen bij de begrotingsaanpassing 798,2 miljoen euro, een daling van 3,1 miljoen euro ten opzichte van begrotingsopmaak. Deze daling is het resultaat van volgende bewegingen: dalende eigen ontvangsten (-11,8 miljoen euro), een aantal positieve bijstellingen op de toelages (+3,4 miljoen euro) en een lagere saldo-opbouw (+5,3 miljoen euro). De vereffeningskredieten nemen toe met 2,2 miljoen euro.

4.4.9 *Landbouw en Visserij*

Het ESR-vorderingensaldo van het *Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek* verslechtert met 1,2 miljoen euro. De ESR-vereffeningsuitgaven nemen toe met 8,6 miljoen euro, de belangrijkste toenames zijn de uitgaven voor lonen en sociale lasten (+ 2,7 miljoen euro), sociale bijdragen ten laste van de werkgever, afgedragen aan instellingen of fondsen (+ 0,8 miljoen euro) en de algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheid (+ 4,4 miljoen euro). In deze laatste categorie worden de uitgaven in het kader van aankoopcentrale, kosten aan infrastructuur, het gebouw Innovocean Oostende en de pluimveestal opgenomen. De ESR-ontvangsten nemen toe met 7,4 miljoen euro.

De zonnebrand op 24 en 25 juli 2019 en de droogte van 15 juni tot 30 september 2019 worden erkend als landbouwramp. Voor de tegemoetkoming voor de schade wordt 20,7 miljoen euro voorzien.

4.4.10 *Mobiliteit en Openbare Werken*

Voor bijkomende investeringen in de luchthavens wordt bij de begrotingsaanpassing 2020 voor 18,7 miljoen euro beleidskrediet voorzien uit de begrotingsruiter op de provisie luchthavens. De betaalkalender voor investeringen in de luchthavens wordt bij de begrotingsaanpassing 2020 ook herzien waardoor 16,3 miljoen euro van de bij begrotingsopmaak 2020 voorziene vereffeningskredieten in mindering kunnen worden gebracht.

De beleidskredieten van het Verkeersveiligheidsfonds stijgen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 12 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Het betreft een gedeeltelijke aanwending van het saldo van eerdere ontvangsten uit onder andere verkeersboetes, afdrachten van keuringsinstellingen en exploitatieoverschotten van keuringsinstellingen.

Voor de aanleg van fietspaden wordt 10 miljoen euro beleidskrediet voorzien uit de begrotingsruiter op de provisie kilometerheffing.

Vanaf de begrotingsaanpassing 2020 wordt de ESR-correctie voor de Sluis Terneuzen opgeheven en wordt de ESR-impact rechtstreeks ingeschreven in de MOW-begroting. Een actualisatie van de voorziene uitgaven geeft daarbij aanleiding tot een toename van de beleids- en vereffeningskredieten met 24,8 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. De totale ESR-aanrekenbare uitgaven 2020 voor de Sluis Terneuzen bedragen zo 139,7 miljoen euro, incl. de bijdrage van het Havenbedrijf Gent.

De beleidskredieten van het *Vlaams Infrastructuurfonds* worden bij de begrotingsaanpassing 2020 op belangrijke punten herschikt, voornamelijk als gevolg van de herverdeling van investeringskredieten naar het departement MOW voor ECA (-0,5 miljoen euro), VVM De Lijn (-44,7 miljoen euro) en de Vlaamse Waterweg (-25 miljoen euro). Daarnaast worden er voor 10 miljoen euro extra investeringskredieten van het VIF vrijgemaakt voor extra investeringen in fietsinfrastructuur en structureel onderhoud. Andere belangrijke wijzigingen zijn de aanwending van de FFEU-begrotingsruiter (+7 miljoen, euro) voor extra investeringen in onder andere gevaarlijke punten , de overzetting van de FFEU-provisie van FB naar het VIF (+40,5 miljoen euro), de recuperatie van diverse ESR-ontvangsten met als belangrijkste de terugvordering van teveel betaalde voorschotten aan Port of Antwerp (+5 miljoen euro), de verkoop van gronden (+6 miljoen euro), Europese projecten (+3,8 miljoen euro) en boetes van de wegeninspectie (+2 miljoen euro). Er wordt ook eenmalig +5,5 miljoen euro voorzien voor de herstellingen door middel van zandsuppleties van de schade door storm Ciara.

De beleidsuitgaven van Lantis dalen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 101,7 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Dit is het gevolg van een daling in de uitgaven voor de hoofdwerken van Oosterweel (die buiten de begrotingsnormering worden gehouden) van 191,9 miljoen euro tot een bedrag van 101,7 miljoen euro (-90,2 miljoen euro). De uitgaven binnen norm (voorbereidende werken Oosterweel en flankerende maatregelen) stijgen in 2020 dan weer met 20,8 miljoen euro. Bij de begrotingsopmaak werd voor 32,3 miljoen euro beleidskredieten ingeschreven voor flankerend beleid waarvan de verbintenis intussen reeds vóór 2020 werd aangegaan. Dit wordt nu technisch bijgesteld t.o.v. de begrotingsopmaak 2020.

De beleidskredieten van *De Werkvennootschap* stijgen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 26,8 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Dit is grotendeels te wijten aan een toename van de aanwending van de kredieten op de begrotingsruiter ten belope van +27,7 euro ten opzichte van de reeds voorziene 89,5 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2020. De vereffeningskredieten dalen in 2020 ook met 60,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

De ESR-beleidskredieten van *De Vlaamse Waterweg* stijgen bij begrotingsaanpassing 2020 met 38,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. De belangrijkste wijzigingen situeren zich in de aanwending van de FFEU-begrotingsruiter (+15,4 miljoen euro), de uitvoering van werken in het kader van Ford Genk (13,1 miljoen euro), ventilatie van middelen

uit Europese en andere cofinanciering (1,3 miljoen euro) en een bijstelling om het dekkingspercentage van de pensioenverplichtingen te verbeteren (+2,6 miljoen euro). Vanuit het VIF wordt er bovendien een herverdeling van 25 miljoen euro voorzien voor investeringen, waarvan 20,4 miljoen euro wordt aangewend om de vertraging van EU-subsidies voor project Seine-Schelde en project verhogen bruggen Albertkanaal te compenseren, 1,6 miljoen euro voor bijkomende middelen voor project Seine-Schelde en 3 miljoen euro voor de Reepbrug in Kortrijk. De vereffeningskredieten stijgen in 2020 ook met 29 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

De beleidskredieten van *VVM De Lijn* stijgen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 60,4 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. De meest significante bewegingen daarbij zijn de opname vanuit de SWT-provisie (+7,3 miljoen euro), een aanwending van de begrotingsruiter voor toegankelijkheid en reizigersinformatie (+2 miljoen euro), de toename van de eigen ontvangsten (+1,6 miljoen euro, zie ook toelichting ESR-ontvangsten), een herverdeling vanuit het VIF (+44,7 miljoen euro) voor investeringen (o.a. Spartacus), veiligheid en techniek en de vergroening van de bussen.

4.4.11 *Kanselarij en Bestuur*

Bij begrotingsopmaak 2020 werd een nieuwe toelage aan lokale besturen ingeschreven, gebaseerd op de helft van de responsabiliseringsbijdragen die de Vlaamse gemeenten, OCMW's etc. betalen aan het Gesolidariseerd Pensioenfonds van de provinciale en lokale besturen. Een actualisatie van de ramingen geeft aanleiding tot een verhoging van 1,2 miljoen euro van het budget. Verder nemen de vereffeningskredieten van het *Agentschap Binnenlands Bestuur* voor het investeringsfonds lokale besturen met 2 miljoen euro af ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Deze afname vloeit voort onder meer uit de realisatiecijfers van 2019.

De kredieten van het *Agentschap Integratie en Inburgering* stijgen bij begrotingsaanpassing 2020 met 4,7 miljoen euro ten opzichte van begrotingsopmaak 2020 naar aanleiding van een toename van het aantal inburgeringstrajecten en begeleidingen Nederlands op basis van de realisaties 2019 en prognoses voor 2020. De stedelijke agentschappen (Antwerpen, Gent en Brussel) kennen een toename van de kredieten voor de financiering van inburgeringstrajecten en begeleidingen Nederlands ter waarde van 0,5 miljoen euro.

De kredieten van het *Agentschap Overheidspersoneel* nemen toe met 0,8 miljoen euro in vergelijking met begrotingsopmaak 2020. Die toename is te wijten aan de verhoging van de algemene bijdrage voor de 2de pensioenpijler ten gevolge van een groter aantal aangesloten contractuele personeelsleden.

Ten gevolge van een gewijzigde uitvoeringsplanning voor een aantal grote werven en ontoereikendheid van het vereffeningskrediet in 2019 nemen de vereffeningskredieten van *Het Facilitair Bedrijf* toe met 2 miljoen euro, vergeleken met begrotingsopmaak 2020. Deze wijziging bestaat enerzijds uit een afname van 1,4 miljoen euro met betrekking tot het eigen aandeel Churchillkaai en anderzijds uit een toename van 2,4 miljoen euro voor het basiskrediet en een toename van 1 miljoen euro voor het Masterplan Waterbouwkundig labo. Voorts dalen de beleidskredieten bij begrotingsaanpassing 2020 ten belope van 2 miljoen euro. De vastleggingen voor de renovatie van de Martelarensite worden namelijk verschoven naar 2021 en 2022. Daarnaast worden de kredieten van Het Facilitair Bedrijf in het kader van vastgoedbeheer bijgesteld met 1,3 miljoen euro. Deze budgettaire behoefte vloeit voort uit een *zero based* raming die verzekeringen voor gebouwen, huur en huurlasten, huurintresten en belastingen omvat.

Het *Fonds Onroerende Goederen* kent bij begrotingsaanpassing 2020 een toename van de ontvangsten met 7,8 miljoen euro ten gevolge van nieuwe valorisaties van gebouwen. Langs uitgavenzijde nemen de vastleggings- en vereffeningskredieten af met respectievelijk 22 miljoen euro en 10,9 miljoen euro voor bouwprojecten die niet worden gefinancierd met middelen afkomstig uit het Vlaams Klimaatfonds. Een aantal dossiers die voorzien waren in 2020 (o.a. renovatie Martelarensite), worden verschoven naar 2021 of later. Daartegenover staat dat een aantal nieuwe dossiers voorzien worden en een aantal verschoven zijn naar 2020. De renovatie van de Martelarensite wordt verder ten dele gefinancierd met klimaatfondsmiddelen (actieplan Gebouwenportfolio). Wegens de verschuiving van de renovatie van de Martelarensite, zoals hierboven vermeld, nemen de geplande beleidsuitgaven met middelen afkomstig uit het Vlaams Klimaatfonds op het Fonds Onroerende Goederen af met 16,6 miljoen euro ten opzichte van begrotingsopmaak 2020. De vereffeningskredieten van reeds opgestarte klimaatfondsprojecten (actieplan Gebouwenportfolio) nemen toe met 4,9 miljoen euro in vergelijking met begrotingsopmaak 2020.

Verder nemen de vereffeningskredieten van de *DAB ICT* bij begrotingsaanpassing 2020 toe met 2 miljoen euro n.a.v. het geactualiseerde vereffeningsritme. Ook voor de *DAB Catering en Schoonmaak* resulteert de actualisatie in een toename van de vereffeningskredieten, namelijk 0,8 miljoen euro extra vergeleken met begrotingsopmaak. Beide toenames worden gerealiseerd via een saldo-intering.

De beleidskredieten van het *Vlaams Brusselfonds* nemen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 1,8 miljoen euro toe ten gevolge van de ruiterwerking. Dit leidt voornamelijk tot een stijging van investeringsbijdrages aan vzw's en andere Brusselse organisaties.

Tot slot nemen de vereffeningskredieten van *vzw De Rand* voor klimaatinvesteringen af met 1,5 miljoen euro. De klimaatinvesteringen lopen zeker nog door tot 2021. Bijgevolg realiseert de vzw De Rand momenteel een saldo-opbouw.

4.4.12 *Omgeving*

De eigen ontvangsten van het Minafonds stijgen met 2,4 miljoen euro als gevolg van hogere inkomsten uit de heffingen inzake waterverontreiniging en grondwaterwinning.

De betoelaging van de drinkwatermaatschappijen vanuit het Minafonds daalt met 0,9 miljoen euro. Deze daling is het gevolg van lagere afrekeningen van werkingskosten dan voorzien bij de begrotingsopmaak 2020.

Binnen de begroting van het Minafonds wordt 10,4 miljoen extra beleidskrediet en 2,7 miljoen betaalkrediet voor OVAM voorzien in het kader van de asbestverwijdering.

De ESR-aanrekenbare ontvangsten van het Energiefonds worden bij de begrotingsaanpassing 2020 geraamd op 124,9 miljoen euro of een stijging van 2,1 miljoen euro in vergelijking met de begrotingsopmaak. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van een indexatie van de heffingstarieven en een stijging van de inkomsten uit de supercapregeling.

Het Energiefonds wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de energieheffing. Naast een verrekening van reeds voorziene uitgaven op de energieheffing (projecten groene warmte, kleine en middelgrote windturbines, opslag, micro-WKK, VREG-toelage en een aantal eenmalige dossiers) wordt er eveneens ingezet op

vergoedingen aan de netbeheerders (o.a. afbouw historisch certificatenoverschot en tempering energiefactuur). De stijging van de ESR-ontvangsten vertaalt zich eveneens in een stijging van de beleidskredieten.

De ontvangsten van het Klimaatfonds, dat wordt gespijsd met middelen uit de Belgische veiling van emissierechten, dalen met 4,8 miljoen euro. Dit ten gevolge van een daling van de gemiddelde geraamde prijs voor de emissierechten in ESR-jaar 2020 van 25,25 euro per ton naar 24,9 euro per ton.

De aanwending van de middelen van het Klimaatfonds zit verspreid over de verschillende betrokken beleidsdomeinen, maar wordt gefinancierd vanuit het Klimaatfonds. Na analyse van de betaalnoden wordt het betaalkrediet ten opzichte van de begrotingsopmaak verminderd met 1,8 miljoen euro.

Daarnaast wordt ook 7 miljoen euro extra voorzien voor de uitvoering van de Vlaamse engagementen in het kader van de internationale klimaatfinanciering.

De volumes voor sociale huurwoningen (*VMSW*) en bijzondere sociale leningen (VMSW en VWF) nemen bij de begrotingsaanpassing 2020 toe met 14,4 miljoen euro resp. 16,1 miljoen euro. In uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord worden de volumes 2019 geïndexeerd met de ABEX-evolutie. Bij de begrotingsopmaak 2020 wordt de ABEX-evolutie van november 2018 – februari 2019 genomen. Bij de begrotingsaanpassing 2020 wordt de ABEX-evolutie definitief vastgelegd op basis van de ABEX-evolutie van november 2018 – november 2019.

Nog bij de VMSW nemen de FS3-tussenkomsten toe met 2,5 miljoen euro als gevolg van het toegenomen leningsvolume bij de sociale huisvestingsmaatschappijen.

De budgettaire noden inzake de instroom aan erkende vluchtelingen nemen bij de begrotingsaanpassing 2020 respectievelijk toe met 1,4 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

Bij het *Agentschap voor Onroerend erfgoed* vinden er twee significante wijzigingen plaats. Er wordt 1,2 miljoen euro aan bijkomend vereffeningskrediet voorzien voor het ondersteunen van initiatieven in het kader van onroerend erfgoed. Naar aanleiding van de herziening van de vereffeningskalender wordt bovendien 4,3 miljoen euro in extra vereffeningskrediet voorzien ter ondersteuning van het onroerenderfgoedbeheer.

Ter uitvoering van de compensatievergoeding voor de sluiting van alle pelsdierhouderijen en een foiegrasproducent in Vlaanderen wordt 10 miljoen euro aan beleidskrediet via de aanwending van de begrotingsruiter voor Dierenwelzijn voorzien. Men verwacht hiertegenover reeds 6 miljoen euro vereffeningskrediet nodig te zullen hebben.

4.4.13 *Hogere Entiteiten*

Verdere toelichting is terug te vinden in hoofdstuk 5 (ESR-correcties).

4.5 Sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie

De inflatie beïnvloedt de uitgaven enerzijds via het moment van overschrijding van de spilindex door de evolutie van de afgevlakte gezondheidsindex, en anderzijds via de evolutie van de gezondheidsindex (GZI). Een overschrijding van de spilindex beïnvloedt de grote meerderheid van de loonkredieten, die 2 maand na overschrijding van de spilindex met 2% worden verhoogd via herverdeling vanuit

de indexprovisie. De GZI wordt gebruikt om de indexering van de werkingskredieten en een beperkt deel van de loonkredieten (dewelke niet het systeem van de indexprovisie volgen) te bepalen. Deze laatste worden bij een begrotingsronde toegekend in functie van de op dat moment geraamde evolutie van de GZI.

We kunnen daarom enerzijds nagaan wat het effect is van een afwijking van de overschrijding van de spilindex met één maand en anderzijds een verhoging of verlaging van de GZI met 10 basispunten.

Op basis van de inflatievooruitzichten van het planbureau van april is de spilindex in februari 2020 overschreden en zou de spilindex niet meer overschreden worden in 2020 noch in 2021. De gedaalde inflatieverwachtingen ingevolge de Coronacrisis zullen in 2020 dus geen effect meer hebben via daling van de uitgaven op de indexprovisie. De lagere inflatie die resulteert in een latere overschrijding van de spilindex (geen overschrijding van spilindex vs verwachte overschrijding in maart 2021 zoals opgenomen in de meerjarenraming van november 2019) zal zich dus pas laten voelen in 2021 waar er ten opzichte van de meerjarenraming 2019-2024 een minderuitgave zal zijn van 331,4 miljoen euro.

Bij deze begrotingsaanpassing 2020 wordt uitgegaan van een GZI van 0,8 %. In onderstaande tabel wordt het effect weergegeven van een hogere of lagere raming van de GZI met 10 basispunten in 2020. De lage gevoeligheid van de werkingskredieten aan een wijziging van de GZI is het gevolg van de beslissing van de Vlaamse Regering om, op enkele uitzonderingen na, de werkingskredieten niet te indexeren.

Tabel 4-11: Effect wijziging GZI met 10 basispunten (in duizend euro)

Loonkredieten	2.579
Werkingskredieten	39

5 ESR-CORRECTIES

Om tot een conform met de ESR 2010 verordening vorderingensaldo te komen, moeten er een aantal correcties op het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap uitgevoerd worden.

Tabel 5-1: Overzicht ESR-correcties BA2020 (in duizend euro)

	Artikel van aanrekening	**Uitgave binnen artikel ministerie of rechts-persoon (a)**	**ESR-aanrekenbare uitgaven (b)**	**ESR-correctie (a)-(b)**
Correctie FWO	FWO code 41.50	26.544	5.295	21.249
Correctie Vlaams Parlement en parlementaire inst.	VP0-1VDA2BY-IS	96.563	94.662	1.901
Correcties op basis van rapport Rekenhof	n.v.t.	0	13.200	-13.200
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	werkingsmiddelen onderwijs	0	1.110	-1.110
Viapass	CE0-1CDX2DD-WT	90.595	89.128	1.467
Sluis Terneuzen	MB0-1MIH2VB-WT	111.069	111.069	0

In het kader van de saldering van projecten m.b.t. toekenningsjaren t.e.m. 2015 wordt bij het FWO een ESR-correctie doorgevoerd. Voor deze oude toekenningsjaren volgt de uitbetaling door het FWO aan universiteiten en hogescholen een ander patroon dan de uitgaven door deze laatsten, gezien de saldering pas plaatsvindt na afsluiting van het project. Zo voorziet het FWO voor 2020 26,6 miljoen euro voor saldering van 'oude' toekenningsjaren terwijl de universiteiten en hogescholen verwachten om 5,3 miljoen euro uit te geven voor hun FWO projecten. Derhalve dient er een positieve ESR-correctie van 21,3 miljoen euro voorzien te worden wat ongewijzigd is ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

De instellingen van het Vlaams Parlement (Vlaams Parlement, Vlaamse ombudsdienst, Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut), moeten geen begroting voorleggen aan de Vlaamse Regering tijdens de begrotingsronde. Ze worden wel geconsolideerd, waardoor de budgettaire impact integraal moet meegenomen worden voor de berekening van het vorderingensaldo. Voor het Vlaams Parlement en de paraparlementaire instellingen wordt bij de begrotingsaanpassing 2020 een positieve ESR-correctie van 1,9 miljoen euro meegenomen (ongewijzigd ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020).

In haar rekeningenrapport 2017 heeft het Rekenhof een aantal opmerkingen gemaakt over de aanrekening van de stortingen aan de organismen voor de financiering van de tweede pensioenpijler. In functie hiervan worden de reeds in 2017 gestorte bijdragen in de pensioenfondsen van de VRT en De Lijn via een negatieve ESR-correctie van 13,2 miljoen euro toegewezen aan het jaar 2020 (geen wijziging ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020).

Voor de DBFM Scholen van Morgen blijft, gelet op het feit dat de scholen(groepen) niet geconsolideerd worden, een ESR-correctie voor de door de scholen verschuldigde BTW bij oplevering noodzakelijk. De verschuldigde BTW voor 2020

wordt nu geraamd op 1,1 miljoen euro wat 0,5 miljoen euro meer in dan bij de begrotingsopmaak 2020.

Het VIAPASS-project wordt ESR-matig als een dienstencontract beschouwd met uitzondering van de vaste portieken en de *on board units* (OBU's) die als overheidsactief (met impact op het vorderingensaldo) werden geherklasseerd. Na de bouwfase in 2014 -2016 mag de aflossing van de kapitaalscomponent van deze geherklasseerde infrastructuur in mindering gebracht worden van de toelage aan VIAPASS. Voor 2020 betekent dit opnieuw een positieve ESR correctie van 1,5 miljoen euro (geen wijziging ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020).

Vanaf de begrotingsaanpassing 2020 worden de ESR-aanrekenbare uitgaven voor de Sluis Terneuzen integraal ingeschreven op MOW-begroting (artikel MB0-1MIH2VB-WT) en kan de ESR-correctie (26,8 miljoen euro bij begrotingsopmaak 2020) dus geschrapt worden.

6 HET VORDERINGENSALDO

6.1 Vorderingensaldo

Tabel 6-1 toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. De ESR-ontvangsten resp. ESR-uitgaven van de ministeries en de te consolideren instellingen worden gegroepeerd teneinde één globaal vorderingensaldo te berekenen.

Tabel 6-1: Samenvattende tabel vorderingensaldo (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**	**Delta**
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (1)	45.684.792	44.764.342	-920.450
Geconsolideerde ESR-uitgaven (2)	47.508.750	50.279.515	2.770.765
Geconsolideerd ESR-saldo (3=1-2)	-1.823.958	-5.515.173	-3.691.215
Onderbenutting (4)	1.216.484	1.251.070	34.586
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (5=3+4)	-607.474	-4.264.103	-3.656.629
ESR-correcties (6)	-15.953	10.307	26.260
Gecorrigeerd vorderingensaldo (7=5+6)	-623.427	-4.253.796	-3.630.369
Buiten begrotingsdoelstelling (8)	191.897	101.680	-90.217
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (9=7+8)	**-431.530**	**-4.152.116**	**-3.720.586**
Begrotingsdoelstelling	0	0	0
Verschil met begrotingsdoelstelling	**-431.530**	**-4.152.116**	**-3.720.586**

Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid, na verrekening van de verwachte onderbenutting en toevoeging van de ESR-correcties, bedraagt –623,4 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2020 en -4.253,8 miljoen euro bij de begrotingsaanpassing 2020.

In de aftoetsing van dit vorderingensaldo aan de begrotingsdoestelling wordt enkel nog gecorrigeerd voor de bouwkosten van de Oosterweelverbinding. Voor meer toelichting over de reden voor deze correctie, verwijzen we naar de algemene toelichting van de voorgaande begrotingsronde(s).

Het saldo na correcties afgetoetst aan de begrotingsdoelstelling wijzigt van -431,5 miljoen euro bij begrotingsopmaak naar -4.152,1 miljoen euro bij begrotingsaanpassing.

6.2 ESR-ontvangsten

Tabel 6-2: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	BO 2020	BA 2020	Delta
Ontvangsten algemene begroting (1)	41.953.549	40.968.632	-984.917
Leningen (2)	3	75	72
Deelnemingen en kredietverleningen (3)	297.073	284.952	-12.121
Toelagen van instellingen (4)	12.799	50.397	37.598
Optimalisering inning/controle gewestbelastingen (5)	10.000	0	-10.000
ESR-ontvangsten algemene begroting (6= 1-2-3-4+5)	**41.653.674**	**40.633.208**	**-1.020.466**
Ontvangsten Instellingen (7)	32.394.967	33.437.427	1.042.460
Leningen (8)	3.127.463	3.355.572	228.109
Deelnemingen en kredietverleningen (9)	1.339.885	1.719.180	379.295
Toelagen van Vlaamse ministeries en instellingen (10)	20.411.950	20.284.379	-127.571
Interne verrichtingen (11)	3.484.551	3.947.162	462.611
Emissierechten (12)	0	0	0
ESR-ontvangsten instellingen (13=7-8-9-10-11-12)	**4.031.118**	**4.131.134**	**100.016**
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (14=6+13)	**45.684.792**	**44.764.342**	**-920.450**

Tabel 6-2 toont de ESR-ontvangsten van de Vlaamse overheid als de som van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) (6) en deze van de te consolideren instellingen (13). Deze bedragen bij begrotingsopmaak 45,7 miljard euro en bij begrotingsaanpassing 44,8 miljard euro.

De ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) zijn de totale ontvangsten (1) uit de algemene middelenbegroting. Om tot de ESR-ontvangsten van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) (6) te komen, worden hierop een aantal correcties aangebracht. Vooreerst worden ontvangsten in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (ESR-code 8) (3) geneutraliseerd. Hetzelfde gebeurt met opname van leningen (ESR-code 9) (2).

Het berekenen van een vorderingensaldo op geconsolideerde basis impliceert dat de financiële stromen komende van de entiteiten die tot de overheidsperimeter behoren geneutraliseerd moeten worden. Vandaar dat de ontvangsten worden verminderd met de toelagen afkomstig van de te consolideren instellingen (4).

Om tot de ESR-ontvangsten van de instellingen te komen wordt, naast de hierboven beschreven correcties voor deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (9) en overheidsschuld (ESR-code 9) (8) en het neutraliseren van de financiële stromen van de ministeries en de te consolideren instellingen (10), het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar en de opnames uit het reservefonds niet meegerekend (interne verrichtingen) (11).

6.3 ESR-uitgaven

Tabel 6-3: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde ESR-uitgaven (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**	**Delta**
Uitgaven algemene begroting (1)	46.607.995	49.705.799	3.097.804
Deelnemingen en kredietverleningen (2)	2.187.544	2.404.125	216.581
Toelagen aan instellingen (3)	19.079.066	18.855.853	-223.213
Aflossingen schuld (4)	8.243	381.207	372.964
Provisie in het kader van de begrotingsmonitoring (5)	100.000	100.000	0
Overflow (6)	935.619	1.068.280	132.661
Rente-uitgaven (7)	118.592	120.629	2.037
ESR-uitgaven algemene begroting (8= 1-2-3-4-5-6-7)	**24.178.931**	**26.775.705**	**2.596.774**
Uitgaven Instellingen (9)	32.395.073	33.437.427	1.042.354
Aflossingen (10)	2.270.704	2.067.039	-203.665
Deelnemingen en kredietverleningen (11)	2.517.814	3.121.307	603.493
Toelagen aan Vlaamse ministeries en instellingen (12)	1.347.920	1.451.756	103.836
Interne verrichtingen (13)	2.922.432	3.262.534	340.102
Overflow (14)	124.976	151.610	26.634
Rente-uitgaven (15)	326.043	326.226	183
ESR-uitgaven Instellingen (16= 9-10-11-12-13-14-15)	**22.885.184**	**23.056.955**	**171.771**
Geconsolideerde ESR-uitgaven (17=8+16)	**47.064.115**	**49.832.660**	**2.768.545**

Tabel 6-3 toont de ESR-uitgaven van de Vlaamse overheid (17) als de som van de ESR-uitgaven van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) (8) en deze van de te consolideren instellingen (16). De geconsolideerde ESR-uitgaven bedragen in totaal 47,0 miljard euro bij begrotingsopmaak en 49,8 miljard euro bij begrotingsaanpassing.

Voor de uitgaven van de ministeries (excl. DAB's) worden de totale vereffeningskredieten genomen uit de administratieve uitgaventabel. Deze bedragen bij begrotingsopmaak 46,6 miljard euro en bij begrotingsaanpassing 49,7 miljard euro.

Om de overgang naar de ESR-uitgaven te maken worden dezelfde correcties toegepast als aan ontvangstenzijde: deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (2), de financiële stromen aan de te consolideren Vlaamse instellingen (3), schuldaflossing (ESR-code 9) (4), overflow (6) en rente-uitgaven (7) worden geneutraliseerd.

Tevens wordt de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring (5) ten belope van 100 miljoen euro niet meegerekend bij de berekening van het vorderingensaldo. Deze provisie biedt een technische oplossing voor budgettaire uitdagingen die naar aanleiding van de begrotingsmonitoring aan het licht komen. Gelet op het feit dat deze provisie enkel kan ingezet worden als de begrotingsmonitoring het toelaat, heeft deze geen impact op het ESR-vorderingensaldo en kan deze geneutraliseerd worden. De provisie in het kader van de begrotingsmonitoring blijft ongewijzigd ten opzichte van de begrotingsopmaak.

Om de primaire ESR-uitgaven van de instellingen (16) te berekenen, worden – met uitzondering van de correctie voor de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring –gelijkaardige correcties toegepast als bij de ministeries en worden tevens het over te dragen saldo naar een volgend begrotingsjaar en de toevoegingen aan het reservefonds niet meegerekend (interne verrichtingen) (13).

6.4 Onderbenutting

Voor de onderbenutting gaan we - zoals gebruikelijk - uit van het gemiddelde van de geobserveerde onderbenuttingspercentages van de laatste 2 jaren (i.c. begrotingsjaren 2018 en 2019) waarbij we enkele correcties toepassen voor éénmalige factoren die de onderbenutting voor deze jaren hebben beïnvloed.

De onderbenutting 2018 – zoals gerapporteerd in de voorlopige uitvoeringscijfers op 18 februari 2019 - bedroeg 887,4 miljoen euro of 1,97% van de ingeschreven betaalkredieten 2018. Van de uitvoeringscijfers bij de universiteiten en hogescholen (onderbenutting van 93,1 miljoen euro) wordt in eerste instantie abstractie gemaakt omdat voor de universiteiten en hogescholen een aparte onderbenuttingsassumptie geldt (zie infra). De onderbenutting 2018 excl. onderbenutting U&HS werd echter vertekend door een aantal eenmalige factoren die we verder uitzuiveren.

1. Enerzijds werd de onderbenutting in 2018 aangetast door éénmalige kredietoverschrijdingen: 38,8 miljoen euro door eenmalige kredietoverschrijding op de indexprovisie ingevolge een snellere overschrijding van de spilindex, 47 miljoen euro op het loonmodel bij onderwijs door hogere dan verwachte weddedrift, 153,1 miljoen euro kredietoverschrijding op de schooltoelage ingevolge een niet-gebudgetteerde versnelde aanrekening naar aanleiding van de integratie van de schooltoelage in het Groeipakket in 2019 en 29,5 miljoen euro eenmalige overbenutting bij AGIOn, of in totaal 268,5 miljoen euro.
2. Anderzijds werd de onderbenutting in 2018 éénmalig opgekrikt ingevolge éénmalige onderbenutting van 36,5 miljoen euro bij het Hermesfonds, 41,9 miljoen euro bij het VIF, 66,2 miljoen euro bij de BAM (hoofdwerken die buiten de begrotingsnorm gehouden worden), 39,9 miljoen euro op de Vlaamse renovatiepremie in afwachting van een hervorming van het systeem, 30,1 miljoen euro bij de Lijn en tot slot 26,5 miljoen euro op de bevoegdheden 6de SHV waar tot eind 2018 het RIZIV instond voor het beheer, of in totaal 241 miljoen euro.

Indien we deze factoren filteren uit de vastgestelde onderbenutting 2018 dan bekomen we een gecorrigeerde onderbenutting in 2018 van 821,7 miljoen euro (= 887,4 – 93,1 +268,5 – 241 = 821,7) of 1,98 % van de ESR-betaalkredieten (excl. U&HS) in 2018.

De onderbenutting 2019 – zoals gerapporteerd in de voorlopige uitvoeringscijfers op 19 februari 2020 - bedroeg 877,6 miljoen euro of 1,89% van de ingeschreven betaalkredieten 2019. Ook van de uitvoeringscijfers bij de Universiteiten en Hogescholen (onderbenutting van 93,4 miljoen euro) wordt in eerste instantie abstractie gemaakt. Zoals elk jaar worden de uitvoeringscijfers (excl. realisaties U&HS) vertekend door een aantal eenmalige factoren die we tevens uitzuiveren.

1. De eerste correctie betreft de neutralisering van de eind 2019 (VR 20/12/2019) besliste éénmalige uitgaven waarvoor een overaanwending van 95,1 miljoen euro op de provisie FB werd toegestaan.

2. Een volgende categorie van correcties is specifiek voor het jaar 2019 en betreft de aanrekening van niet-gebudgetteerde uitgaven waartegenover

echter ook niet-gebudgetteerde ontvangsten stonden. Uit het rapport van het monitoringcomité blijkt dat de uitvoering bij de DAB's en de rechtspersonen geïmpacteerd werd door een aantal niet-gebudgetteerde uitgaven waartegenover ook niet gebudgetteerde ontvangsten staan:

a. Bij het Minafonds bedragen zowel de ontvangsten als de uitgaven 64,9 miljoen euro meer dan begroot. Dit betreft een geboekte doch dubieuze vordering m.b.t. milieuheffingen die omwille van onzekerheid aangaande de effectieve inning wordt afgeboekt met een impact op de uitgaven.
b. Bij het Vlaams Energiebedrijf bedroegen de niet begrote aan-en verkopen van energie (gas en elektriciteit) 26,0 miljoen euro.
c. Bij K&G en het VUTG is er een gewijzigde registratie van de uitgaven voor gezinsbijslag die gefinancierd worden met terugvorderingen. In de begroting werden de uitgaven op netto-basis begroot dus rekening houdende met een bepaald bedrag aan terugvorderingen. In de voorlopige uitvoeringscijfers werden deze ontvangsten en uitgaven op bruto basis geregistreerd waardoor de gerealiseerde uitgaven 89,7 miljoen euro hoger waren dan begroot. De gerealiseerde ontvangsten overtroffen de begrote ontvangsten met eenzelfde bedrag.

De totale hieruit resulterende overbenutting bedraagt 180,6 miljoen euro en wordt geneutraliseerd.

3. Een laatste categorie van correcties betreft de uitzuivering van éénmalige factoren die de onderbenutting vertekenen (zowel in positieve als negatieve zin).
    a. Enerzijds werd de onderbenutting in 2019 éénmalig aangetast door éénmalige kredietoverschrijdingen : 41 miljoen euro op het loonmodel bij onderwijs door hogere dan verwachte vergrijzingskost en een overbenutting van 56,6 miljoen voor de doelgroepvermindering voor ouderen, of in totaal 97,6 miljoen euro.
    b. Anderzijds werd de onderbenutting in 2019 éénmalig opgekrikt ingevolge éénmalige onderbenutting van 62 miljoen euro bij het Hermesfonds, 10,3 miljoen euro bij de BAM (hoofdwerken die buiten de begrotingsnorm gehouden worden), en 20,6 miljoen euro eenmalige onderbenutting bij AGIOn, of in totaal 92,9 miljoen euro.

Indien we deze factoren filteren uit de vastgestelde onderbenutting 2019 dan bekomen we een gecorrigeerde onderbenutting in 2019 van 1.064,5 miljoen euro (=877,6-93,4+95,1+180,6+97,6-92,9=1.064,6) of 2,49 % van de ESR-betaalkredieten (excl U&HS) in 2019.

Het gemiddelde van deze gecorrigeerde onderbenuttingspercentages, namelijk 2,24%[14], wordt toegepast op de beschikbaar gestelde betaalkredieten 2020 exclusief de éénmalige Coronaprovisie van 2,5 miljard euro en exclusief de geconsolideerde betaalkredieten van de Universiteiten en Hogescholen of 43,87 miljard euro om de verwachte onderbenutting bij de begrotingsaanpassing 2020 te bekomen: 43,87 miljard euro x 2,24% = 981 miljoen euro.

Daarnaast wordt er, zoals bij BO2020, nog een forfait van 79 miljoen euro onderbenutting ingeschreven op het nieuw beleid. Dit brengt de totaal geraamde onderbenutting op 1.060 miljoen euro.

Tot slot is het de verwachting dat de lock down in het kader van de Coronacrisis een serieuze impact zal hebben op verschillende uitgavenkredieten van de Vlaamse

[14] (=1,98+2,49)/2

overheid. De mate waarin het uitgaveritme in de komende maanden de huidige onderbenutting zal milderen kan vandaag nog niet worden ingeschat. De evaluatie zal worden doorgevoerd bij 2BA 2020. Voorlopig wordt 100 miljoen euro weerhouden waardoor de totale onderbenutting 1,16 miljard euro bedraagt.

Net zoals in 2019 kan verwacht worden dat het effect van de consolidatie van de hogescholen en universiteiten op het ESR-vorderingensaldo in 2020 neutraal is. Teneinde het verschil tussen vertrekkende resp. toekomende toelagestromen richting resp. hogescholen en universiteiten op te vangen en het effect van de consolidatie m.a.w. te neutraliseren, wordt de onderbenuttingshypothese bijkomend verhoogd met 91,1 miljoen euro wat 26,2 miljoen euro lager is dan bij de begrotingsopmaak 2020.

6.5 ESR-correcties en correcties voor de aftoetsing van de evenwichtsdoelstelling

Voor de ESR-correcties verwijzen we naar hoofdstuk 5 van de algemene toelichting. Voor de correcties voor de aftoetsing van de evenwichtsdoelstelling wordt enkel nog een correctie toegepast voor de bouwkosten van de Oosterweelverbinding.

6.6 Tabel Vorderingensaldo

Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid bedraagt -623,4 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2020 en -4.253,8 miljoen euro bij begrotingsaanpassing 2020. In het kader van de aftoetsing aan de evenwichtsdoelstelling bedraagt het begrotingsresultaat bij begrotingsopmaak -431,5 miljoen euro en bij begrotingsaanpassing -4.152,1 miljoen euro.

Tabel 6-4: Vorderingensaldo (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**	**Delta**
Ontvangsten algemene begroting	41.953.549	40.968.632	-984.917
Leningen	3	75	72
Deelnemingen en kredietverleningen	297.073	284.952	-12.121
Toelagen van instellingen	12.799	50.397	37.598
Optimalisering inning/controle gewestbelastingen	10.000	0	-10.000
ESR-ontvangsten algemene begroting (1)	**41.653.674**	**40.633.208**	**-1.020.466**
Ontvangsten Instellingen	32.394.967	33.437.427	1.042.460
Leningen	3.127.463	3.355.572	228.109
Deelnemingen en kredietverleningen	1.339.885	1.719.180	379.295
Toelagen van Vlaamse ministeries en instellingen	20.411.950	20.284.379	-127.571
Interne verrichtingen	3.484.551	3.947.162	462.611
ESR-ontvangsten instellingen (2)	**4.031.118**	**4.131.134**	**100.016**
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (3=1+2)	**45.684.792**	**44.764.342**	**-920.450**
Uitgaven algemene begroting	46.607.995	49.705.799	3.097.804
Deelnemingen en kredietverleningen	2.187.544	2.404.125	216.581
Toelagen aan instellingen	19.079.066	18.855.853	-223.213
Aflossingen schuld	8.243	381.207	372.964

	BO 2020	BA 2020	Delta
Provisie in het kader van de begrotingsmonitoring	100.000	100.000	0
Overflow	935.619	1.068.280	132.661
Rente-uitgaven	118.592	120.629	2.037
Primaire ESR uitgaven algemene begroting (4)	**24.178.931**	**26.775.705**	**2.596.774**
Uitgaven Instellingen	32.395.073	33.437.427	1.042.354
Aflossingen	2.270.704	2.067.039	-203.665
Deelnemingen en kredietverleningen	2.517.814	3.121.307	603.493
Toelagen aan Vlaamse ministeries en instellingen	1.347.920	1.451.756	103.836
Interne verrichtingen	2.922.432	3.262.534	340.102
Overflow	124.976	151.610	26.634
Rente-uitgaven	326.043	326.226	183
Primaire ESR uitgaven Instellingen (5)	**22.885.184**	**23.056.955**	**171.771**
Geconsolideerde primaire ESR uitgaven (6=5+4)	**47.064.115**	**49.832.660**	**2.768.545**
Geconsolideerd primair ESR-saldo (7=3-6)	**-1.379.323**	**-5.068.318**	**-3.688.995**
Onderbenutting Hogescholen en Universiteiten	117.338	91.108	-26.230
Onderbenutting overige	1.099.146	1.159.962	60.817
Onderbenutting (8)	**1.216.484**	**1.251.070**	**34.586**
Geconsolideerd primair ESR saldo na onderbenutting (9=7+8)	**-162.839**	**-3.817.248**	**-3.654.409**
Rente-uitgaven (10)	444.635	446.855	2.220
Geconsolideerd ESR saldo na onderbenutting (11=9-10)	**-607.474**	**-4.264.103**	**-3.656.629**
Correctie FWO	21.249	21.249	0
Correctie Vlaams Parlement en parlementaire inst.	1.901	1.901	0
Correcties op basis van rapport Rekenhof	-13.200	-13.200	0
ESR correcties perimeter en aanrekeningstijdstip (12)	**9.950**	**9.950**	**0**
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	-608	-1.110	-502
Viapass	1.467	1.467	0
Sluis Terneuzen	-26.762	0	26.762
ESR correcties verstrengd Europees begrotingstoezicht (13)	**-25.903**	**357**	**26.260**
Vorderingensaldo (14=11+12+13)	**-623.427**	**-4.253.796**	**-3.630.369**
Bouwkost Oosterweel (incl. rente)	191.897	101.680	-90.217
Correcties voor aftoetsing begrotingsdoelstelling (15)	**191.897**	**101.680**	**-90.217**
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (16=14+15)	**-431.530**	**-4.152.116**	**-3.720.586**
Begrotingsdoelstelling	**0**	**0**	**0**
Verschil met begrotingsdoelstelling	**-431.530**	**-4.152.116**	**-3.720.586**

7 EUROPEES KADER EN NORMERING

7.1 Situering

België bevindt zich in het preventieve luik van het Stabiliteits- en groeipact. Om de middellangetermijndoelstelling van een begroting in structureel evenwicht na te streven vraagt de Europese Commissie een jaarlijkse aanpassing van 0,6 procentpunt van het BBP. De federale Regering heeft het Ontwerpbegrotingsplan voor de gezamenlijke overheid op 15 oktober bij de Europese Commissie ingediend, dit onder een hypothese van een ongewijzigde beleidssituatie gelet op het ontbreken van een regering in volle bevoegdheid. De Europese Commissie heeft op 22 oktober haar twijfels geuit met betrekking tot de nakoming van de in het Stabiliteits- en Groeipact opgenomen verplichtingen. Zij verzocht hierbij België om het initieel ingediende Ontwerpbegrotingsplan te herzien.

De context van de COVID-19 crisis heeft evenwel ook een grote impact op het Europese begrotingskader en de toetsing ervan door de Europese Commissie. Zij heeft op 13 maart 2020 een pakket maatregelen aangekondigd om de zware socio-economische schok van de COVID-19-pandemie op de burgers, bedrijven en economieën van de Lidstaten van de Europese Unie enigszins op te vangen. Een van de maatregelen is het voorstel om bij de beoordeling van de verleende overheidssteun en bij de evaluatie van de budgettaire toestand de flexibiliteitsclausules die in het Europees reglementair begrotingskader zijn voorzien, ten volle te benutten. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat de houdbaarheid van de overheidsfinanciën moet gevrijwaard blijven en dat een structurele ontsporing te allen tijde moet vermeden worden.

In toepassing hiervan kondigde de Europese Commissie op 13 maart 2020[15] de volgende concrete maatregelen aan, die op 16 maart 2020 door de Raad van de Europese Unie werden onderschreven. De flexibiliteitsclausule in verband met de aanpak van "ongewone gebeurtenissen die buiten de controle van de regering van de Lidstaat vallen" mag in de huidige crisissituatie worden ingeroepen om een tijdelijke afwijking van de vereiste budgettaire aanpassingen te bekomen. Hieronder vallen uitzonderlijke uitgaven die gedaan worden om de uitbraak van de COVID-19-uitbraak in te dijken. Gezondheidsuitgaven en doelgerichte steunmaatregelen aan bedrijven en werknemers, kunnen hiervoor in aanmerking komen op voorwaarde dat zij tijdelijk zijn en verband houden met de pandemie-uitbraak.

Naast de inzet van de flexibiliteitsclausule voor "ongewone gebeurtenissen buiten de controle van de Lidstaat" heeft de Raad op voorstel van de Commissie op 23 maart 2020 de activering ondersteunt van de zogenaamde "algemene ontsnappingsclausule". De clausule maakt deel uit van de hervorming van het Stabiliteits- en Groeipact dat in 2011 door het Six Pack werd doorgevoerd op basis van de lessen getrokken uit de financiële crisis van 2008-2009 en werd nog nooit eerder geactiveerd.

De algemene ontsnappingsclausule is bedoeld om een algemene crisis veroorzaakt door een omvangrijke neerwaartse economische schok aan te pakken en reikt dan ook verder dan voormelde flexibiliteitsclausule voor ongewone gebeurtenissen.

[15] Europese Commissie, 13 maart 2020, COM(2020)112, MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE EUROPESE RAAD, DE RAAD, DE EUROPESE CENTRALE BANK, DE EUROPESE INVESTERINGSBANK EN DE EUROGROEP: "Gecoördineerde economische respons op de uitbraak van COVID-19".

Inherent aan deze flexibiliteitsclausule is dat de toepassing ervan de budgettaire houdbaarheid van de overheidsfinanciën niet in gevaar mag brengen en dat de toegestane afwijkingen van tijdelijke aard dienen te zijn. Het betreft dus geen opschorting van de regels maar een tijdelijke verlening van een ruime flexibiliteit binnen het regelgevend kader.

Het Europees Semester gaat door zoals gepland. Dit betekent dat België het Stabiliteitsprogramma uiterlijk eind april 2020 aan de Europese Commissie dient over te maken. In het kader van de activatie van de algemene ontsnappingsclausule heeft de Commissie nieuwe richtsnoeren[16] uitgewerkt om de Lidstaten de mogelijkheid te bieden de opstelling van het Stabiliteitsprogramma te vereenvoudigen. Er wordt gelet op de context niet meer gevraagd om de middellangetermijndoelstelling op te nemen noch het structureel saldo te berekenen.

Wel wordt gevraagd om een inleidend gedeelte dat een overzicht geeft van het begrotingsbeleid als reactie op de COVID-19 uitbraak, de economische vooruitzichten en de budgettaire indicatoren van de Gezamenlijke Overheid en de beleidsmaatregelen voor de aanpak en de inperking van de gezondheids- en economische crisis op te nemen.

De Europese Commissie vraagt tenslotte ook een kwalitatieve beschrijving te geven van de verwachte evolutie van de schuld en het begrotingssaldo van de gezamenlijke overheid op middellange termijn, indien nodig volgens meerdere scenario's.

7.2 Advies Hoge Raad van Financiën

De afdeling Financieringsbehoeften van de Hoge Raad van Financiën (HRF) bracht op 27 april 2020 een advies[17] uit over het begrotingstraject ter voorbereiding van het stabiliteitsprogramma van 2020 dat eind april moet worden overgemaakt aan de Europese Commissie.

In tegenstelling tot de voorgaande adviezen van de HRF wordt geen budgettair traject uitgetekend omdat de opstelling van een stabiel macro-economisch kader en vooruitzichten inzake de evolutie van de overheidsfinanciën in volle crisisperiode niet mogelijk is.

De HRF stelt voor dat alle entiteiten zich scharen achter de toepassing van de algemene ontsnappingsclausule van het Stabiliteits- en Groeipact en de bijhorende principes die de Raad van de Europese Unie op 23 maart 2020 heeft geformuleerd. Hierbij dienen de maatregelen op het juiste moment worden genomen, van tijdelijke aard zijn en gericht zijn. Het algemene budgettair beleid dient een antwoord te bieden op de huidige problemen, gericht te zijn op het herstel van het vertrouwen en gericht te zijn op een spoedig economisch herstel.

Ten slotte wijst de HRF erop dat de budgettaire uitgangspositie van de gezamenlijke overheid, met vorderingentekorten die reeds vóór het uitbreken van de Coronacrisis door het Federaal Planbureau geraamd werden rond 3% van het BBP voor de jaren 2020-2023 en een schuldratio die in 2023 zou oplopen tot

[16] Guidelines for a streamlined format of the 2020 Stability and Convergence Programmes in light of the COVID-19 outbreak, April 6, 2020

[17] https://www.hogeraadvanfinancien.be/sites/default/files/public/publications/hrf_fin_advies_2020_04.pdf

102,5% van het BBP[18], zeker niet optimaal is. De HRF benadrukt dat de houdbaarheid op middellange en lange termijn van de overheidsfinanciën in België risicovol is omwille van het samengaan van de hoge schuldgraad, de verwachte toename van de vergrijzingskosten en de residuele impact van de Coronacrisis op middellange termijn. Een budgettaire inspanning, die pas ten vroegste in 2021 kan worden vastgesteld, zal derhalve noodzakelijk zijn om niet alleen een budgettaire ontsporing te vermijden maar ook om buffers aan te leggen om volgende crisissen, van welke aard ook, te kunnen opvangen.

7.3 Stabiliteitsprogramma

Het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 betreffende de uitvoering van artikel 3, § 1, van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie stelt in artikel 2, §4 een mechanisme in ter verdeling van de begrotingsdoelstellingen onder de diverse geledingen van de gezamenlijke overheid. Daarin wordt bepaald dat de jaarlijkse begrotingsdoelstellingen van de gezamenlijke overheid, bepaald in structurele termen overeenkomstig de methodes van de Commissie van de Europese Unie, verdeeld in nominale en structurele termen onder de diverse geledingen van de gezamenlijke overheid, op basis van een advies van de Afdeling Financieringsbehoeften van de overheid van de Hoge Raad van Financiën, bepaald dienen te worden. de algemene begrotingsdoelstelling van de overheden wordt vooraf overlegd in het Overlegcomité. Hierbij verbinden de partijen zich ertoe een maximale inspanning te leveren om tot een consensus te komen.

Gelet op de context bevat het stabiliteitsprogramma, goedgekeurd door het Overlegcomité op 29 april 2020, evenwel geen "begrotingsdoelstellingen" noch voor de gezamenlijke overheid, noch voor de verschillende deelentiteiten.

Volgens de opgenomen inventaris (afgesloten op 22 april 2020) wordt de budgettaire impact van de door de verschillende overheden genomen maatregelen geraamd op 6,6 miljard EUR of 1,5% van het bbp. De impact zal uiteraard nog verder toenemen ingevolge de gestage afname van beheersingsmaatregelen met betrekking tot COVID-19.

Inzake het macro-economisch scenario wordt uitgegaan van een eerste raming van de impact van de COVID-19 crisis op de macro-economische aggregaten opgemaakt door het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België en gepubliceerd op 8 april 2020[19]. In dit scenario wordt er rekening gehouden met een krimp van de economie van 8% in 2020, waarna de groei in 2021 opnieuw zou opveren met 8,6%. Ten gevolge van de negatieve groei in 2020 zou het vorderingentekort van de overheid kunnen oplopen tot 7,5% van het bbp. In deze raming werd behalve de impact van het overbruggingsrecht en de tijdelijke werkloosheid nog geen rekening gehouden met de maatregelen die genomen werden in het kader van de COVID-19 crisis. Er werd wel rekening gehouden met een aanzienlijke vertraging in de overheidsinvesteringen. De schuldgraad van de gezamenlijke overheid zou door de impact van het oplopend tekort en het krimpende bbp oplopen tot 115%.

[18] Federaal Planbureau, Economische Vooruitzichten 2020-2025, 20 maart 2020.

[19] https://www.plan.be/uploaded/documents/202004081300340.cp200408nl_cl.pdf

8 HET FINANCIEEL BEHEER

8.1 De geconsolideerde schuld: inleiding

In overeenstemming met het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) wordt de geconsolideerde bruto-schuld van de Vlaamse overheid samengesteld. Het INR heeft haar laatste lijst[20] van de te consolideren instellingen meegedeeld naar aanleiding van de EDP-notificatie van april 2020. Van de instellingen die op die lijst voorkomen, worden de "financiële schulden" weergegeven.

Samen met de directe en indirecte schuld van de Vlaamse ministeries (incl. zichtrekening) vormen de financiële schulden van al die rechtspersonen en geherklasseerde alternatief gefinancierde investeringsschema's de geconsolideerde bruto-schuld. Eventuele beleggingen worden niet van de uitstaande bruto-schuld afgetrokken.

Op geconsolideerd niveau worden de leningen die zijn aangegaan tussen entiteiten binnen de Vlaamse deelstaatoverheid evenwel niet meegerekend in onze cijfers terwijl het INR alle leningen binnen de consolidatiekring S.1312 corrigeert.

De geconsolideerde bruto-schuld van de Vlaamse deelstaatoverheid bedraagt eind 2019 24,3 miljard euro. T.o.v. eind 2018 is dat een zeer beperkte stijging met 79 miljoen euro. Het decreet beheer van financiële activa dat in voege getreden is in oktober 2018 en waarbij instellingen behorende tot de consolidatiekring en die voldoen aan bepaalde voorwaarden verplicht worden om hun overtollige liquiditeiten te beleggen in het Vlaamse ministerie, heeft in 2019 ervoor gezorgd dat de geconsolideerde schuld quasi status-quo gebleven is. Door dat decreet werd er minder directe schuld opgehaald in 2019 waardoor de stijging van de directe schuld met 804 miljoen euro als gevolg van de rechtstreekse financieringen van VMSW, VWF en School Invest bijna volledig gecompenseerd werd door de daling van de schulden van de entiteiten die tot de consolidatiekring S.1312 behoren en de PPS-schulden en geherklasseerde alternatief gefinancierde investeringsschema's.

Tabel 8-1: Geconsolideerde bruto-schuld in 2018 en 2019 (in duizend euro)

	2018	**2019**
Directe schuld	5.998.394	6.802.259
Sociale huisvesting	9.078.630	8.729.070
PPP	770.070	748.920
Alternatieve financiering -VIPA	1.576.455	1.478.691
Andere schuld S.1312 instellingen	1.444.502	1.491.363
Vl Gem- Geconsolideerde bruto-schuld S.1312	**18.868.051**	**19.250.303**
Ziekenhuisinfrastructuur	4.350.920	4.099.460
Afrekening autonomiefactor	967.586	915.964
Vl Gem- Geconsolideerde bruto-schuld incl. ziekenhuisfinanciering en afrekening autonomiefactor	**24.186.557**	**24.265.727**
Toename		**79.170**

[20] De lijst is terug te vinden onder: https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen

Onderstaande tabel geeft de bijdrage tot de Maastricht-schuld weer. Het concept "bijdrage tot de Maastricht-schuld" wordt gehanteerd omdat de diverse overheden soms schuldtitels van elkaar of van overheidsinstellingen die tot dezelfde overheid of overheidssector behoren aanhouden. Dat stemt overeen met de geconsolideerde bruto-schuld van een entiteit verminderd met de financiële activa die ze aanhoudt op de overige entiteiten van een deelsector (intrasectorale consolidatie) en op de overige deelsectoren van de overheid (intersectorale consolidatie).

Tabel 8-2: Bijdrage tot Maastricht schuld volgens INR-notificatie van april 2020 (in miljoen euro)

	2019
Vl. Gem. – Geconsolideerde bruto-schuld	**20.185,32**
Door Vl. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door eigen S.1312 entiteiten	1.030,21
Vl. Gem. – Geconsolideerde bruto-schuld S.1312	**19.155,11**
Door Vl. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door andere S.1312 sectoren	23,14
Door Vl. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door andere S.13 sectoren	505,90
Vl. Gem. – Bijdragen tot de Maastricht schuld	**18.626,07**

Het verschil tussen de 19.250 miljoen euro vermeld in tabel 8-1 als geconsolideerde brutoschuld en het cijfer van 19.155 miljoen euro zoals vermeld in de tabel hierboven door het INR (+95,19 miljoen euro) is te wijten aan:

- het INR neemt de lange termijn handelsschulden ook mee bij de berekening van de geconsolideerde schuld, wat in tabel 8-1 niet gedaan wordt (-1,22 miljoen euro);
- in tabel 8-1 meer recente en correctere gegevens gebruikt werden dan in de INR-notificatie van april (+96,41 miljoen euro).

In de rapportering door de VG met betrekking tot de eigen schuldpositie wordt de bruto geconsolideerde schuld alleen gecorrigeerd voor eigen schulden aangehouden door de VG of entiteiten die tot de consolidatiekring van de VG behoren. Want voor die schuldtitels is de Vlaamse overheid (vanuit een geconsolideerd standpunt) zowel schuldeiser als schuldenaar.

Voor 2019 bedroeg de intrasectorale correctie 1.053,4 miljoen euro. Hiervan was 1.030,2 miljoen euro schuld van een entiteit van de Vlaamse Gemeenschap aangehouden door een entiteit van de Vlaamse Gemeenschap. Het grootste gedeelte hiervan, namelijk 958 miljoen euro, is de financiering verstrekt door de Vlaamse Gemeenschap aan School Invest. Het overige bedrag van deze intrasectorale correctie: 23,1 miljoen euro zijn schuldtitels van andere entiteiten dan Vlaamse S.1312 entiteiten aangehouden door entiteiten die tot de Vlaamse deelstaatoverheid behoren. Daarvan waren er voor 16,4 miljoen euro aan obligaties uitgegeven door Sofico. Intersectoraal bekeken was de Vlaamse deelstaatoverheid eind 2019 in het bezit van 505,9 miljoen euro S.13 schuldtitels, waarvan 119 miljoen uitgegeven door lokale overheden en 386,9 miljoen uitgegeven door de federale overheid.

Samenvattend kan het verschil tussen de 24.265,73 miljoen euro zoals vermeld in tabel 1 en de detailtabel van de geconsolideerde schuld en de 18.626,07 miljoen euro volgens het INR uit tabel 2 verklaard worden door (+5.639,66 miljoen euro):

- het INR de post "Ziekenhuisinfrastructuur" niet meeneemt in de berekening (4.099,46 miljoen euro);

- het INR de post "Overlopende rekening mbt BFW" niet meeneemt in de berekening (915,96 miljoen euro);
- in de detailtabel geen rekening gehouden wordt met de aangehouden schulden uitgegeven door andere S.13 sectoren (505,90 miljoen euro);
- in de detailtabel, wat de S.1312 entiteiten betreft, zuiver naar de Vlaamse S.1312 entiteiten gekeken wordt. Dit wil zeggen dat enkel beleggingen in zuiver Vlaamse S.1312 entiteiten verrekend worden, terwijl het INR ook rekening houdt met bijvoorbeeld beleggingen in Waalse S.1312 entiteiten (23,14 miljoen euro);
- het INR de lange termijn handelsschulden ook meeneemt bij de berekening van de geconsolideerde schuld, wat in de detailtabel niet gedaan wordt (-1,22 miljoen euro);
- in de detailtabel meer recente en correctere gegevens gebruikt werden (+96,41 miljoen euro).

8.2 Evolutie van de geconsolideerde bruto-schuld in 2020

De evolutie van de bruto-geconsolideerde schuld is vooreerst afhankelijk van het vorderingensaldo. Het effect op de schuld hiervan kan best worden ingeschat via het verwachte saldo in ESR-termen van de geconsolideerde begroting voor de leden die tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren. De evolutie van de schuld wordt verder ook beïnvloed door de evolutie van de ontvangsten en uitgaven inzake kredietverleningen en participaties (ESR-8).

8.2.1 *Het vorderingensaldo in ESR-termen*

Tabel 8-3: ESR-resultaat (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling	-432.888	-4.152.116
Vorderingensaldo niet CFO-leden excl. universiteiten en hogescholen (U&HS) met correctie voor ondernuttiging	1.163.803	196.442
Toelage niet CFO-leden excl. U&HS	-1.257.503	-198.655
ESR-resultaat CFO leden + betoelaging niet-CFO leden	**-526.588**	**-4.154.328**

Voor 2020 wordt rekening gehouden met het vorderingensaldo na neutralisatie uitgaven Oosterweel daar Lantis in 2020 deel zal uitmaken van het centraal kasbeheer van de instellingen waardoor er gewerkt wordt met het vorderingensaldo. Daar Lantis de bouwkost Oosterweel (=101,7 miljoen euro) zelf zal financieren uit haar kasreserves mag hiermee geen rekening gehouden worden. Dit saldo bedraagt -4,2 miljard euro bij de begrotingsaanpassing 2020.

Dat vorderingensaldo wordt gecorrigeerd voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren[21]. Bij de begrotingsaanpassing 2020 werden

[21] In 2020 wordt het centraal kasbeheer van de instellingen als gevolg van de VCO-wetgeving gevoelig uitgebreid met o.a. de andere rechtspersonen S.1312 waarvan de Vlaamse Gemeenschap rechtstreeks of onrechtstreeks de meerderheid van de stemrechten in de algemene vergadering bezit en waarvan de esr-ontvangsten of esr-uitgaven meer dan 5 miljoen euro bedragen (zie artikel 80 van het VCO-decreet dat terug te vinden is op volgende link: http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1471168). De lijst van de instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren is te vinden op: https://fin.vlaanderen.be/regelgeving-en-duiding (zie toepassingsgebied, excelbestand laatste tabblad art. 80 KSW).
Bij leden die tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren wordt een negatief vorderingensaldo centraal gefinancierd met impact op de schuldpositie en resulteert een

ook de DAB's tot het centraal kasbeheer van de instellingen gerekend cfr VCO terwijl dit bij de begrotingsopmaak 2020 nog verkeerdelijk stond als niet behorend tot het centraal kasbeheer van de instellingen. Dit verklaart het grote verschil tussen de cijfers vermeld op de rijen m.b.t. het vorderingensaldo en de toelage van de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren excl. universiteiten en hogescholen.

8.2.2 *Kredietverleningen en participaties in 2020*

Ook het saldo van de kredietverleningen en participaties bepaalt mee de evolutie van de geconsolideerde schuld. Aan de hand van de hiervoor in de begroting ingeschreven budgetten worden de kasuitgaven en –ontvangsten van de kredietverleningen en kapitaalparticipaties van de Vlaamse overheid ingeschat.

Hierbij wordt enkel rekening gehouden met de ESR-8 ontvangsten en uitgaven van het ministerie en van de leden die tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren daar een overschot aan ESR-8 (dus meer ESR-8 ontvangsten dan uitgaven) bij de niet leden door deze instelling zelf aangewend kan worden. Bij de leden van het centraal kasbeheer komen de overtollige liquide middelen wel in de cashpool van het centraal kasbeheer van de instellingen terecht waardoor ze de kas en dus de schuld van het ministerie beïnvloeden. Hiermee dient dan ook rekening gehouden te worden.

Vanaf 2020 neemt het centraal kasbeheer van de instellingen gevoelig toe als gevolg van de VCO-wetgeving: o.a. PMV en LRM dienen ook toe te treden waardoor bovenvermelde methodiek geactualiseerd dient te worden. Om dubbeltellingen te vermijden, wordt in 2020 enkel rekening gehouden met de ESR-8 van het ministerie (zowel ontvangsten als uitgaven) van en naar niet-geconsolideerde instellingen en van en naar geconsolideerde instellingen die niet tot het centraal kasbeheer behoren. De ESR-8 van het ministerie aan geconsolideerde instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren worden geschrapt daar we ze al mee hebben bij de ESR-8 van de instellingen in het centraal kasbeheer (zoals PMV, LRM, FFTF en School Invest) of via het vorderingensaldo van de instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren (zoals de Werkvennootschap). Ook de aflossingen van de schulden van de directe financieringen van VMSW en VWF zijn hier niet vervat daar deze reeds meegenomen zijn bij de schuldaflossing van de betreffende rechtspersonen.

In 2020 zijn de voorziene ESR-8 ontvangsten van het ministerie op deze manier beperkt tot 46 miljoen euro. De ESR-8 vereffeningskredieten van het ministerie naar instellingen die niet tot het centraal kasbeheer behoren, bedragen 152 miljoen euro. De belangrijkste vereffeningskredieten hierbij zijn voor Sluis Terneuzen (60 miljoen euro), energieleningen (55 miljoen euro) en het noodkoopfonds (12,5 miljoen euro). Ook de doorstorting aan VWF van de directe financiering door het Vlaams Gewest wordt niet meegenomen daar deze schuldopname verwerkt wordt op de lijn van de ESR-9 van het VWF.

Bij de leden die tot het centraal kasbeheer behoren zijn 658 miljoen euro aan ESR-8 ontvangsten en 826 miljoen euro aan ESR-8 uitgaven ingeschreven voor 2020. De ESR-8 bewegingen bij VMSW worden geschrapt daar we ook hier, naar analogie met het VWF, rekening houden met de ESR-9 ontvangsten en uitgaven. Bij de ESR-

---

positief vorderingensaldo via de cash pool in een schuldafname (of minder schuldopbouw). Bij leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren impacteert het (positief of negatief) vorderingensaldo de schuldpositie echter niet rechtstreeks omdat de hiermee gepaard gaande financiële verrichtingen niet via de cash pool transiteren. Er is enkel een impact van deze leden op de directe schuld door de toelage en de directe financiering (ESR-9).

8 uitgaven van de leden van het centraal kasbeheer wordt nog een correctie gemaakt van 250 miljoen euro voor de coronakapitaalverhoging die plaats vindt bij PMV/z-leningen daar die zowel ingeschreven is als esr-8 uitgave bij PMV als bij PMV/z-leningen. Op die manier wordt maar 1 keer rekening gehouden met de 250 miljoen euro kapitaalverhoging.

De ESR-8 uitgaven leiden tot een stijging van de geconsolideerde schuld terwijl de ESR-8 ontvangsten tot een daling leiden.

8.2.3 *ESR-9 van de niet-CFO-leden*

Het uitgangspunt dat de schuldevolutie gelijk is aan begrotingsresultaat + ESR-8-resultaat, wordt nog bijkomend beïnvloed door eventuele financiële activa die ingezet of opgebouwd kunnen worden ter financiering van beide saldi.

Om zowel begrotingsresultaat, ESR-8-resultaat als het inzetten van eventuele activa te ondervangen, wordt er voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren rekening gehouden met de ESR-9 bewegingen (naast de betoelaging aan deze entiteiten).

Mits machtiging in het uitgavendecreet kunnen de leden die tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren nieuwe schulden aangaan (ESR-9 ontvangst bij deze instelling). Dat leidt tot een stijging van de schuld van de betreffende instelling en een daling van de directe schuld bij het ministerie (want er komt extra geld binnen in de cashpool). Beide bewegingen heffen mekaar op waardoor de geconsolideerde schuld gelijk blijft. Bij de ESR-9 uitgaven (zijnde aflossingen van schuld) gebeurt de omgekeerde beweging: dat zorgt voor een stijging van de directe schuld bij het ministerie (dat deze aflossing dient te financieren) en tot een daling van de schuld van de betreffende instelling.

Voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren, leiden opnames (ESR-9 ontvangsten) tot een toename van de geconsolideerde schuld terwijl aflossingen (ESR-9 uitgaven) tot een daling van de geconsolideerde schuld leiden.

Er wordt een opsplitsing gemaakt tussen de ESR-9 ontvangsten (= schuldopnames) en uitgaven (= aflossingen van schulden) van VMSW en VWF enerzijds en de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren anderzijds. De schuldopnames bij VMSW en VWF worden geraamd op gezamenlijk 2,3 miljard euro in 2020 terwijl de schuldaflossingen door VMSW en VWF tesamen geraamd worden op 1,4 miljard euro in 2020. Bij de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren, wordt het saldo van de esr-9 verrichtingen geraamd op 69 miljoen euro in 2020. Volgende correcties werden doorgevoerd bij de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren:

- voor de DBFM Scholen van Morgen worden de ESR-9 verrichtingen richting School Invest eruit gehaald daar deze al meegeteld worden bij School Invest[22] (+9 miljoen euro in 2020);
- aflossingen van schulden binnen de overheidssector worden gecorrigeerd (+1 miljoen euro in 2020).

Voor het decreet beheer van financiële activa dat van start gegaan is in oktober 2018 en waarbij instellingen behorende tot de consolidatiekring en die voldoen aan bepaalde voorwaarden verplicht worden om hun overtollige liquiditeiten te beleggen in het Vlaamse ministerie wordt voor 2020 geen rekening gehouden met

[22] Als ESR-8 in 2020 (School Invest behoort in 2020 tot het centraal kasbeheer van de instellingen).

nog extra schuldvermindering daar er vanuit gegaan wordt dat extra middelen afkomstig van bv. VSB gecompenseerd worden door andere instellingen die een deel van het belegde geld opnieuw gaan opvragen (zoals bv. Lantis – het vroegere BAM).

8.2.4 *Samenvatting*

In 2020 wordt een toename van de geconsolideerde schuld verwacht als gevolg van het begrotingstekort in ESR-termen van 4,1 miljard euro; het saldo aan ESR-8 verrichtingen bij ministeries en instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren, de ESR-9 verrichtingen bij VMSW en VWF en tot slot de ESR-9-transacties van leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren. Samengevat wordt er tegen eind 2020 een toename van de geconsolideerde schuld verwacht met 5,4 miljard euro.

Tabel 8-4: Geraamde evolutie van de geconsolideerde schuld in 2020 (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**
ESR-resultaat CFO leden + betoelaging niet-CFO leden	**526.588**	**4.154.328**
ESR-8 ontvangsten ministeries	-50.441	-46.109
ESR-8 uitgaven ministeries	109.556	152.345
ESR-8 ontvangsten leden centraal kasbeheer	-272.212	-657.977
ESR-8 uitgaven leden centraal kasbeheer	459.982	825.735
ESR-9 ontvangsten VMSW en VWF	2.550.251	2.310.200
ESR-9 uitgaven VMSW en VWF	-1.599.651	-1.392.065
Saldo esr-9 overige niet leden centraal kasbeheer	99.646	69.081
Impact decreet beheer financiële activa	0	0
Netto toename geconsolideerde schuld	**1.823.719**	**5.415.538**

8.2.5 *Aftoetsing Vlaamse schuldnormering*

De totale geconsolideerde schuld van de Vlaamse overheid wordt zo eind 2020 geraamd op 29.681 miljoen euro. Om de draagbaarheid van deze schuldpositie in te schatten toetsen we de schuld af aan de twee doelstellingen uit de schuldnorm.

De eerste doelstelling betreft het behoud van een gunstige rating. Om blijvend een gunstige rating te behouden, wordt de schuld - volgens de definitie zoals door Moody's gehanteerd – best beperkt tot 35-65% van de lopende ontvangsten. De verhouding van de geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisinfrastructuur = 25.853 miljoen euro) ten opzichte van de geconsolideerde ontvangsten (44.764 miljoen euro) bedraagt op dit moment 58%. De Vlaamse overheidsfinanciën waren dan ook gezond en konden tegen een stootje. Echter, als we vergelijken met de geraamde ratio eind 2020 bij begrotingsopmaak (51%) is de marge om tegenvallers op te vangen zonder de drempel van 65% te overschrijden kleiner geworden.

Bij de tweede doelstelling zetten we de schuld af tegenover de activa en berekenen we de netto-actiefpositie. Door de hierboven geschetste evolutie komen beide doelstellingen onder druk te staan. Bij deze doelstelling kijken we terug naar de positie einde van het vorige jaar. Nog niet alle informatie was aanwezig op het moment van de redactie van de algemene toelichting.

8.3 Herfinancieringsbehoeften en nieuwe financieringsbehoeften in 2020 van de Vlaamse ministeries

In 2020 komen er 2 EMTN-leningen van 2010 en 1 EMTN-lening van 2018 op eindvervaldag voor in totaal 295 miljoen euro. Voor de aflossingen van de overgenomen leningen van de Gemeentelijke Holding en Vismijn Oostende wordt respectievelijk 27,4 miljoen euro en 241 duizend euro voorzien. Tot slot wordt voor de aflossingen van de overgenomen gemeenteleningen 9,4 miljoen euro ingeschreven en 2,0 miljoen euro extra om eventueel een aantal gemeenteleningen vervroegd terug te betalen.

Om de impact van het vorderingensaldo op de financieringsbehoefte te kennen, moeten er ten opzichte van het vorderingensaldo (zonder correcties voor aftoetsing aan de begrotingsdoelstelling) enkele correcties worden toegepast (zie lijn begrotingstekort/overschot met correctie voor verstrengd Europees begrotingstoezicht). Onderstaande tabel geeft die correcties weer.

Tabel 8-5: Overzicht correcties (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**
Vorderingensaldo voor ESR-correcties	-608.832	-4.264.103
Bouwkost Oosterweel	191.897	101.680
Vorderingensaldo niet CFO-leden excl. uniefs met correctie voor ondernuttiging	1.163.803	196.442
Toelage niet-CFO-leden excl. uniefs	-1.257.503	-198.655
Aflossing autonomiefactor	-52.351	-52.447
Begrotingstekort/overschot met correctie voor verstrengd Europees begrotingstoezicht en andere correcties	**-562.986**	**-4.217.083**

Een eerste correctie betreft het neutraliseren van de ESR-correcties. De ESR-correcties betreffen immers correcties op de begrotingskredieten om tot het ESR-aanrekenbare bedrag te komen. Het ESR-aanrekenbare bedrag is echter niet gelijk aan de verwachte kasuitgave. De begrotingskredieten vóór ESR-correcties vormen hier een betere benadering voor. Bij begrotingsaanpassing 2020 zijn deze esr-correcties beperkt daar de correctie voor sluis Terneuzen en de correctie voor de VIPA kredieten voor gebruikstoelagen aan de ziekenhuizen en de rustoorden omgezet zijn in respectievelijk een esr-8 uitgave bij het ministerie en een esr-9 uitgave bij het ministerie. Ook de A1/A3 schuldaflossingen worden nu verrekend via een esr-9 uitgave bij het ministerie.

Voor de inschatting van de financieringsbehoeften vertrekken we dus van het vorderingensaldo voor ESR-correcties ofwel -4,3 miljard euro in 2020. Dit vorderingensaldo wordt cfr. de eerste tabel gecorrigeerd voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren waar in de plaats gerekend wordt met de toelage.

Een tweede correctie in 2020 betreft een correctie voor de bouwkost Oosterweel. Lantis behoort in 2020 tot het centraal kasbeheer van de instellingen waardoor er gewerkt wordt met het vorderingensaldo. Daar er vanuit gegaan wordt dat Lantis de bouwkost Oosterweel zal financieren uit het haar kasreserves wordt deze uit het vorderingensaldo gehaald.

Een derde correctie betreft de aflossing van de autonomiefactor in 2019. Zoals in het verleden uitvoerig beschreven werd, werd in 2018 de afrekening in het kader van de vaststelling van de definitieve autonomiefactor aangerekend. Deze herrekening 2018 is ESR matig aanrekenbaar in 2018 en beïnvloedt dus het vorderingensaldo 2018, het jaar waarin via koninklijk besluit de definitieve

autonomiefactor wordt vastgesteld. De kasmatige compensatie ten voordele van de federale overheid (het mechanisme van de kasmatige compensatie speelt met toepassing van de bepalingen in de bijzondere financieringswet enkel voor het luikje Gewest) verloopt echter gespreid over een periode van 16 jaar. In 2020 zijn er enkel kasbetalingen zonder impact op het vorderingensaldo. Deze kasbetaling zal – net zoals bij de ESR-correcties - resulteren in een toename van de directe schuld doch neutraal zijn voor de geconsolideerde schuld. Voor 2020 resulteert dit in een aflossing van 52,4 miljoen euro.

Tabel 8-6: Netto schuldtoename van VMSW, VWF en School Invest (in duizend euro)

VMSW	**BO 2020**	**BA 2020**
Nieuwe schulden (ministerie)	1.100.000	1.100.000
Nieuwe kortlopende schulden (andere dan ministerie)	1.057.000	812.000
Aflossing schuld ministerie	145.637	142.981
Aflossing schuld Vlabinvest	1.526	1.526
Aflossingen LT schuld (vroegere gewaarborgde schuld)	247.338	247.338
Aflossing KT-schuld	1.010.000	810.000
Netto schuldtoename	**752.499**	**710.155**

VWF	**BO 2020**	**BA 2020**
Nieuwe schulden ministerie	390.000	395.000
Nieuwe schulden FS3	3.251	3.200
Aflossing schuld ministerie	35.091	30.161
Aflossing LT schuld (vroegere gewaarborgde schuld)	160.059	160.059
Netto schuldtoename	**198.101**	**207.980**

School Invest	**BO 2020**	**BA 2020**
Nieuwe schulden	13.839	16.916
Aflossingen van schulden	28.298	28.298
Netto schuldtoename	**-14.459**	**-11.382**

Vanaf midden 2015 neemt de Vlaamse overheid de rechtstreekse financiering op zich van de regionale huisvestingsmaatschappijen VMSW en VWF. Voor 2020 wordt netto 957 miljoen euro voorzien voor VMSW en 365 miljoen euro voor VWF (zie lijnen ministeries tabel 8-7). Hierin zitten de aflossingen van deze nieuwe schulden vervat. Bij de opnames wordt een zo goed mogelijke match gezocht met de leningsbehoefte van deze instellingen en dit in een meerjarig perspectief.

Voor de overname van de langetermijnfinanciering van de DBFM Scholen van Morgen door de NV School Invest wordt voor 2020 nog in een totale directe financiering voorzien van 17 miljoen euro via obligaties uitgegeven via het X/N-vereffeningsstelsel en via het BCP-programma. Wanneer rekening gehouden wordt met de aflossingen van deze nieuwe schulden bekomt men een netto-schuldtoename van -11 miljoen euro in 2020 (aflossingen groter dan opnames) die aldus rechtstreeks gefunded zal worden door de Vlaamse overheid. Daar School Invest vanaf 2020 deel zal uitmaken van het centraal kasbeheer van de instellingen wordt deze schuldvermindering al meegenomen via de ESR-8 en bijgevolg hier weg gelaten in 2020.

Bovenvermelde opnames laten de directe schuld stijgen terwijl de schulden van de desbetreffende instellingen dalen met de terugbetaling van hun bestaande portefeuille van (gewaarborgde) schulden (zie bijlage m.b.t. de detailtabel van de geconsolideerde schuld).

Ook de aflossing van de lening door Diestsepoort geeft aanleiding tot minder financieringsbehoeften (-2,5 miljoen euro in 2020). Daar Diestsepoort vanaf 2020 deel zal uitmaken van het centraal kasbeheer van de instellingen wordt deze schuldvermindering al meegenomen via de ESR-8 en bijgevolg hier weg gelaten in 2020.

Samengevat geeft onderstaande tabel de bruto-financieringsbehoeften van de ministeries voor 2020 weer en dit rekening houdende met deze directe financieringen. Samengevat komt dit neer op een totale financieringsbehoefte in 2020 van 6,6 miljard euro.

In de onderstaande tabellen betekent een positief teken bij de ESR-9 verrichtingen dat de ESR-9 uitgaven (aflossingen) groter zijn dan de ESR-9 ontvangsten (opnames) waardoor de financieringsbehoefte toeneemt. Dit leidt dus tot een stijging van de directe schuld.[23] Een positief teken bij de ESR-8 verrichtingen betekent dat de ESR-8 uitgaven groter zijn dan de ESR-8 ontvangsten waardoor de financieringsbehoefte toeneemt en de directe schuld aldus stijgt.

Tabel 8-7: Financieringsbehoefte ministerie (in duizend euro)

	BO 2020	**BA 2020**
Aflossing schuld ministerie	333.648	334.259
Aflossingen BCP	0	0
Saldo ESR-9 leden die tot het centraal kasbeheer behoren	292.292	406.303
Begrotingstekort/overschot met correctie voor verstrengd Europees begrotingstoezicht	562.986	4.217.083
Saldo ESR-8 ministeries	59.115	106.236
Saldo ESR-9 ministeries	8.240	381.132
Saldo ESR-8 leden die tot het centraal kasbeheer behoren	187.770	167.758
Kasoverschotten + beleggingen	0	0
Herfinanciering VMSW	954.363	957.019
Herfinanciering VWF	354.909	364.839
Financiering Schoolinvest	0	0
Financiering Diestsepoort	0	0
Impact decreet beheer financiële activa	0	0
Totaal	**2.753.323**	**6.934.629**
Aflossingen	333.648	334.259
Netto toename directe schuld	**2.419.675**	**6.600.370**

In de bijlage wordt de detailtabel van de geconsolideerde schuld realisatiecijfers 2019, BO 2020 en BA 2020 weergegeven.

[23] Opgelet bij VMSW, VWF en School Invest is het net omgekeerd: de ESR-9 opnames daar betreffen opnames die direct gefinancierd worden en dus tot een toename van de financieringsbehoeften leiden en een toename van de directe schuld. (zie tabel 7)

8.4 PPS-schulden en gewaarborgde schulden

Voor de PPS-schulden die niet geherklasseerd zijn, kan verwezen worden naar het jaarlijks rapport van het PPS-kenniscentrum.

De Vlaamse overheid heeft daarnaast ook nog voorwaardelijke verplichtingen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gewaarborgde schuld eind 2019 met een projectie voor 2020 en 2021.

Tabel 8-8: Evolutie van de gewaarborgde schuld (in miljoen euro)

	2019	2020	2021
Waarborgen aan (lokale) overheden	**207,81**	**186,49**	**169,56**
De Watergroep	147,78	136,90	126,63
EVA Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn	12,84	5,53	1,79
Universiteiten (sociale sector)	3,21	2,67	2,33
Universitair Ziekenhuis Gent	43,85	41,39	38,81
EVA Syntra Vlaanderen	0,14	0,00	0,00
Stad Antwerpen	0,00	0,00	0,00
Stad Sint-Niklaas - Cross Border Lease (*)	0,00	0,00	0,00
Stad Dendermonde - Cross Border Lease (*)	0,00	0,00	0,00
Gemeente Hamme - Cross Border Lease (*)	0,00	0,00	0,00
Waarborgen gedekt door activa	**11.103,59**	**10.643,14**	**10.240,48**
Sociale Huisvesting	760,00	790,00	820,00
EVA VMSW (Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen)	3.952,18	3.738,77	3.512,68
Vlaams Woningfonds cvba	2.392,00	2.227,99	2.062,42
IVA AGIOn (Ag. voor Infrastructuur in het Onderwijs)	365,88	380,88	395,88
IVA VIPA (Ag. voor infrastructuur van welzijnsinstellingen)	2.046,02	1.906,02	1.766,02
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel nv	88,26	72,19	56,19
Project Brabo 1 nv	116,20	116,20	116,20
Scholen van Morgen	1.221,96	1.250,00	1350,00
Deurganckdoksluis	161,09	161,09	161,09
Economische waarborgen	**1.043,28**	**1.177,47**	**1.251,98**
Waarborgbeheer nv	759,19	850,19	900,19
Gigarant nv	235,79	285,79	315,79
VLIF (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds)	15,82	13,00	11,00
VIB (Vlaams Instituut voor Biotechnologie)	2,20	1,69	1,2
I.M.E.C.	21,48	18,00	15,00
Janssen Pharmaceutica NV	8,80	8,80	8,80
v.z.w. De Gezinsbond	0	0	0
Totaal	**12.354,68**	**12.007,10**	**11.662,02**

Het merendeel van de gewaarborgde schuld is reeds opgenomen in de geconsolideerde schuld. Eind 2019 is van de 12,35 miljard euro gewaarborgde schuld slechts 1,76 miljard euro niet geconsolideerd. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt wordt voor 2020 en 2021 een verdere daling van de gewaarborgde schuld verwacht als gevolg van de rechtstreekse financiering van de Vlaamse overheid van de belangrijkste instellingen met waarborgen en het stopzetten van de waarborgverstrekking binnen de welzijnssector, gelet op de forfaitarisering van de investeringssubsidies.

Tegenover deze waarborgen staan ook inkomsten via de waarborgpremies die betaald moeten worden door de betreffende instellingen.

8.5 Sensitiviteit van de rente

8.5.1 *Sensitiviteitsanalyse van de rente*

Hieronder wordt kort de gevoeligheid van de rente-ontvangsten en –uitgaven voor een wijziging in de intrestvoeten weergegeven.

Hierbij wordt het effect berekend van een lineaire stijging van de rentecurve met 100 basispunten. Voor 2020 zou de budgettaire kost relatief beperkt zijn en 1,167 miljoen euro bedragen. Dit kan verklaard worden door het feit dat de nieuwe financieringen in 2020 niet voor een heel jaar in rekening worden gebracht. Nieuwe financieringen worden gespreid over het hele jaar opgenomen en de rente zal dus niet voor het volledige jaar toegerekend worden. Vanaf 2021 zal deze lineaire stijging van de rentecurve wel zijn volledig effect krijgen en zal de meerkost 36,439 miljoen euro bedragen en dan verder stijgen in 2022 tot 62,814 miljoen euro.

Tabel 8-9: Wijziging rentecurve met 100 basispunten (in duizend euro)

2020	2021	2022
1.167.065,09	36.439.779,58	62.814.720,15

Voor de economische omgeving en de rente in 2019 met de verdere rentevooruitzichten kan verwezen worden naar het eerste hoofdstuk van het KSW-rapport.

9 BIJLAGEN

9.1 Bijlage 1: Tabel netto-beleidsruimte

De detailtabel netto-beleidsruimte bevat de lijst van de belangrijkste factoren die de evolutie van de Vlaamse ontvangsten en uitgaven bepalen, opgedeeld naar ongewijzigd beleid en nieuwe initiatieven zoals hiervoor toegelicht.

De eerste kolom bevat een verwijzing naar het programma of de instelling waar de evolutie zich voordoet. Indien het gaat om factoren die zich over beleidsdomeinen heen voordoen, wordt dit aangegeven door een "X". De tweede kolom omschrijft waarover het gaat. Voor een meer gedetailleerde toelichting verwijzen we naar de toelichtingen per programma.

Voor een goed begrip van de tabel is het wel belangrijk om nog eens te herhalen dat de herverdelingen, zowel binnen een beleidsdomein als over de beleidsdomeinen heen, niet opgenomen zijn in de tabel. De tabel netto-beleidsruimte heeft niet tot doel om de evolutie per programma of instelling integraal weer te geven, het gaat enkel om de evoluties die een impact hebben op de netto-beleidsruimte van de Vlaamse overheid in zijn geheel.

De bedragen in deze tabel geven het verschil met de beschikbare kredieten ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020 weer (evolutie) en niet de absolute bedragen die beschikbaar zijn.

Tabel 9-1: Detailtabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)

		Beleids-kredieten	Vereffenings-kredieten
	Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BO2020 (1)		**-431.530**
	Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling (2)		191.897
	Vorderingensaldo BO2020 (3=1-2)		**-623.427**
	Evolutie ontvangsten ongewijzigd beleid, incl. impact corona (4)		**-920.450**
	Ontvangsten MVG (4.1)		**-1.020.466**
	BFW opcentiemen		-48.292
	Gewestmiddelen BFW		1.859
	Gemeenschapsmiddelen BFW		44.920
	Gewestelijke belastingen		-1.026.871
	Overige ontvangsten MVG		7.918
	Ontvangsten instellingen (4.2)		**100.016**
	VIF		19.188
	VDAB		-11.790
	Opgroeien Regie		15.823
	Universiteiten en Hogescholen		36.774
	Overige		40.021

		Beleids-kredieten	Vereffenings-kredieten
	Evolutie uitgaven ongewijzigd beleid, incl. impact corona (5)	**2.453.935**	**2.520.293**
	Index (5.1)	**-59.810**	**-58.220**
	Indexprovisie (verwachte overschrijding spilindex in januari 2020, februari betekent 1 maand later)	-40.136	-40.136
	Overige index (hoofdzakelijk lonen)	-19.674	-18.084
	Actualisatie beleids- en vereffeningskredieten (5.2)	**2.513.745**	**2.578.513**
X	Provisie corona	2.500.000	2.500.000
	Rente uitgaven impact corona	13.959	13.959
	Nettoverliesfinanciering impact corona	4.518	4.518
	Rente uitgaven excl. impact corona	-13.547	-13.547
	Evolutie eigen ontvangsten	109.053	109.053
	FFEU provisie		-4.050
	Provisie actieplan energie-efficiëntie	7.134	7.134
	Fiscale uitgaven (woon)	-87.719	-87.719
	Fiscale uitgaven (dienstencheques)	-336	-336
Vlaams Fonds voor de Lastendelging	Rampenfonds	25.100	25.100
Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid	Vereffeningskalender Hermesfonds	0	44.436
Agentschap Plantentuin Meise	Vereffeningskalender APM		7.815
Vlaams Instituut voor Biotechnologie	Vereffeningskalender VIB		7.732
Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs	Vereffeningskalender AGIOn	0	-10.187
DBFM Scholen van Morgen	Evolutie DBFM-programma's scholenbouw	-3.802	-3.802
Het Gemeenschaps-onderwijs	Evolutie intering GO!	0	-6.895
Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	Vereffeningskalender VIPA	0	10.294
GH	Correctie materiële vergissing BO2020 sociaal akkoord	9.323	9.323
VRT	Saldo-opbouw VRT als gevolg van vertraging nieuwbouw	-10.303	-10.510
JD	Dienstencheques: groeiprognose + nieuwe aanrekeningsmethode vervallen cheques	15.400	15.400
De Vlaamse Waterweg	Vereffeningskalender Waterweg		33.500

		Beleids-kredieten	Vereffenings-kredieten
De Werkvennootschap	Vereffeningskalender Werkvennootschap	0	-58.903
Lantis	Uitgavenevolutie binnen norm	-11.255	26.514
Lantis	Uitgavenevolutie buiten norm	-90.217	-90.217
MD	Bijstelling vereffeningskalender provisie luchthavens	0	-10.000
MI	Sluis Terneuzen (zie ook ESR correcties)	51.569	51.569
Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn	Vereffeningskalender en intering De Lijn	7.300	-4.009
PK	Bouwprojecten fonds onroerende goederen (excl. klimaatfonds)	-21.934	-10.894
QE	Energiefonds	2.178	690
	Overige	7.324	22.545
	Overflow (5.3)	**0**	**0**
	Extra kredieten overflow 2020	163.915	159.295
	Correctie voor overflow 2020	-163.915	-159.295
	ESR correcties (6)		**26.260**
	DBFM Scholen van Morgen (BTW)		-502
	Sluis Terneuzen		26.762
	Onderbenutting (7)		**34.586**
	Onderbenutting impact corona		100.000
	Onderbenutting excl. impact corona		-65.414
	Vorderingensaldo bij ongewijzigd beleid (8=3+4-5+6+7)		**-4.003.324**
	Correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (9)		**101.680**
	Buiten normering Oosterweel (o.b.v. sluitend terugverdienmodel)		101.680
	Netto-beleidsruimte (10=8+9)		**-3.901.644**
	Extra aanwending (11)	**378.357**	**250.472**
DE, QC	Internationale klimaatfinanciering	12.176	12.176
PM, PK	Bijstelling respo-bijdragen en verhoging algemene bijdrage pensioenen contractuelen	1.945	1.945
FD, FF, FG	Bijstelling loonmodel	82.034	82.034
Opgroeien Regie	Bijstelling groeipakket	63.205	63.205
CB	Provisie voorbereidingskosten,	42.000	21.000

		Beleids-kredieten	**Vereffenings-kredieten**
	minnelijke verwervingen en onteigeningen in het kader van Nieuwe Sluis Zeebrugge		
CB	Provisie uitgaven ten gevolge van doelstellingen inzake hernieuwbare energie	50.000	25.000
De Vlaamse Waterweg	Werkgeversbijdragen pensioenen DVW	2.610	2.610
MOW	Aanwending ruiters MOW	81.828	8.183
VBF	Ruiter Brusselfonds	1.915	1.400
Vlaams Fonds voor de Lastendelging	Landbouwramp 2019	20.700	20.700
HC	Projecten/beurzen voor kunstenorganisaties	4.019	4.019
QC	Asbestverwijdering	10.425	2.700
MI	Zandsuppleties storm Ciara	5.500	5.500
	Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BA2020 (12=10-11)		**-4.152.116**
	Vorderingensaldo BA2020 (13=12-9)		**-4.253.796**

9.2 Bijlage 2: Overzicht Corona-maatregelen per beleidsdomein[24]

Tabel 9-2: Financiën en Begroting

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
C	Uitstel van het uitsturen van de aanslagbiljetten onroerende voorheffing met 2 maanden	p.m.
C	Uitstel betaling jaarlijkse verkeersbelasting met 4 maand voor ondernemingen (transport, leasing, bussen, ...). Betrekking op AJ 2020	p.m.
C	Provisie Corona Noodfonds (semi-)publieke sector	200
C	COVID-19: herverdeling indexprovisie CB0-1CBG2AB-PR (eerste deel hinderpremie en communicatiecampagne)	p.m.

Tabel 9-3: Internationaal Vlaanderen

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
D, Q	Maatregelen om de continuïteit van kritieke diensten te garanderen, ter ondersteuning van de toeristische sector en ter voorbereiding van het herstel (o.a. kwijtschelden pachtgelden voor jeugdverblijven)	1

Tabel 9-4: Economie, Wetenschap en Innovatie

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
E	Afwijking en uitbreiding van waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen (PMV/z)	3,3
E	Achtergestelde leningen op 3 jaar, complementair aan het federaal bankenakkoord	p.m.
E	Hinderpremie: toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten of exploitatie-beperkingen hebben opgelegd gekregen	922
E	Compensatiepremie: toekenning van steun aan ondernemingen die een sterke omzetdaling hebben	991
E	Gigarant: wijzigingen waarborgregeling voor kleine, -middelgrote en grote ondernemingen, wat betreft de COVID-19-waarborg	p.m.

Tabel 9-5: Onderwijs en Vorming

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
F	COVID 19 – investeringen ICT onderwijs	4,8
F	Laptopproject Digital For Youth	1
F	Permanentie- en afschakelplan onderwijsinternaten, mpigo en ipo	1,5

[24] Maatregelen die d.d. 10 april 2020 bekend waren.

Tabel 9-6: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
G	Digitale infrastructuur n.a.v. Corona	1
G	Garantie reguliere financiering sectoren WVGA	p.m.
G	Compensatie minder gebruikersontvangsten excl. kinderopvang	24,1
G	Compensatie aankoop materiaal/infrastructuur	56,5
G	Garanderen verpleegkundige continuïteit woonzorgcentra	7
G	Extra uitgaven cashbesteding personen met een handicap (PMH)	10
G	Actieplan Mentaal Welzijn	18,23
C, G	Herverdeling budget voor dringende aankoop mondmaskers	7
G	Compensaties kinderopvang	32,5
C, G	COVID-19: herverdeling provisie beschermend zorgmateriaal	15
G	COVID-19: compensatiemaatregelen buitenschoolse opvang, opvang zieke kinderen en gezinsondersteuning	10,31
G	Managementondersteuning crisissituaties	1
G	Financiering schakelzorgcentra	3,51
G	Federatie Tele-onthaaldiensten, 4 CAW (1712-werking) en Centrum ter preventie van zelfdoding	0,29

Tabel 9-7: Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
H	Covid-19 en impact op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren - projectsubsidies WAT WAT & Awel-lijn	0,18

Tabel 9-8: Werk en Sociale Economie

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
J	COVID-19: investeringen om E-leren in Vlaanderen te versterken	4
J	Uitbreiding toepassingsgebied aanmoedigingspremie naar bedrijven die te maken krijgen met een dalende omzet, productie of bestellingen omwille van Coronavirus-maatregelen	p.m.
J	Mitigerende maatregelen beleidsveld sociale economie	p.m.
J	COVID-19: premie individuele beroepsopleiding (IBO)	1,26
J	COVID-19: wijzigingen dienstencheques, wat betreft de geldigheidsduur van de dienstencheque en de tegemoetkoming door de overheid	p.m.
J	COVID-19: wijk-werken	0,89

Tabel 9-9: Omgeving

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
Q	COVID-19: maatregelen private en sociale huurmarkt (o.a. bestrijding uithuiszettingen en soepelere aanpassing sociale huurprijs)	1,52
Q	Terugbetaling 1 maand nutsfacturen voor tijdelijk werklozen	160
Q	COVID-19: maatregelen instrumenten Vlaams woonbeleid (o.a. betalingsuitstel Vlaamse woonleningen VMSW en VWF)	p.m.

Tabel 9-10: Kanselarij en Bestuur

Beleids-domein	Onderwerp	Raming (MEUR)
P	COVID-19: lokale cyberveiligheid maximaliseren	2,18
P	COVID-19: versnelde investeringen m.b.t. digitale werkplek en basisinfrastructuur	11,23
P	COVID-19: AgO ICT	1,7
P	AGII - tolken	0,2
P	AGII – eenmalig vastklikken in 2020 variabel deel	p.m.
H, P	Communicatiecampagne in kader van Coronacrisis: creatie en aankoop van mediaruimte voor sensibilisering	3,63

9.3 Bijlage 3: Parameteroverzicht

Tabel 9-11 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters. De kolommen '2019 vermoedelijk' en '2020 initieel' tonen de uitgangshypothesen bij de middelenberekening ter gelegenheid van de begrotingsopmaak 2020. De kolommen '2019 definitief en '2020 aangepast' tonen de uitgangshypothesen bij de middelenberekening ter gelegenheid van de begrotingsaanpassing 2020. De bevolkingsgerelateerde parameters betreffen realisatiecijfers per 1 januari 2020, zoals meegedeeld door de FOD Financiën op 17 maart 2020.

Tabel 9-11: Volledig parameteroverzicht

Begrotingsjaar	BO 2020		BA 2020	
	2019 vermoedelijk	2020 initieel	2019 definitief	2020 aangepast
Parameters				
Inflatie (CPI)	1,50%	1,40%	1,44%	1,10%
Economische groei (BBP)	1,10%	1,10%	1,40%	1,40%
Personenbelasting (federaal gedeelte)				
Aanslagjaar	2018	2019	2018	2019
Vlaams Gewest	22.093.723	22.142.958	22.093.723	22.070.509
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	9.567.543	9.528.524	9.567.543	9.500.968
Brussels H. Gewest	2.853.343	2.885.618	2.853.343	2.874.828
Duitstaligen	149.682	149.866	149.682	149.385
Fiscale capaciteit (FC)				
Aanslagjaar	2018	2019	2018	2019
Vlaams Gewest	63,74%	63,80%	63,74%	63,80%
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	27,60%	27,45%	27,60%	27,46%
Brussels H. Gewest	8,23%	8,31%	8,23%	8,31%
Duitstaligen	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)				
Toestand	definitief	raming	definitief	raming
Vlaamse Gemeenschap	57,32%	57,53%	57,32%	57,52%
Franse Gemeenschap	42,68%	42,47%	42,68%	42,48%
Inwoners				
Referentietijdstip	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020
Teldatum	01/01/2019	raming	01/01/2019	01/01/2020
Vlaanderen	6.589.069	6.622.229	6.589.069	6.622.235
Wallonië (excl. Duitst.)	3.556.268	3.568.015	3.556.268	3.568.337
Brussel	1.208.542	1.215.448	1.208.542	1.214.921
Duitstaligen	77.527	77.751	77.527	77.872
Min 18 jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)				
Referentietijdstip	30/06/2018	30/06/2019	30/06/2018	30/06/2019
Teldatum	31/08/2019	31/08/2019	01/02/2020	01/02/2020
Nederlandstalig	1.274.206	1.279.609	1.274.411	1.280.156
Franstalig	738.078	734.820	738.313	735.242
Brussel	275.478	276.046	275.536	276.291

Begrotingsjaar	BO 2020		BA 2020	
	2019 vermoedelijk	2020 initieel	2019 definitief	2020 aangepast
Denataliteitscoëfficient	106,0624%	105,8106%	106,0876%	105,8661%
Verdeelsleutel Plantentuin				
Toestand	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014
Vlaamse Gemeenschap	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%
Franse Gemeenschap	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%
Pendelaars naar BHG				
Vlaams Gewest	62,862%	62,742%	61,097%	61,097%
Waals Gewest	37,138%	37,258%	38,903%	38,903%
Belasting Staat				
Aanslagjaar	2019	2020	2019	2020
Mededeling FOD Financiën	21/03/2019	19/09/2019	17/03/2020	17/03/2020
Vlaams Gewest	30.874.163	31.218.609	30.866.178	31.099.254
Waals Gewest	13.373.253	13.458.081	13.351.755	13.411.843
Brussels H. Gewest	3.913.014	3.876.203	3.904.631	3.943.157
Elasticiteit Vlaams Gewest	1,33000	1,33000	1,32920	1,32920
0 t.e.m. 18-jarigen				
Referentietijdstip	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020
Teldatum	01/01/2019	raming	01/01/2019	01/01/2020
Vlaamse Gemeenschap	1.348.068	1.354.779	1.348.068	1.354.228
Franse Gemeenschap	780.785	778.860	780.785	779.031
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	289.449	290.848	289.449	290.399
Duitstalige Gemeenschap	15.736	15.815	15.736	15.881
+80-jarigen				
Referentietijdstip	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020
Teldatum	01/01/2019	raming	01/01/2019	01/01/2020
Vlaamse Gemeenschap	359.932	367.868	359.932	367.774
Franse Gemeenschap	165.581	166.400	165.581	166.404
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	44.345	44.185	44.345	44.129
Duitstalige Gemeenschap	3.725	3.857	3.725	3.870
Fiscale uitgaven AJ 2015				
Mededeling FOD FIN	03/03/2017	03/03/2017	03/03/2017	03/03/2017
Vlaams Gewest	1.790.368	1.790.368	1.790.368	1.790.368
Waals Gewest	788.086	788.086	788.086	788.086
Brussels H. Gewest	148.932	148.932	148.932	148.932

9.4 Bijlage 4: De HRF methode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen

Sinds de begrotingsaanpassing 2018 worden de bruto-opcentiemen geraamd met toepassing van de HRF-methode en niet langer volgens de methode van de getransactionaliseerde kas[25]. Omdat er na de inkohiering (versturen van aanslagbiljet) een betaaltermijn van 2 maanden volgt, moeten ook de kasinkomsten van januari en februari van begrotingsjaar t+1 worden aangerekend op het begrotingsjaar t[26].

Concreet worden in de benadering van de getransactionaliseerde kas in begrotingsjaar t de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen vervat in de gedurende dat begrotingsjaar t uitgestuurde inkohieringen (die dus op verschillende aanslagjaren kunnen slaan) alsook de door de FOD Financiën ontvangen bedragen in de periode maart van begrotingsjaar t tot en met februari van begrotingsjaar t+1 als op begrotingsjaar t ESR aanrekenbare gewestelijke opcentiemen beschouwd.

De methode van de getransactionaliseerde kas heeft evenwel als nadeel dat de grootte van de raming in sterke mate bepaald wordt door het verwachte inkohieringsritme van de FOD Financiën, waardoor de stabiliteit en de trendmatige evolutie van de begrote en gerealiseerde ontvangsten kan verstoord worden. Een versnelling of vertraging van het inkohieringsritme naar het jaareinde toe heeft immers een rechtstreekse impact op het uitvoeringscijfer van dat jaar. Om die reden wordt ook in de voorliggende begroting de HRF-methode toegepast. Bovendien gebeurt de evaluatie van het begrotingsresultaat door de HRF ook volgens deze HRF-methode.

Volgens de HRF-methode worden de aanrekenbare opcentiemen van het begrotingsjaar T bekomen door de som te maken van:

1. de 'voorschotten' met betrekking tot het aanslagjaar T die door de FOD Financiën tijdens het jaar T zelf aan het Vlaams Gewest zullen betaald worden. Het bedrag van de voorschotten is gebaseerd op de raming van de bruto-opcentiemen voor dat aanslagjaar T en houdt rekening met een (door de FOD Financiën) vooropgestelde innings- of voorschottencoëfficiënt (99,17% voor het aanslagjaar 2018; 99,37% voor het aanslagjaar 2019; 99,45% voor het aanslagjaar 2020);
2. de 'voorfinanciering' met betrekking tot vorige aanslagjaren begrepen in de kohieren tot en met december van het jaar T;
3. de 'ontvangen bedragen' met betrekking tot vorige aanslagjaren ontvangen tot en met februari van het jaar T+1;
4. waarbij 2 en 3 verminderd worden met de in vorige begrotingsjaren aangerekende voorschotten, voorfinanciering en ontvangen bedragen.

---

[25] Zie 'Wegwijs in de bijzondere financieringswet: financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming', https://fin.login.kanooh.be/de-financi%C3%ABle-middelenvoorziening-voor-gemeenschappen-en-gewesten-na-de-zesde-staatshervorming.

[26] De cijfers van de FOD Financiën van de maanden januari en februari omvatten, naast de door de FOD Financiën effectief ontvangen saldobetalingen in januari en februari, ook de bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen van de inkohieringen die uitgestuurd zijn in de loop van de maanden januari en februari. Die bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen slaan dus niet op inkohieringen van de vorige maanden november en december die in januari worden betaald of vereffend. De aan een Gewest toegewezen bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen begrepen in de kohieren van de maanden januari en februari wijst het INR niet toe aan het vorige maar aan het huidige begrotingsjaar.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen volgens de HRF-methode vertrekt van de door de FOD Financiën op 17 maart 2020 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor het aanslagjaar 2020.

De raming van de totale voorfinanciering en ontvangen bedragen gaat uit van de door de FOD Financiën op 17 maart 2020 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2019. De bedoelde regionale bedragen hebben betrekking op de kohieren gerelateerd aan de gewone aanslagtermijn (kohieren tot en met juni van het aanslagjaar T+1). De raming van de bruto-opcentiemen bij begrotingsaanpassing 2020 houdt bovendien ook rekening met de verwachte kohieren na het aflopen van de gewone aanslagtermijn (de zogenaamde staartkohieren).

De raming voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2019 gaat bovendien uit van een inningspercentage van 99,67% voor het aanslagjaar 2015, 99,80% voor het aanslagjaar 2016 en 99,69% voor de volgende aanslagjaren. Deze inningspercentages vinden hun oorsprong in de tot en met januari 2020 gerealiseerde kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen met betrekking tot de aanslagjaren 2015 tot en met 2018, aangevuld met de nog te verwachten kohieren, voorfinanciering en ontvangen bedragen vanaf februari 2020.

Finaal worden de volgens de HRF-methode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren.

Tabel 9-12 toont per aanslagjaar de voorschotten van de bruto-opcentiemen en de simulatie van de kasmatige afrekeningen. De in deze tabel gebruikte inningspercentages zijn gebaseerd op de geciteerde uitvoeringscijfers voor de aanslagjaren 2015 en volgende.

Tabel 9-12: Bruto-opcentiemen volgens HRF-methode[27] (in duizend euro)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ	7.465.579	7.520.131	7.593.346	7.509.363	7.657.210	7.719.120
Afrekeningen AJ 2015		222.805	23.736	3.993	1.807	
Afrekeningen AJ 2016			179.994	22.714	4.756	1.810
Afrekeningen AJ 2017				169.153	26.982	4.799
Afrekeningen AJ 2018					232.658	26.602
Afrekeningen AJ 2019						65.513
Totaal volgens HRF definitie	**7.465.579**	**7.742.935**	**7.797.076**	**7.705.223**	**7.923.413**	**7.817.845**

Tabel 9-13: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020
Federaal voorschottenpercentage VS%	(1)	100,00%	98,72%	98,72%	99,17%	99,37%	99,45%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC; aan 100%)	(2)	7.465.579	7.617.636	7.691.801	7.572.212	7.705.756	7.761.810
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC; aan VS%)	**(3)=(2)*(1)**	**7.465.579**	**7.520.131**	**7.593.346**	**7.509.363**	**7.657.210**	**7.719.120**
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC; aan 100%)	(4)	1.864.441	1.856.487	1.882.425	1.848.232	1.763.491	1.731.464
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC; aan VS%)	**(5)=(4)*(1)**	**1.864.441**	**1.832.724**	**1.858.330**	**1.832.892**	**1.752.381**	**1.721.941**
Voorschotten netto opcentiemen (aan VS%)	**(6)=(3)-(5)**	**5.601.138**	**5.687.406**	**5.735.016**	**5.676.471**	**5.904.829**	**5.997.179**

Bron: FOD Financiën, departement FB waarbij de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale begrotingscontrole van het betrokken jaar werden opgesteld.

[27]De HRF-methode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,67% voor aanslagjaar 2015; 99,80% voor aanslagjaar 2016 en 99,69% voor de volgende aanslagjaren).

Tabel 9-14: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020
Verwachte bruto-opcentiemen per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(1)	7.613.907	7.653.814	7.671.932	7.657.884	7.703.596	7.761.810
toestand		def	def	def	def	BC 20	BC 20
Toevoegen van staart = kohieren netto-opcentiemen vanaf juli AJ+1	(2)	52.987	45.811	63.345	61.322	55.866	55.866
Totaal verwachte bruto-opcentiemen per AJ aan 100%	**(3)=(2)+(1)**	**7.666.894**	**7.699.625**	**7.735.278**	**7.719.206**	**7.759.462**	**7.817.676**

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020
Verwachte fiscale uitgaven per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(4)	1.792.441	1.789.202	1.776.488	1.755.471	1.736.237	1.735.201
toestand		def	def	def	def	BA 20	BA 20
Toevoegen van staart ? Nee, zit reeds in de staart aan netto-opcentiemen	(5)	0	0	0	0	0	0
Totaal verwachte fiscale uitgaven per AJ aan 100%	**(6)=(4)+(5)**	**1.792.441**	**1.789.202**	**1.776.488**	**1.755.471**	**1.736.237**	**1.735.201**

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020
Totaal verwachte netto-opcentiemen per AJ aan 100%	**(7)=(3)-(6)**	**5.874.453**	**5.910.423**	**5.958.790**	**5.963.735**	**6.023.225**	**6.082.475**

			2015	2016	2017	2018	2019
AJ 2015	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2015 in 2015	(1)	**5.601.138**				
(realisaties)	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2015 (100%) inclusief staartkohieren	(2)					5.874.453
	Gerealiseerde ontvangsten AJ 2015 tem februari T+1 **(inclusief FU BNI)**						
	Luik voorfinancieringen tem december T	(3)					
	Spreiding voorfinancieringen	(4)					
	HRF voorfinancieringen	(5)	2.720.983	2.687.267	0	0	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(6)					
	Spreiding ontvangen bedragen	(7)					
	HRF ontvangen bedragen	(8)	51.635	364.059	23.736	3.993	1.807
	Totale ontvangsten AJ 2015 tem februari T+1 (voorfin tem dec + ontv bedragen tem feb)	(9)=(5)+(8)		5.823.943	5.847.680	5.851.673	5.853.480
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2015	(10)=(9)-(1)		**222.805**	**23.736**	**3.993**	**1.807**

			2016	2017	2018	2019	2020
AJ 2016	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2016 in 2016	(1)	**5.687.406**				
(realisaties)	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2016 (100%) inclusief staartkohieren	(2)					7.699.625
(ramingen)	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2016 (100%)	(3)					1.789.202
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2016 (100%)	(4)=(2)-(3)					5.910.423
	Verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari T+1 **(inclusief FU BNI)**						
	Luik voorfinancieringen tem december T	(5)					
	Spreiding voorfinancieringen	(6)					
	HRF voorfinancieringen	(7)	2.652.559	2.871.601	1.893	33	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(8)					
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)					
	HRF ontvangen bedragen	(10)	75.292	267.948	20.821	4.723	1.810
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari T+1	(11)=(7)+(10)		5.867.400	5.890.114	5.894.870	5.896.680
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2016	(12)=(11)-(1)		**179.994**	**22.714**	**4.756**	**1.810**

			2017	2018	2019	2020	2021
AJ 2017	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2017 in 2017	(1)	**5.735.016**				
(realisaties)	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2017 (100%) inclusief staartkohieren	(2)					7.735.278
(ramingen)	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2017 (100%)	(3)					1.776.488
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2017 (100%)	(4)=(2)-(3)					5.958.790
	Verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari T+1 **(inclusief FU BNI)**						
	Luik voorfinancieringen tem december T	(5)					
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2017)	(6)					
	HRF voorfinancieringen	(7)	3.282.236	2.255.414	3.931	30	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(8)					
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2017)	(9)					
	HRF ontvangen bedragen	(10)	103.530	262.988	23.051	4.769	1.825
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari T+1	(11)=(7)+(10)		5.904.169	5.931.150	5.935.950	5.937.775
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2017	(12)=(11)-(1)		**169.153**	**26.982**	**4.799**	**1.825**

			2018	2019	2020	2021	2022
AJ 2018	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2018 in 2018	(1)	**5.676.471**				
(realisaties)	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2018 (100%) inclusief staartkohieren	(2)					7.719.206
(ramingen)	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2018 (100%)	(3)					1.755.471
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2018 (100%)	(4)=(2)-(3)					5.963.735
	Verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari T+1						
	Luik voorfinancieringen tem december T	(5)					93,00%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2017)	(6)	59,23%	40,70%	0,07%	0,00%	0,00%
	HRF voorfinancieringen	(7)	3.216.427	2.327.795	3.463	30	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(8)					6,69%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2017)	(9)	25,98%	66,57%	5,80%	1,20%	0,46%
	HRF ontvangen bedragen	(10)	118.321	246.587	23.139	4.773	1.826
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari T+1	(11)=(7)+(10)		5.909.129	5.935.732	5.940.535	5.942.362
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2018	(12)=(11)-(1)		**232.658**	**26.602**	**4.803**	**1.827**

			2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
AJ 2019	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2019 in 2019	(1)	**5.904.829**				
(ramingen)	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2019 (100%) inclusief staartkohieren	(2)					7.759.462
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2019 (100%)	(3)					1.736.237
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2019 (100%)	(4)=(2)-(3)					6.023.225
	Verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari T+1						
	Luik voorfinancieringen tem december T	(5)					93,00%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2017)	(6)	59,23%	40,70%	0,07%	0,00%	0,00%
	HRF voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	3.694.131	1.903.401	3.973	31	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(8)					6,69%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2017)	(9)	25,98%	66,57%	5,80%	1,20%	0,46%
	HRF ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	126.242	246.567	23.370	4.821	1.845
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari T+1	(11)=(7)+(10)		5.970.341	5.997.685	6.002.536	6.004.381
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2019	(12)=(11)-(1)		**65.513**	**27.343**	**4.851**	**1.845**

9.5 Bijlage 5: Geconsolideerde schuld

Tabel 9-15: Detailtabel geconsolideerde schuld (in duizend euro)

	REA 2019	**BO 2020**	**BA 2020**
Directe schuld MVG (exclusief negatieve stand zichtrekening)	6.802.259	10.071.519	13.021.496
Correctie Flemish Community obligaties aangehouden door VG S.1312 entiteiten*	-27.000	-32.600	-27.000
VG S.1312 entiteiten			
Agentschap Integratie en Inburgering	1.700	1.522	1.521
Agentschap Plantentuin Meise	0	-188	0
Sport Vlaanderen	950	769	768
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel	88.540	72.434	72.442
Be-Dive	2.830	2.554	2.547
De Vlaamse Waterweg nv	2.590	6.883	-4.671
Domus Flandria	0	1.434	680
Erkende Kredietmaatschappijen	600.900	595.713	619.450
Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek	0	-73	-3
Flanders Future Techfund	0	0	0
Greenville	2.580	3.104	2.202
Het Waterschei Project	0	0	0
Hoger Instituut Maria Middelares	0	-45	0
Opgroeien regie	560	316	405
Lak Invest nv	21.680	29.606	21.123
Limburgs Klimaatfonds	0	1.060	0
LRM	0	0	5.000
PMV	4.150	-922	3.689
PMV Re Vinci	0	4.610	0
Site kanaal	50	24	50
Site-Ontwikkeling Vlaanderen	8.430	8.002	7.961
Toerisme Vlaanderen	0	852	-164
Universiteiten en hogescholen	579.900	639.556	614.406
Vlaams Fonds voor de Letteren	0	-62	0
Vlaams Instituut voor Biotechnologie	3.460	2.750	2.755
Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	1.478.691	1.376.783	1.376.782
Vitare	880	880	880
Vlaamse instelling voor technologisch onderzoek		1.818	-1.020
Vlaamse Landmaatschappij		-171	0
Vlaamse Participatiemaatschappij	0	0	0
De Vlaamse radio- en televisieomroeporganisatie	0	-1.149	-335
Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen	5.728.370	5.561.052	5.481.506
Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn	254.250	152.605	243.233
Vlaams Woningfonds	2.399.800	2.247.713	2.242.941
Wandelaar Invest	47.950	40.853	41.343
Ziekenhuisinfrastructuur	4.099.460	3.814.398	3.828.628

De Werkvennootschap	0	141.919	0
Vlaamse vereniging voor ict-personeel	0	200	0
Correctie VG S.1312 entiteiten die gedeeltelijk schuldbewijzen in portefeuille hebben van andere VG S.1312 entiteiten**	-1.520	-11.560	-1.520
Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs			
Nationaal Waarborgfonds	18.530	28.060	18.530
AGIOn (overgangsperiode)	3.175	4.370	3.175
AGIOn (systeem vanaf 1993)	362.704	347.650	362.704
PPS-schulden			
DBFM Scholen van Morgen	129.180	190.667	166.022
Project Brabo 1	171.610	169.294	169.293
Livan Infrastructure	91.040	88.141	88.289
Stelplaatsen Tongeren	0	0	0
Stelplaatsen BOvZO	0	0	0
Via-Zaventem	53.730	52.350	52.510
Via R4-Gent	87.290	85.168	85.232
Via Noord zuid kempen	210.500	204.664	204.661
Stelplaatsen cluster 2	0	0	0
Toerisme - Jeugdverblijf	5.570	4.710	5.570
Stelplaatsen Oostende	0	0	0
Andere			
Groenestroomcertificaten	114.975	114.975	114.975
Overlopende rekening mbt BFW	915.964	863.613	863.517
Esr-correcties			
Sluis Terneuzen		64.799	0
Correctie FWO		-34.544	-21.249
Correctie Viapass		-2.934	-1.467
Correctie BTW DBFM		3.949	1.110
Correctie Vlaams Parlement		5.673	-1.901
Correcties op basis van het rapport van het rekenhof		47.273	13.200
Correcties			
DAB Vlaams Infrastructuurfonds		-9.531	0
Center for Beta Cell Therapy in Diabetes		-142	0
Afrondingsverschillen		-12	0
Totaal geconsolideerde schuld	**24.265.727**	**26.962.352**	**29.681.266**
Toename geconsolideerde schuld			**5.415.539**

* VSB 5,6 miljoen EUR; Vlaams Parlement 5 miljoen EUR; KU Leuven 16,4 miljoen EUR
** PMV in Lak Invest 1,52 miljoen EUR

9.6 Bijlage 6: Prestatiebegroting

Tabel 9-16: Sleutel begrotingsartikel na prestatiebegroting

CB0	**-**	**1**	**CD**	**B**	**2**	**D**	**A**	**-**	**WT**
Entiteit	-	Begrotings-afdeling (code ORAFIN)	Program-ma	Minister	Krediet-soort	Inhoudelijk structuur-element	Artikel-code	-	ESR-aggregaat

Tabel 9-17: Geconsolideerde rapportering per inhoudelijk structuurelement (in duizend euro)

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID	ESR-BETAAL
CA	THEMA OVERSCHRIJDEND	2.930.679	2.944.272
CB	FINANCIELE OPERATIES	120.623	120.623
CC	BUDGETTAIR BELEID	113.857	113.857
CD	FISCALITEIT	1.861.067	1.861.567
CE	BOEKHOUDING	3.119	3.561
DI	TOERISME	72.969	81.063
DB	BUITENLANDS BELEID	8.022	8.022
DE	ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	41.823	41.975
DF	INTERNATIONALE ECONOMISCHE BELANGENBEHARTIGING EN VERTEGENWOORDIGING	750	750
DG	FINANCIELE HEFBOMEN INTERNATIONALISERING VLAAMSE ECONOMIE	62.508	60.754
EA	THEMA OVERSCHRIJDEND	11.439	10.875
EB	FINANCIERING ONDERNEMINGEN	137.194	132.708
EC	ONDERNEMERSCHAP	51.234	45.497
ED	GROEI-ONDERSTEUNING KMO'S EN GROEIBEDRIJVEN	124.212	151.929
EE	VERGROENING/KLIMAAT	122.972	122.011
EF	RUIMTELIJKE ECONOMIE	16.898	27.340
EG	ALGEMEEN FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	132.752	129.929
EH	DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	36.855	39.818
EI	STRATEGISCH BASISONDERZOEK	41.000	40.554
EJ	ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR	25.527	28.521

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID	ESR-BETAAL
EK	POST INITIEEL ONDERWIJS	845	845
EL	BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK	404.501	403.241
EN	INNOVATIEKRACHT ONDERNEMINGEN	393.978	307.183
EO	WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	13.717	12.023
FA	THEMA-OVERSCHRIJDEND	2.754	2.754
FB	ONDERWIJSINFRASTRUCTUUR	644.231	612.282
FC	DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS	264.004	264.016
FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	8.773.995	8.773.995
FE	HOGER ONDERWIJS	3.891.713	3.934.557
FF	VOLWASSENENONDERWIJS	433.660	433.660
FG	ONDERSTEUNING ONDERWIJSINSTELLINGEN EN ONDERWIJSVELD	346.719	346.389
FH	STUDIETOELAGEN	119.520	119.520
FI	ONDERWIJSINSPECTIE	16.029	16.029
GB	BELEIDSONDERSTEUNING	5.740	6.602
GC	ARMOEDEBELEID	18.370	18.695
GE	WELZIJNSWERK	114.771	115.345
GF	VLAAMS INTERSECTORAAL AKKOORD	136.686	136.802
GH	JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT	13.798	13.766
GI	ALGEMEEN GEZONDHEIDSBELEID	11.507	8.930
GJ	PREVENTIE	72.332	72.874
GK	WOONZORG EN EERSTE LIJN	50.073	50.477

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID	ESR-BETAAL
GL	GESPECIALISEERDE ZORG	109.156	109.157
GM	JEUGDHULP	565.436	572.700
GQ	GROEIPAKKET	4.034.412	4.034.571
GR	PERSONEN MET EEN BEPERKING	1.794.803	1.794.803
GS	ZORGINFRASTRUCTUUR	493.211	436.595
GT	SOCIALE BESCHERMING	4.346.541	4.351.777
GU	GEINTEGREERD GEZINSBELEID	898.583	898.584
HA	BELEIDSWERKING EN INTERNATIONAAL BELEID ONDERSTEUNEN	88.200	88.789
HB	INVESTEREN IN INFRASTRUCTUUR	40.164	30.782
HC	CULTURELE ORGANISATIES	350.970	349.799
HD	CULTURELE PROJECTEN	19.699	23.572
HE	INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL CULTUURBELEID	10.701	11.753
HF	JEUGDORGANISATIES	50.581	50.581
HG	JEUGDPROJECTEN	702	1.962
HH	INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL JEUGDBELEID	277	277
HI	MEDIAORGANISATIES	83.788	83.788
HJ	MEDIAPROJECTEN	68	103
HK	INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL MEDIABELEID	1.028	1.028
HL	ONAFHANKELIJKE TOEZICHTHOUDER	2.748	2.748
HM	OPENBARE OMROEP	432.811	432.811
HN	SPORT VOOR ALLEN	100.837	101.796

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID	ESR-BETAAL
HO	SPORTINFRASTRUCTUUR	25.532	42.903
HP	GEZOND EN ETHISCH SPORTEN	759	759
HQ	TOPSPORT	23.791	23.831
HR	INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL SPORTBELEID	91	91
HS	ANTI-DOPING	1.058	1.058
JA	THEMA-OVERSCHRIJDEND	76.333	63.461
JC	ACTIVERING (WERK)	1.366.391	1.367.126
JE	LOOPBANEN	1.416.550	1.416.550
JF	COMPETENTIES	253.347	254.647
JG	DUURZAME ARBEIDSMARKT (SOCIALE ECONOMIE)	6.867	6.980
JH	ACTIVERING (SOCIALE ECONOMIE)	495.508	498.862
JI	DUURZAME ARBEIDSMARKT (WERK)	19.084	17.476
KA	THEMA OVERSCHRIJDEND	1.388	1.388
KB	LAND- EN TUINBOUW	104.776	94.498
KD	VISSERIJ EN AQUACULTUUR	2.779	2.462
KE	LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK	47.763	47.763
KF	PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	4.847	4.847
MB	LUCHTHAVENBELEID	100	289
MC	UITBATING REGIONALE LUCHTHAVENS	13.971	15.989
MD	LUCHTHAVENINFRASTRUCTUUR	21.674	6.012
ME	BASISBEREIKBAARHEID	1.346.026	1.344.980

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID	ESR-BETAAL
MK	ALGEMENE BELEIDSONDERSTEUNING	17.924	21.480
ML	MODI-OVERSCHRIJDEND MOBILITEITSBELEID	24.144	5.382
MN	VERKEERSVEILIGHEID	46.405	36.627
MO	VERKEERSBELEID	55.848	46.991
MP	WEGINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN	64.931	64.849
MQ	ONDERHOUD WEGINFRASTRUCTUUR	181.576	181.249
MR	INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR	1.096.874	1.031.578
MS	HAVEN- EN WATERBELEID	8.118	8.556
MT	WATERINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN	117.036	118.754
MU	ONDERHOUD WATERINFRASTRUCTUUR	293.277	295.688
MV	INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR	599.089	601.950
MW	SCHEEPVAARTVERKEER	79.626	79.626
PB	ONDERSTEUNING VLAAMSE REGERING	9.853	10.918
PC	GELIJKE KANSEN	5.899	6.493
PD	INTEGRATIE EN INBURGERING	80.248	81.436
PE	BRUSSEL	49.942	50.989
PF	VLAAMSE RAND	28.740	14.215
PG	BINNENLANDS BESTUUR	3.681.069	3.681.294
PH	STEDENBELEID	56.606	60.645
PM	RAMPENSCHADE	914	914
PN	DIGITALISERING	32.945	33.099

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID	ESR-BETAAL
PP	FACILITIES	39.737	42.330
PQ	VASTGOED	101.925	114.117
PR	ICT	41.653	43.653
PS	OVERHEIDSOPDRACHTEN	685	685
PT	HR	56.129	56.249
QA	THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED	2.278	2.176
QB	PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG	7.297	6.927
QC	KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG	96.780	94.628
QD	WATER	376.161	329.654
QE	BODEM EN ONDERGROND	67.878	62.003
QF	NATUUR EN BIODIVERSITEIT	136.491	134.849
QG	PLATTELANDSBELEID	3.897	4.733
QH	LUCHT	3.919	4.305
QI	KLIMAAT	31.746	23.175
QJ	AFVAL EN MATERIALEN	50.769	50.171
QK	ENERGIE	375.704	400.936
QM	DIERENWELZIJN	16.460	12.460
QN	OMGEVINGSBELEID RUIMTE EN MILIEU	146.274	142.271
QO	THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM OMGEVING	39.895	41.246
QP	VRAAGZIJDE WONINGMARKT	287.151	286.920
QQ	AANBODZIJDE WONINGMARKT	408.909	425.972

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID	ESR-BETAAL
QR	WONINGKWALITEIT	72.835	73.047
QT	THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM WONEN	17.580	19.807
VB	VLAAMS PARLEMENT	96.563	96.563
TOTAAL		**49.307.574**	**49.107.169**

9.7 Bijlage 7: Overflow

De begroting 2020 wordt opgemaakt onder een ander kader dan de begroting 2019. Dit is het gevolg van het advies 2018/10 van de Vlaamse Adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen van 27 april 2018 betreffende het boeken van subsidies die als inkomensoverdrachten getypeerd worden, wat zijn weerslag heeft op de voorstellingswijze van de begroting (zogenaamde "overflow").

9.7.1 *VABN advies 2018/10*

Het advies 2018/10[28] van de Vlaamse Adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen (VABN) van 27 april 2018 betreffende het boeken van subsidies die als inkomensoverdrachten getypeerd worden heeft belangrijke gevolgen voor de aanrekening van de subsidies die onder de bepalingen van het advies vallen.

- Aanrekening op het vastleggingskrediet

Subsidies moeten op het vastleggingsdecreet worden aangerekend voor het totale bedrag van de verplichtingen die eruit voortvloeien, ongeacht de uitvoeringstermijn.

- Aanrekening op het vereffeningskrediet

Waar voorheen subsidies op het vereffeningskrediet werden aangerekend in functie van het betaalmoment dienen de aanrekeningen vanaf 1 januari 2020 te gebeuren in functie van de voortgang van de gesubsidieerde activiteit en dit ongeacht het betaalmoment. Concreet betekent dit dat een subsidie voor het jaar 2020 volledig wordt aangerekend op het vereffeningskrediet van 2020, daar waar in het verleden enkel de betalingen in 2020 werden aangerekend. Indien een subsidie over meerdere kalenderjaren loopt, dient de aanrekening pro rata temporis, en dus gespreid over de verschillende jaren, te gebeuren.

Deze nieuwe aanrekeningsmethodiek leidt tot een gewijzigde behoefte aan vereffeningskrediet. Bovendien is er in het jaar van implementatie nog een effect zijn omwille van de subsidies die tot en met 2019 werden aangerekend volgens de oude methodiek en waarvoor op basis van de oude methodologie nog aanrekeningen noodzakelijk zijn in 2020. Om de overgang van het oude systeem naar het nieuwe systeem mogelijk te maken, wordt in een aantal gevallen eenmalig extra VEK ingeschreven in de begroting, wat opgenomen wordt onder de notie overflow.

9.7.2 *Overflow*

Zoals eerder toegelicht, kan omwille van de toepassing van een nieuwe aanrekeningswijze een eenmalig effect op het beschikbare vastleggings-, dan wel vereffeningskrediet worden vastgesteld. Dit effect wordt in de begroting opgenomen onder de notie overflow, net zoals dit in het verleden gebeurde voor eenmalige budgettaire effecten van wijzigingen in de financiële regelgeving. Dit bedrag aan overflow moet het mogelijk maken het eenmalige effect af te zonderen van de recurrente budgetnoden.

Het bedrag aan overflow wordt bepaald op basis van een vergelijking tussen de nieuwe en de oude aanrekeningsregels. Aanrekeningen op het vereffeningskrediet die op basis van de nieuwe aanrekeningsregels op een voorgaand jaar moesten aangerekend worden, geven aanleiding tot een extra kredietnood of positieve overflow. Aanrekeningen die op een voorgaand jaar zijn aangerekend in plaats van op het huidige jaar, 2020, geven aanleiding tot een lagere kredietnood of negatieve overflow.

[28] Het advies is terug te vinden op http://vabn.vlaanderen/adviezen.

Deze werkwijze werd voorafgaand afgetoetst bij het INR dat ermee instemt dat de toegekende positieve en negatieve overflowkredieten geen impact hebben op het totale vorderingensaldo. Het is echter logisch dat de toepassing van de nieuwe aanrekeningsregels een ESR-impact met zich meebrengt, bv. als de opstap van een subsidie vroeger moet aangerekend worden dan voorheen. Bij de BO 2019 werd hiervoor reeds 12 miljoen euro voorzien om tegemoet te komen aan de opmerkingen van het Rekenhof naar aanleiding van de uitvoering van de begroting 2017. Daarnaast werd door de verschillende beleidsdomeinen ook een eerste inschatting gemaakt van de omvang van de overflow. Deze inschatting diende als leidraad bij het beoordelen van de ingeschreven overflowkredieten bij de BO 2020. Bij de begrotingsaanpassing is een verdere verfijning gebeurd van de ingeschreven overflowkredieten van bij de BO 2020.

Bij de begrotingsopmaak werd in totaal 698 miljoen euro aan beleidskrediet en 1,1 miljard aan vereffeningskrediet ingeschreven onder de vorm van overflow. Bij begrotingsaanpassing stijgen de beleidskredieten met 163,9 miljoen euro en de vereffeningskredieten met 159,3 miljoen euro. De verdeling over de verschillende beleidsdomeinen is als volgt:

Tabel 9-18: Verdeling overflowkredieten (beleid) beleidsdomeinen (in duizend euro)

Beleidsdomein	**BO 2020**	**BA 2020**	***delta***
Hogere Entiteiten	204	204	*0*
Financiën en Begroting	0	50.000	*50.000*
Internationaal Vlaanderen	226	226	*0*
Economie, Wetenschap en Innovatie	0	0	*0*
Onderwijs en Vorming	398.634	396.212	*-2.422*
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	103.667	112.807	*9.140*
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	8.707	8.826	*119*
Werk en Sociale Economie	186.143	283.340	*97.197*
Landbouw en Visserij	0	0	*0*
Mobiliteit en Openbare Werken	0	0	*0*
Kanselarij en Bestuur	0	0	*0*
Omgeving	47	9.928	*9.881*
Totaal	**697.628**	**861.543**	***163.915***

Tabel 9-19: Verdeling overflow (vereffening) beleidsdomeinen (in duizend euro)

Beleidsdomein	**BO 2020**	**BA 2020**	***delta***
Hogere Entiteiten	204	204	*0*
Financiën en Begroting	0	50.000	*50.000*
Internationaal Vlaanderen	650	7.981	*7.331*
Economie, Wetenschap en Innovatie	20.796	23.065	*2.269*
Onderwijs en Vorming	401.827	399.450	*-2.377*
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	215.231	229.929	*14.698*
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	52.986	41.813	*-11.173*
Werk en Sociale Economie	203.940	294.501	*90.561*
Landbouw en Visserij	5.011	4.685	*-326*
Mobiliteit en Openbare Werken	12.652	12.652	*0*
Kanselarij en Bestuur	128.871	122.599	*-6.272*
Omgeving	18.427	33.011	*14.584*

Totaal	**1.060.595**	**1.219.890**	***159.295***

Binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting wordt een provisie van 50 miljoen euro ingeschreven bij het departement FB. Voor bepaalde uitgavenkredieten is het namelijk niet mogelijk om het overflowkrediet reeds volledig of definitief vast te stellen bij begrotingsaanpassing.

De stijging van het overflowkrediet voor het beleidsdomein Werk en Sociale Economie is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het opnemen van het dienstenchequestelstel in de overflowoefening. Na overleg met het Rekenhof gebeurt dit nu wel, waardoor de totale subsidiefactuur voor oktober 2019 als overflow wordt gezien: +115,6 miljoen euro. Daarnaast resulteert de overschakeling naar de nieuwe aanrekeningsmethode in een negatief overflowkrediet voor de creditnota's vervallen dienstencheques (periode juni 2018 tot en met oktober 2019): -17,5 miljoen euro. De overflow voor vervallen dienstencheques bedraagt 17,5 miljoen euro en krijgt door de verwerking via creditnota's (minkost) een negatief teken.